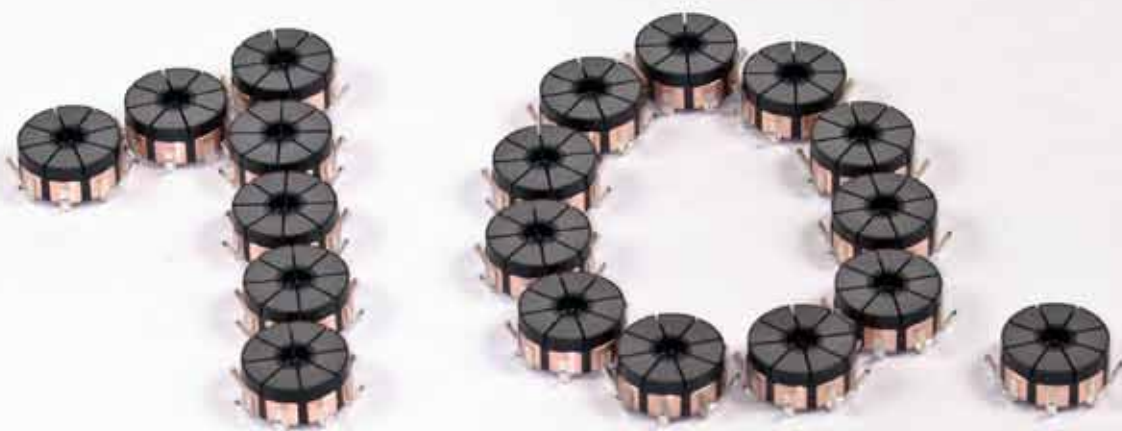

Komunitator

➤ Obletnica katastrofalnega potresa z epicentrom na Idrijskem

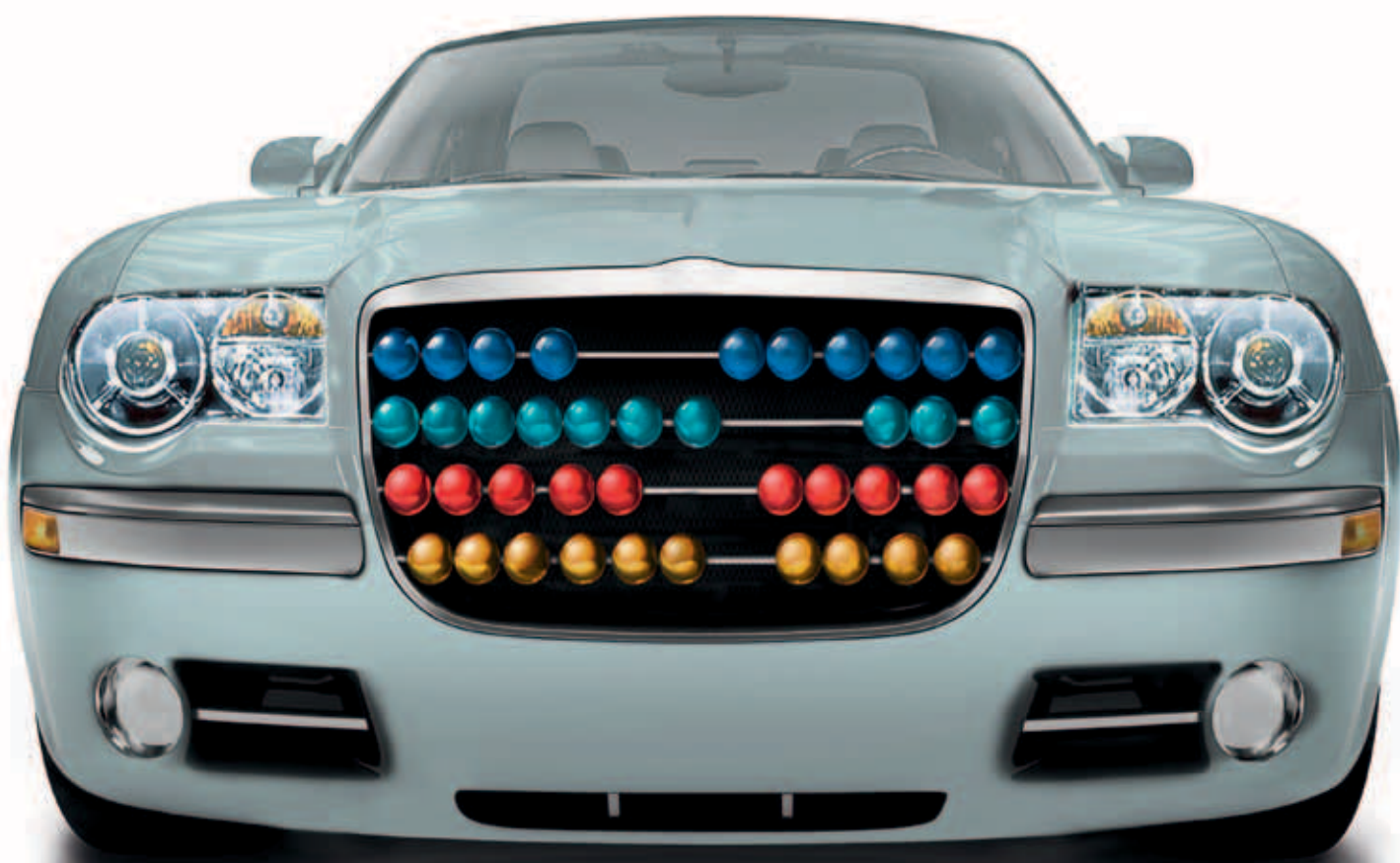
➤ Kolektor v novi obleki

➤ Na koncu sveta

➤ Teniške počitnice

RAČUNAJTE NA NOVE UGODNOSTI.

PRI TRIGLAVU RAČUNAJTE NA ZAVAROVALNO POLICO PO VAŠI MERI. PRIZNALI VAM BOMO DO **17 %** PAKETNI POPUST NA PRENOVLJENE PAKETE AVTOMOBILSKIH ZAVAROVANJ, DO **15 %** POPUST ZA IZKUŠENE VOZNIKE, **5 %** BONUS ZVESTOBE IN **5 %** POPUST NA TAKOJŠNJE PLAČILO PREMIJE. NEKATERIM ZAVAROVANJEM SMO ZNIŽALI PREMIJO, DOPOLNILI PONUDBO Z ZAVAROVANJEM ZDRAVILIŠKEGA ZDRAVLJENJA TER RAZŠIRILI NABOR ASISTENČNIH STORITEV. VEČ O NOVOSTIH IN UGODNOSTIH PREBERITE NA AVTO.TRIGLAV.SI.

PAMETNO JE IMETI DOBRO ZAVAROVAN AVTO.

triglav

Vse najboljše

Komunitator

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o. • **Direktor:** Vojko Božič • **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Šemrl • **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: polona.semrl@kolektor.com, fax: (05) 37 50 354, GSM 051 689 204 • **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Alenka Abram, Gregor Ficko, Branko Govekar, Janez Kavčič, Barbara Kokošar, Tanja Žakelj Kosmač, Monika Lapajne, Polonca Pagon, Martina Peljhan, Stojan Petrič, Martina Podgornik, Urška Repinc, Božena Rudolf, Manica Seljak, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Marija Trušnovec, Maja Vojska • **Fotografije:** Arhiv Boštjana Brusa, RAJ Cerklno, Boris Drešček, Gregor Ficko, Simon Grbec, Glasbena šola Idrija, arhiv Občine Idrija, arhiv MKČI, TKD Kanomlja, Monika Lapajne, Polonca Pagon, Dejan Pellis, Martina Peljhan, Martina Podgornik, Albin Rogelj, Bruno Rupnik, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Marija Trušnovec, arhiv GJV, Maja Vojska, arhiv Pohištvu Žakelj • **Oblikovna zasnova:** KULT, Oblikovalski studio, Simon Kajtna, s. p. • **Jezikovni pregled:** Anja Bolko, Vlada Eržen • **Tajnica uredništva:** Milica Rovtar • **Naklada:** 8000 izvodov • **Naročnina:** časopis je brezplačen • **Tisk:** ČukGraf d. o. o. • **Distribucija:** Pošta Slovenije • Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si • **Naslovnica:** Obletnica

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja

Vsebina

- **4 Tehnična dediščina**
Idrija si prizadeva postati svetovni Informacijsko–raziskovalni center za živo srebro
- **6 Obletnica**
500 let od najhujšega potresa, ki je prizadel naše kraje
- **10 Projekt mladih**
Kakšna naj bi bila mladim primerna prihodnja idrijska občina
- **15 Mediji**
Deset let izhajanja Komunitatorja
- **16 Iz naših krajev**
Idrijski zdravstveni dom se je odkrižal izgube
Gospodarstvo na Idrijskem in Cerkljanskem zahteva boljšo cesto
- **18 Gospodarstvo**
Kolektor v novi obleki
- **58 Dresura**
Kosmatinci, ki bolnikom lajšajo in lahko tudi rešijo življenje
- **59 Šport in šah**
Kot vedno v naših krajih spet pester športni in šahovski utrip

Foto: Nejc Menard

Župan Bojan Sever na Japonskem obiskal tudi mesto Minamata

Urška Repinc

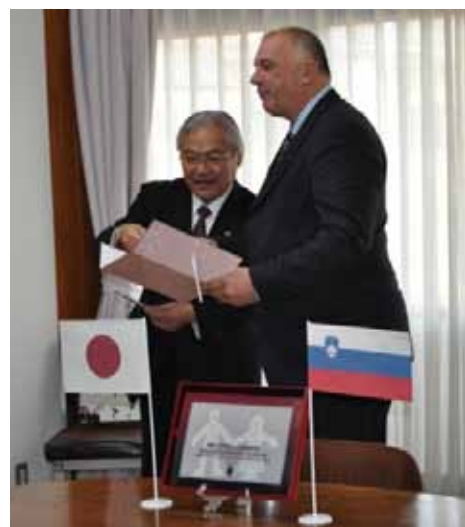
Konec januarja se je delegacija Republike Slovenije udeležila mednarodnega pogajalskega odbora (INC2) za pripravo mednarodnega obvezujočega dokumenta o živem srebru, ki je potekal od 23. do 28. 1. 2011 v Chibi na Japonskem. Delegacijo je vodil prim. dr. Ivan Eržen z Ministrstva za zdravje RS, poleg predstavnikov Občine Idrije, župana Bojana Severja in dr. Urške Repinc, pa so bili člani delegacije še veleposlanica na Japonskem ga. Helena Drnovšek Zorko, predstavnica Urada RS za kemikalije ga. Vesna Ternifi in prof. dr. Milena Horvat iz Instituta »Jožef Stefan«. Namen udeležbe je bil preko gradiv in aktivnosti predstaviti sedanje stanje ter načrtovane aktivnosti v zvezi z vzpostavitvijo celovitega, organiziranega in usklajenega varstva kulturne in tehniške dediščine v Idriji.

Prof. dr. Horvatova je prijazno poskrbela za organizacijo obiska NIMD ter se delegaciji Občine Idrija na obisku v Minamati tudi osebno pridružila. In prijazen sprejem, ki smo ga bili deležni od predstavnikov občine Minamata, je samo potrditev, da je bilo tokratno povabilo k pobratenju mest tudi dobro sprejeto.

Minamata je mesto, ki ga je zaznamoval eden prvih in najbolj tragičnih primerov

Delegacija RS na seji mednarodnega pogajalskega odbora v Chibi

Župan mesta Minamata g.Katsuaki Miyamoto in župan Bojan Sever ob predaji priložnostnih daril

To priložnost je delegacija izkoristila za promocijo načrtovanih aktivnosti Informacijsko-raziskovalnega centra za živo srebro (IRC-Hg) v Idriji, ki bo po zaključku likvidacijskega postopka Rudnika živega srebra – v likvidaciji d. o. o., prevzel dejavnosti vzdrževanja nezalitega dela jame in monitoring. Občina Idrija je v ta namen pripravila promocijsko gradivo, delegacija pa je navezala stike z ostalimi državami udeleženkami in si prizadevala za podporo pri načrtovani dejavnosti. Mednarodnega pogajalskega odbora se je udeležilo preko 600 predstavnikov vlad, agencij Združenih narodov, vladnih in nevladnih organizacij s celega sveta.

V času delovnega obiska na Japonskem je župan Bojan Sever izkoristil priložnost za obisk mesta Minamata, ki se nahaja na jugozahodu Japonske, na otoku Kyushu. V letošnjem letu je namreč Občina Idrija

ponovno prevzela pobudo za vzpostavitev prijateljskih vezi med mestoma Idrija in Minamata. Inicativo je bil dal že leta 2005 Janez Podobnik, takratni minister za okolje in prostor RS, kot razširitev sodelovanja na znanstveno-raziskovalnem področju, ki ga je leta 1997 začel Institut »Jožef Stefan« pod okriljem sporazuma med japonsko Skupnostjo za promocijo znanosti in slovenskim Ministrstvom za znanost, šolstvo in šport. Pred ustanovitvijo centra IRC-Hg v Idriji je bil obisk bistvenega pomena zaradi vpogleda v celostno zasnovo informacijske, izobraževalne, muzejske in arhivske dejavnosti v mestu Minamata ter prepletenosti le-te z dejavnostmi raziskovalnega centra (National Institute for Minamata Disease - NIMD). Obisk raziskovalnega centra v Minamati nam je posebej priporočila vodja Odseka za znanosti o okolju Instituta »Jožef Stefan«, prof. dr. Milena Horvat, ki s sodelavci tega centra že več let uspešno sodeluje.

industrijskega onesnaževanja z metil živim srebrom. Od leta 1932 do leta 1968 so v Minamati v podjetju Chisso v proizvodnem procesu acetaldehida kot katalizator uporabljali živosrebrov sulfat. Pri procesu proizvodnje je kot stranski produkt nastajala manjša količina metil živega srebra, ki se je z odpadno vodo več desetletij izlivalo v zaliv Minamata in Shiranui Sea. V petdesetih letih so po neobičajnih poginih školjk, rib, nenavadnih smrtnih mačk prve nenavadne simptome opazili tudi pri otrocih. Primeri so se vrstili drug za drugim tudi pri odraslih in vedno bolj je postajalo jasno, da bolezen ni posledica infekcije, pač pa neke vrste zastrupitev s težkimi kovinami. Leta 1968 je bolezen minamata japonska vlada uradno priznala kot »bolezen centralnega živčnega sistema, ki jo povzroči uživanje rib in školjk, kontaminiranih z metil živim srebrom« in šele 12 let po izbruhu prvih primerov te bolezni je podjetje Chisso ustavilo proizvodnjo

acetaldehida. Leta 1977 se je začel obsežen sanacijski projekt, ki je trajal celih 13 let, v katerem je bilo morsko blato z visoko vsebnostjo metil živega srebra odkopano z dna zaliva Minamata, umaknjeno v notranji del zaliva v utrjen nasip, prekrito in izravnano z zemljino. V zaliv Minamata naj bi bilo z odpadno vodo iz podjetja Chisso izpuščenega 70 do 150 ton živega srebra, v projektu obsežne sanacije pa izkopanega 1.510.000 m³ blata na skupni površini 2.090.000 m². Ogromna finančna sredstva, ocenjena na 359 milijonov ameriških dolarjev, so bila vložena v sanacijo okolja za zmanjšanje izpostavljenosti prebivalstva tej najbolj toksični obliki živega srebra. Kljub temu bojazen, da živo srebro ponovno vstopi v prehransko verigo, še vedno ostaja, saj v blatu, ki je bilo utrjeno v nasip, živo srebro ni bilo odstranjeno. Za namene raziskovanja bolezni minamata je japonsko Ministrstvo za okolje v oktobru 1978 ustanovilo raziskovalni center za to bolezen, ki od leta 1995 deluje kot raziskovalni institut na področju zdravja in okolja, namenjen mednarodnim raziskavam, zbiranju, arhiviranju in posredovanju informacij o bolezni minamata. Mesto Minamata je leta 1993 ustanovilo mestni muzej o tej bolezni, 8 let kasneje pa so bili v sklopu NIMD v neposredni bližini mestnega muzeja odprti še arhivi o bolezni minamata. Mesto Minamata je danes okoljsko osveščeno mesto, kjer prebivalci (in ne mestna uprava) igrajo odločilno vlogo in zavzeto sodelujejo v projektih klasifikacije in recikliranja odpadkov, v okoljsko prijaznem kmetijstvu in ribištvu, zaščiti naravnih virov in projektih za zmanjšanje porabe energije. Na Japonskem je mesto postalo simbol in model okoljskega mesta, ki želi s svojimi izkušnjami svetu pokazati, kako neizogibno je človek povezan z okoljem, v katerem živi.

V Minamato smo se odpravili v sredo, 26. 1. 2011, v zgodnjih jutranjih urah z letališča Tokio-Haneda in prispeli v dopoldanskem času v Kumamoto, kjer so nas pričakali predstavniki občine Minamata. V Minamati nas je najprej sprejel generalni direktor NIMD, dr. Koji Okamoto, predstavniki centra pa so nam pripravili predstavitev dejavnosti ter voden ogled laboratorijev in prostorov, med katerimi so našli svoje mesto tudi rehabilitacijski center za bolnike z boleznijo minamata in nočitvene kapacitete za gostujoče znanstvenike. V poznem popoldanskem času je sledilo formalno srečanje z županom mesta Minamata in predstavniki občine Minamata v mestni hiši. Z županom mesta Minamata, g. Katsuakijem Miyamoto, smo se že imeli priložnost srečati na INC2 v Chibi, v Minamati pa je sledilo formalno srečanje tudi z ostalimi predstavniki občinske oblasti. Že ko smo vstopili v sprejemno dvorano, nas

je presenetila spoštljiva gesta gostiteljev, ki so mizo okrasili z japonsko in slovensko zastavico, med katerima je pomembno mesto zavzemala idrijska čipka.

Po nagovoru župana mesta Minamata in nagovoru župana mesta Idrije so sledili pogovori o nadaljnjem sodelovanju med mestoma, vprašanja predstavnikov občine Minamata in izmenjava priložnostnih daril. Na večerji v klasičnem japonskem slogu nas je preostanek večera gostil podžupan občine Minamate, g. Chikashi Mori, kjer so se nam pridružili generalni direktor in predstavniki NIMD, predstavniki občine Minamata, župan pa je zaradi kriznega sestanka ob pojavu prvih primerov ptičje gripe v okrožju Kumamoto moral večerjo predčasno zapustiti. V prijetnem in resnično prijateljskem vzdušju je pogovor tekel sproščeno in spontano. Govorili smo o zgodovini obeh mest, aktualnih dogodkih, možnostih in priložnostih za nadaljnje sodelovanje, o pomembnosti okoljske osveščenosti in uvajanja okolju prijaznih tehnologij, informiranja, izobraževanja mladih in raziskovalni dejavnosti, predvsem s poudarkom na temi, ki nas povezuje – to je živo srebro. Drugi dan obiska v Minamati nas je na dom povabil bivši župan mesta Minamate, g. Masazumi Joshii, kjer se nam je pridružil tudi ugledni raziskovalec, strokovnjak za bolezni, ki jih povzročata živo srebro, in upokojeni sodelavec NIMD, dr. Hirokatsu Akagi. Med obiskom nas je presenetil zračni sunek izbruha vulkana Šinmoedake in katerega izbruh smo lahko v času večerje z gostitelji spremljali na velikem zaslonu. Preostanek dneva je bil namenjen ogledu morskega nasipa (reclaimed land) na območju, ki je bilo z živim srebrom najbolj onesnaženo. Nasip sedaj obsega 58 ha in je spremenjen v ekopark z veliko zelenih površin, namenjen predvsem športnim dejavnostim. Atrakcija ekoparka je modern kompleks, v katerem se nahajajo informacijski center z arhivi o bolezni minamata (Minamata Disease Archives), mestni muzej (Minamata Disease Municipal Museum) ter okoljski izobraževalni center (Kumamoto Environmental Education and Intelligence Center). V sklopu teh treh institucij so mestne oblasti, prefektura Kumamoto in japonska vlada združile svoje moči z namenom zbiranja in razširjanja informacij o tej bolezni in o okolju. Letno naj bi muzej in informacijski center obiskalo približno 40.000 tisoč ljudi, za učence petega razreda osnovnih šol v prefekturi Kumamoto pa je obisk del obveznega šolskega programa.

V ekoparku je ob morskem sprehajališču (Shinsui Boardwalk) na ogled cela vrsta spominskih obeležij. Največje od njih je spominsko obeležje žrtvam bolezni (Minamata

Memorial), ki ga je oblikoval italijanski arhitekt Giuseppe Barone in je bilo postavljeno leta 1996, na štiridesetletnico odkritja te bolezni. Deset let kasneje je bil ob obali postavljen nov spomenik, kjer vsako leto v maju pripravijo proslavo v počastitev žrtvam bolezni minamata. Na kosilu v ekoparku nas je presenetil župan mesta Minamata (mimogrede, pripeljal se je z občinskim avtomobilom na električni pogon), ki se je želel od nas še uradno posloviti, saj se nam prejšnji večer zaradi obveznosti ni več pridružil na večerji. Pred zadnjim obiskom na domu pripovedovalca zgodb o bolezni minamata, g. Tsuginori Hamamotoja, smo se od župana poslovili, se mu zahvalili za prijazen sprejem, pogostitev in prijetno druženje ter ga povabili, naj še v tem letu vrne obisk in Idrijo obiše v juniju, v času, ko v Idriji poteka čipkarski festival. S tem je bil uradni del obiska mesta Minamate zaključen. S prijetnimi vtisi smo se vračali na letališče Kumamoto, presenečeni nad odprtostjo in prijaznostjo naših gostiteljev, ki se ne obremenjujejo s preteklostjo, ki jih je tako globoko zaznamovala, in zavzeto delajo za boljšo, okolju prijazno prihodnost.

Mednarodni pogajalski odbor (INC) bo v seriji petih sestankov, tretji od teh bo potekal od 30. 10 do 4. 11. 2011 v Burkini Faso, pripravil usklajen predlog mednarodno obvezujočega dokumenta o živem srebru do diplomatske konference na Japonskem (Conference of Plenipotentiaries) leta 2013. Na predlog japonske vlade so delegati tega odbora sprejeli odločitev, da se mednarodni dokument o živem srebru poimenuje konvencija Minamata. Ker Minamata ni samo mesto ali bolezen, ime Minamata je tragedija, trpljenje ljudi, diskriminacija, sprenevedanje in neodgovornost povzročitelja. Industrijsko onesnaženje, ki se ne bi smelo zgoditi, pooseblja vse, kar si konvencija Minamata pravzaprav prizadeva doseči – zmanjšati uporabo živega srebra v industrijskih procesih in posledično uvesti okolju prijaznejše alternative, zmanjšati emisije živega srebra v okolje, uvesti finančno odgovornost povzročitelja za posledice in sanacijo negativnih vplivov na okolje. Konvencija Minamata poudarja pomembnost osveščanja, izobraževanja, raziskovalnega dela, monitoringa in izmenjave informacij o živem srebru, vse z namenom zaščite zdravja ljudi in okolja pred antropogenimi viri živega srebra in njegovih spojin.

Pred nami Idrijčani je sedaj izziv, da ohranimo dediščino, povezano z rudarjenjem živega srebra, tudi za prihodnje rodove, z optimizmom in zavzetostjo mesta Minamate. Za to pa ne zadostuje le politična volja, pač pa močna podpora in aktivna vključenost lokalne skupnosti.

Ob 500-letnici najhujšega potresa v naših krajih

Janez Kavčič

Dogajanja na Slovenskem in tudi v naših krajih so bila v začetku 16. stoletja izjemno razgibana in dramatična. Z juga so preteli turški roparski pohodi, skozi celo desetletje se je podaljševala habsburško–beneška vojna, prebivalstvo so pestile bolezni in lakote, vžigali so se kmečki punti in tlele so verske razprtije. Z zapletom in razpletom vojaških operacij v letih 1508–1509 sta lastništvo živosrebrovega rudnika in oblast nad Idrijo dokončno prešli iz čedadsko–beneških v avstrijske roke. Apokaliptične razmere je do skrajnosti stopnjeval najmočnejši potres na Slovenskem, tako v naših krajih kot v sosednji Furlaniji, ki se je zgodil 26. marca leta 1511.

◀ Poročilo o potresu na Idrijskem in Cerkljanskem 26. 3. 1511, pripisano na zadnji strani izvoda inkunabule Biblia Sacra iz 1483. (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani)

Zaslужni slovenski seizmolog dr. Vladimir Ribarič je (1994) zapisal: »Slovenija je dežela, kjer so potresi večkrat povzročili hude posledice. Ne nazadnje je veliki ljubljanski potres iz leta 1895 zahteval temeljito obnovo in prenavo prizadetega mesta in deloma tudi njegove okolice.« Podobne ugotovitve lahko žal samo ponovimo, če se spomnimo na katastrofalne potresne sunke, ki so v bližnji preteklosti nekajkrat razrušili kraje v Posočju.

Razbremenitve napetosti v zemeljskih plasteh ter z njimi povezana podzemeljska pokanja, bobnenja in zlovešča tresenja tal so od nekdanj porajala paničen strah in burila domišljijo, saj si ljudje v preteklosti grozečih naravnih pojavov niso znali razlagati. Ne preseneča dejstvo, da so se skozi zgodovino vrstile številne mitološke interpretacije potresov, z njimi pa so se ukvarjala celo mnoga sloveča literarna dela. Po pričevanjih starih japonskih legend naj bi potresne nesreče sprožale pošastne ribe Namatsu. Na tem mestu lahko razmišljamo tudi o slovenskih mitoloških izročilih, iz katerih izvira pesem o ribi Faroniki iz Podmelca v Baški grapi.

Rušilne potresne kataklizme in njihove uničujoče posledice so doslej opisovali številni kronisti, arhivarji in zgodovinarji, v novejšem času pa po strokovni plati pred-

vsem geologi in seizmologi. Na Slovenskem so – tudi v zvezi s potresom leta 1511 – do nedavnega veljale zlasti ugotovitve dr. Vladimira Ribariča in dr. Renata Vidriha. Popularno Ribaričevo delo Potresi v Sloveniji, posvečeno stoti obletnici velikega ljubljanskega potresa, je leta 1994 izdala Slovenska matica v Ljubljani, dr. Vidrih pa je v knjigi Evolucija zemlje in geološke značilnosti Slovenije (Prirodoslovni muzej Slovenije, 2009) namenil najhujšim seizmološkim pojavom pri nas poglavje Potresna Slovenija. Ugotovitve obeh avtorjev so v pričujočem zapisu nekajkrat citirane ali povzete.

Na tem mestu velja spomniti, da so na realki v Ljubljani, na kateri je žal prevladal nemški učni jezik, že leta 1897 uredili seizmološko postajo. Toda prva slovenska realka v Idriji v tem pogledu ni dosti zaostajala, za kar je imel zasluge znani profesor Julij Nardin. V prej navedenem Ribaričevem delu (str. 98) lahko preberemo: »Pred prvo svetovno vojno so na realki v Idriji postavili Wiechertov horizontalni seizmograf. Zapiski prof. Julija Nardina (1877–1959), realčnega profesorja, fizika in izumitelja, ki je bil tudi sodelavec letalskega konstruktorja Edvarda Rusjana (1905/07), kakor tudi pismo Baltazarja Baeblerja, prof. kemije na isti šoli, govore o prizadevnosti, da bi naprava dobro delovala.«

Potres 1511

Riba Faronika je po ljudskem prepričanju kriva za potrese. Ob njenem premikanju se strese zemlja in povzroči zemeljske katastrofe. Freska v Nemškem Rutu.

Če se za hip ozremo še na zgodovino najstrašnejših naravnih opustošenj na Slovenskem, potem ne moremo mimo tragedije, ki se je odigrala 163 let pred potresom leta 1511. V mislih imamo katastrofo na Koroškem leta 1348. Po Vidrihovem opisu (str. 313–315) je moč povzeti, da se je veliki potres na Koroškem dogajal 25. januarja leta 1348 med 14. in 15. uro po UTC (svetovni čas). Strahotno tresenje tal naj bi v samem Beljaku terjalo kar 5.000 (!) žrtev, močno prizadete pa so bile celotna Koroška, Kranjska in sosednje italijanske pokrajine. Potres je sprožil velikanski plaz v dolžini 5 km z južnega pobočja gore Dobrač (2166 m). Raziskovalci so izračunali, da je v dolino zgrmelo nekaj milijonov kubičnih metrov materiala, ki je pod seboj pokopal več vasi, gradov in cerkva. Plaz je zajel reko Ziljo z visoko pregrado (ponekod 30 m), za katero je dolino preplavilo veliko jezero.

In zdaj nekaj več o strašljivem seizmološkem razdejanju pred 500 leti.

O potresu leta 1511 je na osnovi starejših kronik precej napisal že polihistor Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske (1689), v novejšem času pa zlasti zgoraj omenjena seizmologa dr. Vladimir Ribarič in dr. Renato Vidrih. Najnovejša dognanja strokovnjakov prinašajo precej dopolnil in korektur doslej veljavnih hipotez in trditev.

Po mnenjih nekaterih avtorjev, ki sta jih delno posnemala tudi Ribarič in Vidrih, naj bi usodnega dne (26. III. 1511) prišlo do dveh izredno močnih potresnih sunkov. Prvi naj bi nastal med 14. in 14,30. uro po svetovnem času ob idrijskem prelomu na Idrisjskem, drugi pa okoli 21. ure blizu Čedadu v Furlaniji. Tudi analize poškodb naj bi pokazale, da so se dogajala huda rušenja popoldne v zahodni in osrednji Sloveniji, zvečer pa v Furlaniji in celotni severovzhodni Italiji. Potres na Idrisjskem naj bi imel magnitudo 6,9, furlanski potres pa med 7,0 in 7,2. Globina prvega naj bi znašala med 15 in 20 km, drugega pa okoli 20 km. Dr. Ribarič je v svoji monografiji (str. 38) s primerjavami različnih štetij ur prišel do zaključka, da je 26. marca 1511 bržčas nastal en sam najhujši potres. Takole pravi: »Račun nam pokaže, da je glavni potres nastal okoli 14. ure 30 minut, po grobih ocenah tudi okoli 15. ure.« Sedanja spoznanja stroke utemeljujejo verjetnost enega najsilovitejšega popoldanskega potresa.

Na obsežnem epicentralnem območju, ki je 26. marca 1511 segalo od Čedadu do Gemone in do Idrisjskega, so bili menda največji potresni učinki med IX. in X. stopnjo. Po mnenju seizmologov je lokalna moč potresnih sunkov ponekod dosegla

▲ Filipova plošča na kašči J. Jocič

X. stopnjo po EMS lestvici (European Macroseismic Scale – Evropska potresna lestvica). Magnituda potresa leta 1511 je glede na naše potresno območje najbrž dosegla največjo pričakovano moč.

Žal se tla spomladi 1511 (podobno kot ob drugih primerih) še zdaleč niso umirila. Katastrofi 26. marca 1511 je sledil močan potres 8. avgusta na območju Čedadu in še številni popotresni sunki v naslednjem letu. Marsikatera zgradba, ki je bila ob prvih potresnih sunkih delno poškodovana, se je še naknadno popolnoma zrušila.

Strahotno tresenje tal leta 1511 je imelo pogubne posledice, saj je povzročilo velikansko materialno škodo in terjalo več tisoč človeških življenj. Polmer potresnih učinkov je, podobno kot pri beljaškem potresu leta 1348, znašal okoli 750 km, kar predstavlja približno 1,7 milijona km² veliko območje. Potres so čutili v stoterih krajih in pokrajinah Nemčije, Italije, Švice, Hrvaške, Madžarske, Češke in Slovaške. Iz starih kronik je razvidno, da so bile porušene ali močno poškodovane domala vse zidane stavbe v oddaljenosti do 150 kilometrov. Uničeni ali vsaj usodno razmajnani so bili gradovi, samostani, cerkve, zidane meščanske hiše in obzidja srednjeveških mest. Za silo, vendar ne brez posledic, so jo odnesle le lesene hiše in kočje revnega prebivalstva. Na razgibanem ozemlju tolminskega gospostva, ki je obsegalo tudi idrijsko območje, se je sprožilo veliko zemeljskih plazov, skalnih podorov in balvanov.

Na vprašanje, koliko ljudi je ob potresu leta 1511 umrlo, v razpoložljivih pisnih virih in literaturi ni moč najti točnega in zanesljivega odgovora, saj se tovrstni podatki med seboj precej razlikujejo. Po približnih ocenah zgodovinarjev in seizmologov naj bi bilo na Tolminskem okrog 3.000 žrtev, v Furlaniji pa skupno celo okoli 12.000 (najbrž pretirane ocene, op. pisca). Pouda-

riti pa je treba, da so mnogo več žrtev kot sami potresni sunki povzročale neposredne in posredne posledice potresa ter druge nesreče, tegobe in nadloge, ki so se zgrinjale tako nad mesta kot nad podeželje. V spletu neprizanesljivih zgodovinskih okoliščin so se vrstili spopadi avstrijskih in beneških čet, turški vpadi, lakota, bolezni (kuga, tifus) in popotresne destabilizacije terena z zemeljskimi premiki, zaježitvami vodotokov in poplavam. Soočanja z nevarnostmi in katastrofami je preprosto ljudstvo doživljalo kot travmatično preizkušnjo ob prihajajočem »koncu sveta«.

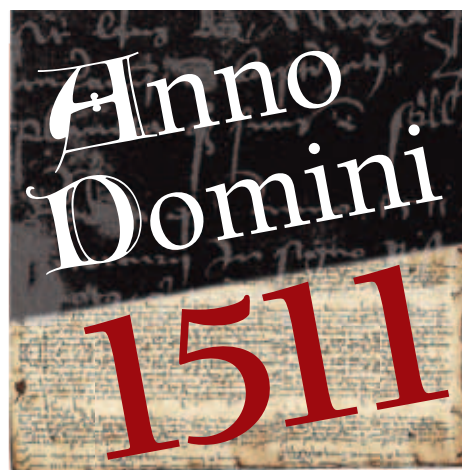
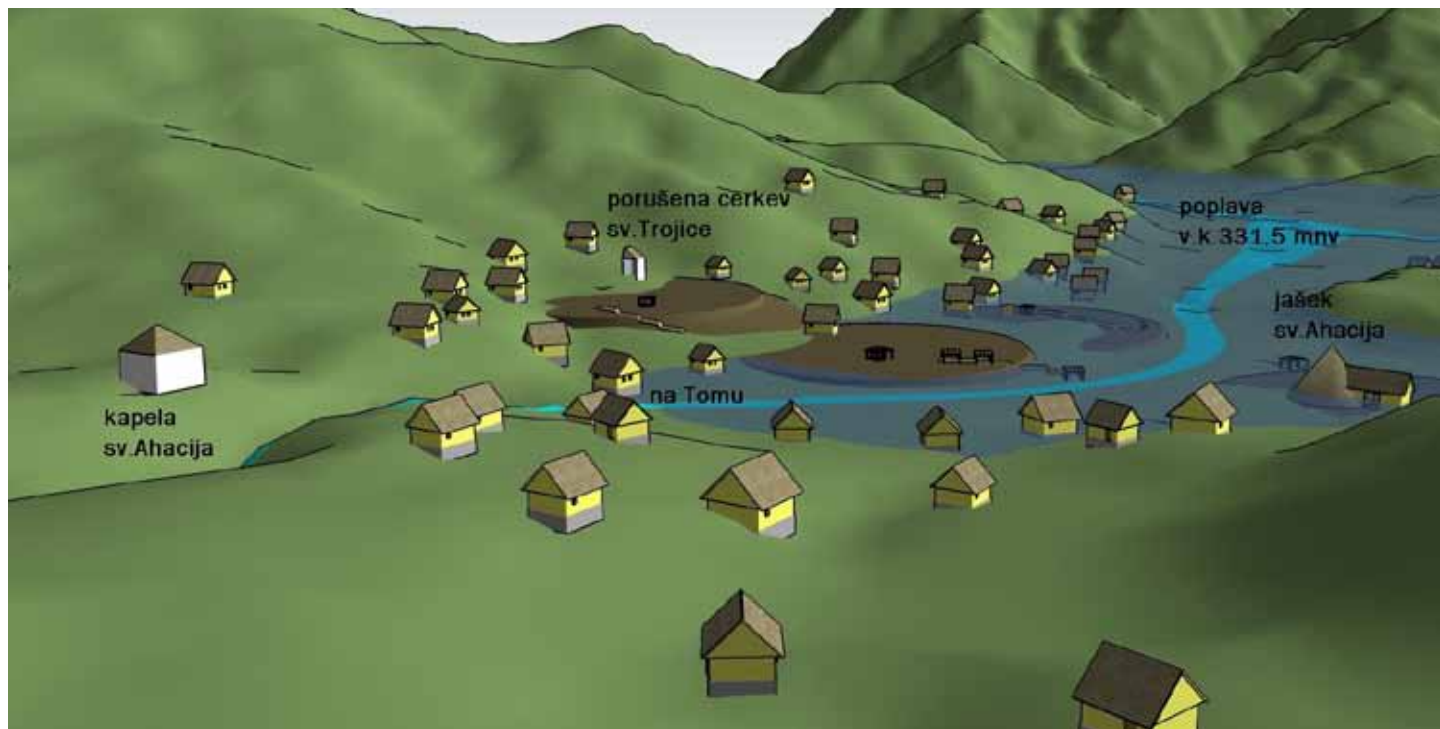
Dr. Renato Vidrih v svojem delu (str. 315–316) navaja, da so med najbolj razrušenimi ali močno poškodovanimi kraji in objekti na Slovenskem izstopali naslednji: Škofja Loka z obzidjem in gradom, smledniški grad, Novi grad pri Preddvoru, gradovi okrog Tržiča, grad Kamen pri Begunjah, blejski grad, gradovi v Radovljici in Kamniku, ljubljanski grad, turjaški grad, grad Prežek pod Gorjanci, gradovi na Tolminskem ter gradovi v Postojni, Polhovem Gradcu in Planini pri Rakeku. V Italiji so hude poškodbe utrpeli zlasti Čedad, Udine, Tolmezzo, Tarcento in Gemona, pa tudi Padova, Vicenza, Benetke in še mnogi drugi kraji. Močne tresljaje so občutila avstrijska mesta, saj je na primer na Dunaju odpadel omet z zvonika katedrale sv. Štefana.

In kako je potresno razdejanje leta 1511 občutilo idrijsko območje?

Nedvomno so siloviti potresni sunki močno prizadeli takratne idrijske rudniške naprave in rudarsko naselje. Iz zgodovinskih virov je razvidno, da je bilo šele po nekaj letih moč delno obnoviti proizvodnjo, celovita sanacija rudnika pa je potekala kar sedem let.

Ker si povsem jasne predstave o potresni Idriji v letu 1511 danes ni mogoče reproducirati, naj bralcem za primerjavo poslužijo citati iz del Mihaela Arka, dr. Vlada Ribariča in dr. Renata Vidriha.

Mihael Arko je v svoji Zgodovini Idrije (1931) očitno (napačno) zamenjal letnico 1511 z letom 1525. Na strani 71 poroča: »Leta 1525. je bil hud potres. S Kobalovih planin se je odtrgal precejšen kos zemlje, ki je zdrčal v Idrjico. Kamenje, pesek, zemlja, grmičevje in drevesa so napolnila strugo tako visoko, da voda ni mogla odtekati. Rudarji in ljudje iz okolice (nad 500 mož) so trebili in odstranjevali nasuto zemljo, a niso zmogli. Lopate, motike, krampi so bili nezadostno orodje, smodnika ali dinamita še niso poznali, zato je bila velika nevarnost, da vdere voda v jamo. Stala je že do današnje kapele sv. Janeza. Čez nekaj dni

si je voda sama napravila odtok. Takrat so napravili sedanjo kapelo sv. Janeza. Pri procesiji na dan sv. Ahacija se pred blagoslovom moli, naj Vsemogočni na priprošnje sv. Janeza obvarje rudnik pred nalivom in povodnijo. Še dandanes opaziš velike skale v strugi Idrijce, katerih voda v 400 letih ni mogla razdejati.«

Dokaj izrčpno (z napakami, op. pisca) se Idriji posveča dr. Ribarič (str. 41–42), ki ugotavlja: »Značilna je zelo razvita regionalna tektonika ozemlja, s tem pa so podani naravni elementi za občasno sproščanje potresne energije. Potres (1511, op. pisca) je zasul Idrijco, podsul in zrušil je tudi večji del odprtih jam in rudniških rofov, tako da je obnova rudnika trajala kar sedem let. Nekateri avtorji, ki jih citira Feigel (Feigel, M.: Veliki potres leta 1511 v Sloveniji in Furlaniji, Nova Gorica, 1978; op. pisca), so letnico tega velikega potresa postavili v 1525. leto, kar seveda ne drži. Seizmični vplivi potresa na gradbene objekte so bili

manj pomembni od tistih, ki so deloma spremenili naravo v dolini Idrijce ... Zidanih stavb v Idriji ob času tega potresa ni bilo (razen prezbiterija cerkve sv. Trojice, kapele sv. Ahacija in morda hiše rudniškega oskrbnika, op. pisca), bile so pretežno lesene in torej zelo odporne proti potresnim sunkom ... Rudniški jaški so segali do kakšnih 190 m globoko (huda pomota, taka globina je bila dosežena šele konec 16. stoletja, op. pisca), bili so opaženi in podprti s smrekovimi debli. Potres naj bi poškodoval velik del teh konstrukcij, kar zgovorno priča o njegovi moči ... Žrtev med ljudmi ni bilo ali pa jih viri ne omenjajo.«

Dodajmo še citat (str. 315) iz Vidrihovega teksta: »Vzdržal ni rudnik živega srebra v Idriji, saj je bilo v njemu uničeno vse, kar je bilo zgrajenega pod površino. Za nadaljnje delo so rudnik usposobili šele leta 1517. Po nekaterih virih se je sprožil zemeljski plaz, ki je zdrsnil v dolino reke Idrijce z gore severozahodno od rudarske naselbine (Kobalova planina) in zasul korito reke Idrijce. Voda je tako narasla, da je po vsej verjetnosti vdrla v rudnik in onemogočila nadaljnje izkoriščanje rude.«

Zastavlja se vprašanje, ali se ne skriva zrno resnice tudi v ustnem ljudskem izročilu, ki je do danes ostalo živo v Kanomlji nad Spodnjo Idrijo. Omenjeno izročilo pripoveduje, da se je ob potresu pred 500 leti visoko nad dolino na območju Žerovčkove kmetije utrgala velikanska zemeljska gmota in skupaj z njivo, košenino in drevjem vred prigrmela do Kanomljice nasproti sedanje ribogojnice (kmetiji Mohorič in Šinkovec). O verodostojnosti izročila naj sodijo ge-

ologi.

Za konec še namig, da je morda tudi tragediji v rudniku leta 1532, kot jo omenja Arko, botroval potresni ali zapozneli popotresni sunek. Zaslužni monsinjor in zgodovinar (str. 82) navaja: »Leta 1532. je zasula zemlja 40–50 rudarjev. Velika plast zemlje ni imela skoraj nič kamena in zasula rove, da se rudarji niso mogli rešiti. Dotični kraj nosi še dandanes napis Todtenteufe (mrtvaški rov). Čez več let (1762 in 1832) so prišli od druge strani na tisto mesto in dobili kosti rudarjev in njih orodje.«

Na Arkov historični zapis je pisatelj France Bevk naslonil čudovito legendo Poslednja tolažba (Legende, 1939; ponatis Goriška Mohorjeva družba, 1990), v kateri sv. Barbara obišče v jami zasute rudarje. Po legendi naj bi nesrečo povzročil prav potres. Pisateljevo pero je med drugim zapisalo, da »je zemlja vzdihnila in se stresnila kakor v grozi« in da so rudarji »začutili streljaj zemlje, ki mu je sledilo pokanje, kakor da se lomijo gozdovi in posipljejo stene.« In nato strašljiv vzklík: »Potres, zasulo nas je!« Nova knjižna izdaja omenjene Bevkove idrijske legende, opremljena z ustreznimi ilustracijami, bi nedvomno predstavljala dragoceno bibliofilsko darilo in poklon rudarski kulturni dediščini.

500–letnico največjega potresa na Slovenskem obeležuje strokovni posvet 26. marca 2011 na gradu Gewerkeneegg. Ob posvetu je na ogled tudi zanimiva zgodovinsko-naravoslovna razstava z naslovom ANNO DOMINI 1511. Prispevki, predstavljeni na posvetu, bodo objavljeni v posebni izdaji Idrijskih razgledov št.1/2011.

Program dogodkov v soboto, 26. marca 2011

- 10.00–13.00** Posvet ob petstoletnici največjega potresa na Slovenskem, grad Gewerkenegg
13.00 Otvoritev razstave Anno Domini 1511, grad Gewerkenegg, Razstavišče Nikolaja Pirnata
10.00–16.00 Gasilska reševalna vaja – Potres Idrija 2011, staro mestno jedro

V letu 2011 mineva 500 let od najmočnejšega potresa na Slovenskem. Zaradi velike časovne oddaljenosti in redkih arhivskih podatkov so podrobnosti tega dogodka še vedno nepojasnjene. Ob tem se porajajo različna vprašanja. Ali je bil potres dejansko tako katastrofalen, kot smo mislili doslej? Idrija je bila v tem času komaj nastajajoče naselje. Kakšne so bile posledice in kolikšen je bil posreden vpliv potresa na nadaljnji razvoj? Ali je poplava, do katere je prišlo zaradi zemeljskega plazua, ki ga je sprožil potres, res za več let zaustavila proizvodnjo živega srebra? Kako je globalna tektonika povezana s premiki ob Idrijskem prelomu. Zakaj in kako pravzaprav prihaja do potresov, kaj v zvezi s tem pojasnjuje tektonika plošč?

Da bi si lahko odgovorili na vsa ta vprašanja, vas vabimo, da se nam v soboto, 26. marca 2011, pridružite v Mestnem muzeju Idrija na **strokovnem posvetu** in **razstavi**, ki pa bo na ogled vse do 10. maja 2011.

Posvet ob 500-letnici največjega potresa na Slovenskem Idrija, grad Gewerkenegg, 26. marec 2011, 10.00–13.00

Program posveta

10.00–10.20 pozdravni nagovori

Bojan Sever, župan Občine Idrija

Marko Cigale, likvidacijski upravitelj RŽS Idrija

10.20–11.30 predavanja

Matija Zorn, Blaž Komac: **Naravne nesreče v Sloveniji**

Matevž Košir, Ina Ceci: **Potres 26. marca 1511 v luči novih raziskav**

Matevž Košir: **Evropa in naše dežele v prvih desetletjih 16. stoletja**

Rafael Bizjak: **Idrija v začetku 16. stoletja**

11.30–12.00 odmor

12.00–12.50 predavanja

Jože Čar, Andrej Gosar: **Idrijski prelom in premiki ob njem**

Mladen Živčič, Martina Čarman, Andrej Gosar, Tamara Jesenko, Polona Zupančič: **Potresi ob Idrijskem prelomu**

Peter Suhadolc: **Potres s tematsko filatelističnega vidika**

Organizatorja posveta Naravne nesreče v Sloveniji, ki poteka 25. in 26. marca v Ljubljani in Idriji, sta Občina Idrija in Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, **soorganizatorji** pa še: Rudnik živega srebra Idrija, d.o.o. – v likvidaciji, ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo, Mestni Muzej Idrija, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za obrambo, Arhiv RS.

Otvoritev razstave »Anno Domini 1511«

Idrija, Grad Gewerkenegg, Razstavišče Nikolaja Pirnata, ob 13.00

Razstava na pripoveden in slikovit način pripoveduje o posledicah velikega potresa 1511, odgovarja na vprašanja o vzrokih za nastanek potresa, oživi podobo Idrije v tem času in predstavlja dogodke, ki so zaznamovali 16. stoletje. Razstava bo **odprta do 10. maja, vsak dan od 9.00 do 18.00 ure**.

V tem času bodo ob **sobotah, in sicer 2. in 16. aprila ter 7. maja ob 11.00 uri** organizirana **javna vodstva po razstavi**.

Vsebinsko razstave želimo približati zlasti našim najmlajšim. Zato pripravljamo **poseben program za otroke v obliki muzejskih delavnic**:

♦ **V soboto, 9. aprila, ob 11.00** bo v Mestnem muzeju Idrija potekala delavnica za otroke, kjer bodo **spoznali enoto reševalcev s psi** iz Nove Gorice. Delavnica je brezplačna, potrebna je predhodna najava na tel. št. 05 37 26 623 ali 05 37 26 600.

♦ **V sredo, 4. maja, ob 16. uri** bo v Mestnem muzeju Idrija potekala delavnica za otroke **»Izdelajmo gasilca«**. Obiskal nas bo tudi prostovoljni gasilec in nam predstavil gasilsko vozilo. Delavnica je brezplačna, potrebna je predhodna najava na tel. št. 05 37 26 623 ali 05 37 26 600.

Organizacija razstave: Rudnik živega srebra Idrija, d.o.o. – v likvidaciji in Mestni muzej Idrija.

Sodelujoče institucije: ARSO – Urad za seizmologijo in geologijo, Arhiv Republike Slovenije, Univerza v Trstu, Oddelek za geoznanosti, Prirodoslovni muzej Slovenije.

Filatelistično obeležje

Idrija, Grad Gewerkenegg

V recepciji Mestnega muzeja Idrija bo postavljena **filatelistična razstava »Potres«**. **Filatelistično društvo Idrija** pa bo v počastitev obletnice izdalo **priložnostni ovitek in osebno poštno znamko**. Na idrijski pošti bo 26. 3. 2011 v uporabi tematski priložnostni **poštni žig**.

Gasilska reševalna vaja »Potres Idrija 2011«

Idrija, staro mestno jedro, 10.00–16.00

Ob 500. obletnici največjega potresa na Slovenskem v Idriji organiziramo vajo pripravljenosti in usposobljenosti enot za zaščito in reševanje ter delovanja občinskega štaba Civilne zaščite. Vaja bo potekala v starem mestnem jedru. Na njej bo sodelovalo približno 200 reševalcev iz 22 enot – od gasilskih društev, policije, gorske reševalne službe, vodnikov reševalnih psov, Rdečega križa, Zdravstvenega doma Idrija, Doma upokoencev Idrija, Psihiatrične bolnišnice Idrija, rudniških reševalcev, jamarjev in tabornikov do radioamaterjev ter najmanj 100 poškodovanih oseb.

Organizacija: Prostovoljno gasilsko društvo Idrija

Dogajanju v Idriji bosta ta dan prisostvovala tudi dr. Ljubica Jelušič, ministrica za obrambo RS in dr. Roko Žarnić, minister za okolje in prostor RS.

To bo Idrija- Inovativna mladinska strategija

Maja Vojska

»To bo Idrija« se glasi uradni naslov novega projekta Kluba idrijskih študentov, katerega člani so si zadali nalogo ne le raziskati stanja mladih v idrijski občini, temveč tudi pripraviti konkretno strategijo in predloge, da se bo občina v prihodnosti razvijala mladim primerno. Poleg tega pa je to prvi projekt kluba, ki je financiran tudi iz evropskih sredstev. Vodja projekta Matevž Štraus poudarja, kako pomembno je, da se mladi opogumijo ter povedo svoje mnenje.

Projekt se bo pod okriljem treh sociologov in enega kulturologa ter ostalih sodelujočih, ki vse delo opravljajo popolnoma prostovoljno, odvijal v treh stopnjah. Prva stopnja, ki poteka v tem trenutku, bo analiza položaja mladih v idrijski občini, in sicer s pomočjo ankete ter fokusnih skupin. Z anketiranjem mladih bodo raziskovalci dobili vpogled v statistično stanje kulturnih, stanovanjskih, štipendijskih in drugih problematik, ki zadevajo mladino v Idriji. Poleg tega pa bodo s pomočjo fokusnih skupin in v sklopu šestih srečanj z različnimi mladinskimi voditelji ter ljudmi, ki imajo neposreden stik z mladimi, dobili tudi vpogled v konkretno problematiko v občini. Pomembnost te faze projekta pa je tudi v tem, da bodo prvič zajeti statistični podatki mladostnikov v občini, ki bodo veliko bolj obsežni od zdajšnjih, ki zajemajo le podatke o njihovem številu, bivanju in šolanju.

Druga faza projekta bo analiza pridobljenih podatkov, na podlagi katerih bodo skušali izvajalci projekta sestaviti strategijo s konkretnimi predlogi, v kateri smeri bi se občina in različna društva morala v prihodnosti razvijati. Sestavili bodo seznam ukrepov in projektov glede na pridobljene rezultate. Oblikovana strategija bo objavljena v knjižici, kjer bo pojasnjeno, kaj in kako je treba. Namen le-te ni, da bi se na njej nabiral prah in bi bila dokaz, da je bila anketa narejena, temveč da bi spodbudili tudi posameznike, da bi razmišljali v tej smeri ter se aktivirali.

V zaključni fazi pa bodo nosilci projekta ugotovitve predstavili širši javnosti ter

TO BO IDRIJA! mladinska strategija

občinskemu svetu. Pripravili bodo tudi prireditev ter s tem skušali prepričati tako mlade kot tiste, ki imajo v roki določeno odločevalsko moč, da investirajo v mlade ter da je na problematiki mladih potrebno graditi in o njej razmišljati.

Za projekt bo 500 evrov sredstev prispevala Občina Idrija, 500 evrov Klub idrijskih študentov ter 3000 evrov sredstev je namenila Evropska unija. To je prvi KIS-ev projekt, financiran iz sredstev Evropske unije, komentira Matevž Štraus:

»Na idejo za ta projekt smo prišli že pred časom, nato se je izkazalo, da je najbolje, da ga izvedemo v okviru Mladi v akciji, programa Evropske komisije, ki financira mladinske projekte v različnih sklopih. Ta projekt smo prijaviли kot mladinsko pobudo, katere namen je, da mladi naredijo nekaj dobrega za krajevno skupnost in njen razvoj. Odobrili so nam zaproseni znesek, in sicer 75 %, kar znaša 3000 evrov.«

Cilj izdelave strategije pa ni le statistični popis podatkov ter izdelava strategije, vodja projekta poudarja pomembnost projekta:

»Prvič bomo v občini Idrija slišali mnenje mladih ter zabeležili podatke o njih. Drugi del, strategija, pa bo skušala čim bolj udeležiti te predloge. Toda da se ti predlogi oziroma projekti izvedejo, ni naloga te ekipe - to bodo predlogi občini, krajevnim skupnostim, mladinskim organizacijam ter določenim posameznikom, da se v tej smeri nekaj premakne. Do zdaj so mnenja o anketi zelo dobra, če bo odziv dober in bo projekt uspešen, ga bomo lahko nadaljevali ter nadgradili s

prijavo na nove razpise. Poleg tega pa je dobro, da imajo mladi možnost povedati svoje mnenje, svoje predloge, saj se o mnenju mladine premalokrat sprašuje.«

Čeprav je o rezultatih ankete ter o okvirnih projektih, oblikovanih v strategiji, v prvi fazi projekta težko govoriti, pa vodja projekta pravi, da se bodo poleg problema zbiralnega prostora, torej nekega Mladinskega centra, kjer bi se lahko mladina kulturno udeleževala, pojavili tudi drugi problemi, ki mlade v prihodnosti zelo skrbijo. Eden izmed problemov bo tudi naseljevanje mladih družin v občini ter zaposlovanje, predvsem družboslovno naravnanih študentov. Poleg tega se bo verjetno odprl problem štipendijske politike, za kar skrbijo le nekatera lokalna podjetja, mladi pa nimajo možnosti za pridobitev občinskih štipendij. Poleg tega pa so ustvarjalci mnenja, da se bo najverjetneje pokazala tudi rahla zapostavljenost ostalih krajevnih skupnosti izven Idrije, predvsem na področju mladinske kulture.

Pomembno je, da mladi povedo svoje mnenje, da so se za svojo prihodnost pripravljeno angažirati ter ne nazadnje boriti. Reševanje ankete je res le majhna kapljica v morje, a s tem lahko vsak pripomore k izboljšanju položaja življenja mladih v občini. Ta strategija je lahko pomemben korak k temu, da bodo mladi v prihodnosti ostajali v Idriji ter ne le bežali v večja središča, kjer bodo pogoji za pot na svoje lažji.

Lena Lapanja, dijakinja:

"Rešila sem anketo o mladinski strategiji in si mislila, da je že skrajni čas, da se v Idriji in njeni okolici glede tega kaj spremeni. Če primerjamo z nekaterimi drugimi slovenskimi mesti, se pri nas mladi res nimamo kam dati in edini, ki se za to kaj trudi, je klub študentov, ki pa nima na voljo primernih prostorov, da bi izvedel vse dejavnosti. Predvsem se mi zdi, da primanjkuje raznih prireditvev, kot so delavnice, predavanja, razvedrilni programi in podobno, in kakšen mladinski klub, ki ne bi stal dva kilometra iz Idrije, sredi gozda. Upam, da rezultati ankete pridejo na ušesa odgovornih in se glede tega kaj spremeni."

Deja Erjavec, študentka:

"Anketo sem rešila in se mi zdi zelo smiselno sestavljena, ker ne sprašuje le, kakšno je sedanje stanje, ampak tudi o tem, kaj bi ti naredil, da bi se stanje izboljšalo. Predvidevam, da bodo na koncu rezultati taki, da bodo vsi mnenja, da nekaj manjka ter da hočejo nekaj več, bolj malo pa jih bo za to pripravljeno tudi kaj narediti. Zato menim, da je anketa koristna tako za tiste, ki so jo sestavili, da dobijo vpogled za naprej, kot za nas, da se zavemo, da se bodo brez pomoči in organiziranosti stvari težko spremenile. Po mojem mnenju so mladi vse bolj aktivni pri teh stvareh, je pa res, da mnogi dejavnost opustijo ali pa nimajo časa, ko gredo na fakulteto ter imajo vse več drugih obveznosti. Ampak menim, da je vedno več takih, ki sodelujejo in se tudi udeležujejo pri takih in drugačnih prireditvah. Meni osebno se zdi, da bi se poleti lahko več dogajalo. Sploh razne športne igre, kot so na primer pred Čipkarijo, bi se lahko odvijale večkrat, ker se na ta način združuje prijetno s koristnim. Poleg tega pa se mladi raje, kot da bi se hodili zabavat drugam, zbirajo doma. Glede na to, kako resno so si izvajalci zastavili to strategijo, menim, da bo počasi prišlo tudi do sprememb, ki nam bodo omogočile še bolj pestro življenje v Idriji."

Iztok Jereb, študent:

"Anketo sem rešil in se mi zdi zelo konkretna ter dobro zastavljena. Spregovoril pa bi kakšno besedo o stanju mladostnikov v Idriji. Menim, da se Klub idrijskih študentov na področju mladinske kulture zelo trudi ter ponuja veliko različnih aktivnosti, kolikor jih taka organizacija lahko ponudi. Po mojem mnenju so okoliške krajevne skupnosti glede dogajanja za mlade malo zapostavljene, a v tem, da je center v Idriji, ne vidim nič slabega, že to je zelo dobro, da Idrija kot tako majhno mesto ponuja toliko različnih možnosti. S tem pa ne mislim samo na dogodke pod organizacijo KIŠ-a, ker je veliko drugih zanimivih dogodkov, aktivnosti in festivalov, ki so za mlade zanimivi. Na primer: v prostorih glasbene šole je letno več klasičnih koncertov, o katerih pa smo, vsaj tako jaz mislim, mladi preslabo obveščeni. Po mojem mnenju pa lahko ena organizacija naredi le toliko, predvsem je na nas mladih, da se premaknemo in izkoristimo ponujene možnosti."

Haris Aldžić, študent:

"Mislim, da je prav, da povem, da nisem član KIŠ-a, ampak se zdam, ko sem študent, nameravam vključiti. Kar pa se tiče strategije: anketo sem rešil in se mi je zdela res podrobna ter je zadelo bistvo. Edino, kar me moti pri takih stvareh, je to, da so bile že večkrat izvedene, razne ankete ter okrogle mize na to temo, zato sem mnenja, da je čas, da se nekje začnejo kazati rezultati. Poleg tega pa je po mojem mnenju zelo koristno, da idrijska občina dobi malo pregleda in podatkov o tem, kaj mladim v občini manjka, saj je mladine v Idriji kar nekaj, tudi zaradi srednješolskih izobraževalnih programov. Po mojem mnenju je kulturnih dogodkov precej, veliko bolj pogrešam kakšno izobraževanje. Mislim tudi, da bo v prihodnosti velik problem stanovanjska nastanitev v občini, predvsem za mlade družine. Občina bo morala poskrbeti za boljšo stanovanjsko politiko. Moram pa reči, da komaj čakam rezultate, da vidim, kaj menijo ostali mladostniki v občini, in upam, da se bo situacija izboljšala ter da se bo občina tudi v prihodnje zavedala svojih mladih občanov."

Bojan Sever, župan Idrije:

"Projekt Kluba idrijskih študentov pozdravljamo kot enega boljših primerov dobre prakse, kako lahko nevladne organizacije, tudi društva, pridobivajo evropska sredstva za svoje delovanje. In kar je še bolj razveseljivo, kaže na to, da v idrijski občini postaja mladina aktivna družbena skupina, ki skuša definirati osnovne probleme, nakazati njihovo reševanje in se v ta proces tudi sama vključiti.

Vključevanje mladih v oblikovanje politike razvoja lokalne skupnosti vsekakor podpiramo in prepričani smo, da bo opravljena raziskava dala koristne informacije, ki bodo občinskemu organom pomagale oblikovati razvojne strategije tudi v reševanju tistih problemov, ki jih bodo kot pereče izpostavili mladi.

Zagotavljanje pogojev za zdravo in kvalitetno življenje mladih je ena osnovnih nalog občine, ki pa se veliko bolje lahko uresničuje z njihovim sodelovanjem. Vodstvo občine se tega zaveda, mladi pa tudi, kar s svojimi že izpeljanimi in načrtovanimi aktivnostmi dokazujejo. S skupnimi močmi in po korakih bomo zagotovo lahko kaj spremenili na bolje."

**PREVOZI OSEB IN SKUPIN
ORGANIZACIJA PREVOZOV
NAJEM VOZIL**

RCT TRANS

Partizanska 8, 5280 Idrija

☎ **041 648 393**

E-mail: rcttrans@amis.net

December, januar, februar 2010/2011

December

2. december – Mestna knjižnica in čitalnica Idrija je pripravila prireditev ob zaključku, lahko bi rekli, da že tradicionalne akcije Primorci beremo. Prireditve se je udeležil tudi priznani slovenski pisatelj, dramatik Tone Partljič, ki je bralcem, ki so prebrali vsaj pet proznih del in eno pesniško zbirko s seznama, podelil priznanje in knjižno nagrado. Bralci so lahko izbirali med 54 proznimi deli in 10 pesniškimi zbirkami slovenskih avtorjev. Akcija se je med bralci očitno dobro prijela, saj v njej sodeluje vsako leto več ljudi.

3. december – Na ta veseli dan kulture je bilo po slovenskih kulturnih ustanovah zelo živahno. Obletnico rojstva pesnika Franceta Prešerna so mnoge obeležile z dnevom odprtih vrat, med njimi tudi Mestni muzej Idrija – muzej za Idrijsko in Cerkljansko. Obiskovalci so si na ta dan lahko ogledali vse muzejske zbirke in razstave, v Cerkljanskem muzeju pa so za odrasle pripravili še delavnico izdelovanja božično-novoletnih aranžmajev.

9. december – Domače Literarno društvo RIS je predstavilo že drugi literarni zbornik Zaris v čas. V njem je svoje stvaritve predstavilo 20 članov društva in gostujoči pesnih Dani Bedrač. V tristo straneh obsegajočem zborniku lahko vsakdo najde kaj zase; v njem se namreč prepletajo tako

slogovno kot žanrsko različni zapisi, ki človeka ne pustijo ravnodušnega. Društvo je zbornik popestrilo z ilustracijami Gregorja Koželja.

11. december – Cerkljanski taborniki Rodu aragonitnih ježkov so na ta dan praznovali 15-letnico ponovne obuditve taborništva v Cerknem. Ob tej priložnosti so po Cerknem postavili več pionirskih objektov (sestavljanih iz smrekovih sušic in povezanih z vrvjo). Na osrednji prireditvi pa so se pred polno dvorano OŠ Cerkno spomnili začetkov taborništva v Cerknem in z igranimi prizori prikazali "sodobno" taborništvo. Medse so sprejeli 15 najmlajših tabornikov, ki so se pridružili družini, ki trenutno šteje prek 100 članov, obenem pa so si lahko obiskovalci ogledali priložnostno razstavo o taborništvu na Cerkljanskem.

18., 19. december – Godbeno društvo rudarjev Idrija je občane razveselilo s tradicionalnima božično-novoletnima koncer-

toma v Spodnji Idriji in Idriji. Dvorani sta bili polni do zadnjega kotička. Težko bi rekli, kaj je občinstvo navdušilo najbolj, kajti navdušenje je bilo čutiti ves čas koncertna, vsekakor pa je za presenečenje poskrbel kar predsednik godbe sam. Tomaž Vencelj je namreč v roke prijel mikrofona in izvrstno odpel Pismo za Mary Brown.

22. december – Glasbena šola Idrija se lahko pohvali z novim vrhunskim koncertnim klavirjem Steinway. Svojemu namenu so ga predali s koncertom domačih pianistov, med katerimi velja še posebej izpostaviti Armina Čoralica. Slovesnost, ki jo je idrijska glasbena šola pripravila z Občino Idrija in koncertnom Kolektor, so posvetili tudi Dnevu samostojnosti in enotnosti.

Januar

13. januar – V idrijski Kavarni so na ogled postavili dela slovenskega umetnika Franceta Slane, s katerim so začeli letošnjo razstavno sezono. Slikarja in njegovo delo je zbranim predstavil domači zgodovinar profesor Janez Kavčič, za glasbeno kuliso pa je poskrbel novomeški skladatelj in saksofonist Igor Lumpert.

15. januar – Turistično-kulturno društvo Kanomlja je v okviru delavnic Inštituta podeželskih znanj, ki jih organizirajo v sklopu razvojnega projekta Fenix - utrip Kanomlje, pripravilo tridnevno delavnico

priprave kolin. Delavnica je bila namenjena otrokom in odraslim. Udeleženci so se seznanili s pripravo kolin od začetka do konca, torej od zakola prašiča do izdelave klobas, krvavic ter priprave mesa za soljenje in prekajevanje. Delavnico je društvo pripravilo v pristnem domačem kmečkem okolju, na domačiji v Šturmajcah.

19. januar – Minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič, ki se je mudil na delovnem obisku v Idriji, je na Gimnaziji Jurija Vege predal svojemu namenu prenovljeno razdelilno kuhinjo in jedilnico, ki so ju tudi s pomočjo sredstev ministrstva uredili v objektu nekdanjih tehničnih delavnic.

23. januar – Na rednem občnem zboru so se zbrali člani Kulturno-umetniškega društva Cerkno. Člani so se uvodoma seznanili letnim poročilom o delu društva, na koncu pa še izvolili novo vodstvo. Tudi v bodoče ga bo vodil dosednji predsednik Domen Uršič, na mesto podpredsednika pa so člani imenovali Mitjo Kumra. KUD Cerkno je s svojimi 10 sekcijami v lanskem letu sodeloval na kar 89 različnih dogodkih in prireditvah, kar ga uvršča med najdejavnejša društva na Cerkljanskem.

27. januar – Območni odbor zveze združenj za vrednote NOB Idrija–Cerkno je na Brcih pri Cerknem pripravil tradicionalno spominsko slovesnost v spomin na 47 civilistov, ki so 27. januarja 1944 padli pod streli nemškega bataljona.

29. januar – Na Smučarskem centru Cerkno so gostili že 34. partizanske smučine Cerkno 45. Okrog 450 tekmovalcev se je ta dan »preselilo« v leto 1945, ko so v Cerknem pripravili prvo partizansko smučarsko tekmovanje v okupirani Evropi. Tekmovalnemu delu Partizanskih smučin je sledil kulturni program s slavnostnimi govori, ki so ga pripravili v hotelu Cerkno.

Februar

3. februar – Z literarno-glasbenim večerom In memoriam Jože Felc, ki sta ga pripravila Literarno društvo RIS in idrijska Glasbena šola, se je Idrija poklonila domačemu psihiatru in književniku dr. Jožetu Felcu. Organizatorji so s programom želeli zaobjeti celotno Felčevo življenjsko zgodbo; njegovo delo, ki so ga predstavili domači interpreti in glasbeniki, so prepletli z osebnimi pripovedmi ljudi, ki so Jožeta Felca osebno poznali.

6. februar – Na letošnji območni reviji pevskih zborov, ki jo pripravlja Javni sklad za kulturne dejavnosti Idrija, se je predstavilo 12 pevskih zborov. Čeprav ne gre za tekmovanje, zbere ocenjuje strokovnjak, ki jim po zaključku revije tudi pove svojo oceno. Letos je zbere ocenjeval muzikolog in pedagog Tomaž Faganel.

14. februar – Zveza prijateljev mladine Idrija je pripravila občinski otroški parlament, ki so se ga udeležili osnovnošolci cerkljanske, spodnejdrijske, idrijske in črnovrške osnovne šole. Tema letošnjega občinskega otroškega parlamenta je bila Vpliv družbe in medijev na oblikovanje mladostnika. Učenci so na različne načine spoznavali medije in o njih razpravljali. Predvsem gre pohvaliti dejstvo, da se kljub mladosti zavedajo vpliva, ki ga imajo mediji nanje. Na srečanju so učenci med seboj izbrali predstavnike, ki bodo osnovne šole z Idrijskega in Cerkljanskega zastopali na regijskem otroškem parlamentu.

17. februar – V okviru projekta Drugače o poklicih je Osnovna šola Idrija pripravila Bazar srednjih šol, na katerem se je predstavilo 15 srednjih šol in 5 dijaških domov. Ker lahko dijaki po navadi na informativnem dnevu obišejo samo šolo ali dve, so imeli tokrat idealno priložnost in na enem mestu dobili vse potrebne informacije iz prve roke. Žal pa velikega obiska ni bilo. Bazarja se je namreč udeležila le peščica učencev in njihovih staršev.

25. februar – Idrijski Mestni muzej je pripravil predavanje, na katerem je nekdanji rudniški zdravnik prim. dr. Alfred Bogomir Kopal spregovoril o vplivu pridobivanja živega srebra na zdravje Idrijčanov. 500-letno delovanje Rudnika živega srebra je pustilo posledice tako v okolju kot na ljudeh. Dr. Kopal je na predavanju predstavil raziskave, pri katerih je sodeloval pred in po zaprtju rudnika, in njihove rezultate. Javnosti je predstavil tudi svoj pogled na to, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi zmanjšali vplive onesnaženega okolja na prebivalce.

Iz preteklih let...

Nove strehe

V idrijski občini 133 novih stanovanj

Na stanovanjsko gradnjo v Idriji je dolga leta po vojni neugodno vplivalo dejstvo, da je idrijski rudnik podedoval zelo zastarelo mehanizacijo, ki jo je bilo treba v celoti obnoviti. Skratka: rudnik je moral najprej rešiti samega sebe, zato pa je mesto v svojem razvoju nekoliko zastalo. Velik napredek v tem pogledu beležimo v zadnjem času, ko tudi Idrija poskuša nadoknaditi zamujeno. O tem nas bodo seznanile naslednje številke:

V letu 1957 je bilo zgrajenih 7 stanovanj, od tega tri zasebna. Naslednje leto je bilo zgrajenih 40 stanovanj, od tega prav tako tri zasebna. Lani je dobilo mesto 29 novih stanovanj in letos 57. Razen v Idriji je bilo zgrajenih 10 stanovanj v Cerknem in 7 v Sp. Idriji. Skupaj je torej zraslo v zadnjih štirih letih v idrijski občini 133 stanovanj, od katerih je 14 zasebnih. Vsa skupaj pa so vredna 370 milijonov dinarjev.

Stanovanjski sklad, ki tvori jedro sredstev za gradnje, zbere letno povprečno 100 milijonov dinarjev. K temu znesku je treba prišteti še sredstva, ki jih v čedalje večji meri vlagajo podjetja za gradnjo stanovanj za svoje delavce.

V prihodnje je pričakovati večjo gradnjo stanovanj tudi pri zasebnikih, na kar bo nedvomno vplivala ekonomska najemnina. Na občini imajo že 23 novih prošenj zasebnikov za gradnje.

Ob upoštevanju vseh virov sredstev za gradnjo stanovanj je mogoče pričakovati, da bo zgrajenih v idrijski občini v naslednjih petih letih nadaljnjih 250 novih stanovanj. Predvidevajo namreč, da bo že prihodnje leto vseljivih 42 družbenih in 16 zasebnih stanovanj.

S.L., Primorske novice, 1.1.1961

Težave idrijskih ribičev

O ribiški družini smo zapisali že mnogo lepega. Veliki požrtvovalnosti članov so že letos sledili tudi lepi uspehi: število tujih ribičev iz naše republike in iz tujine, ki so ribarili v naših vodah, se je podvojilo, čeprav letošnje vreme ni bilo niti malo naklonjeno ribiškemu športu.

Idrijski ribiči vsako leto izdelajo tudi načrt gojitve ribic v njihovi ribji valilnici. Doslej so vsako leto tak načrt tudi visoko presegli, a jim je kljub temu vedno primanjkovalo zaroda za porabljanje voda in za prodajo. Letos

so si zastavili skoraj preveliko nalogo: dvigniti kapaciteto na milijon mladih postrvi. V ta namen so povečali zmogljivost bazenov in vse je kazalo, da bodo to svojo obveznost tudi v celoti izpolnili. Toda večni dež z visoko in deročo vodo skoraj onemogoča odlov matičnih rib. Ribiči so morali izkoristiti vsako uro lepega vremena, da so si do sedaj lahko zagotovili lansko število – 800.000 mladega zaroda, ki ga imajo že spravljenega v bazenu. Boj z vremenom se nadaljuje in ribiči še vedno upajo, da bodo do konca leta izpolnili zastavljeno nalogo.

S.L., Primorske novice, 1.1.1961

Z volilci pogovor

Vprašanje vodovoda v Idriji

Predsednik občinskega ljudskega odbora Idrija Lado Božič odgovarja na vprašanje nekaterih idrijskih volilcev, kako daleč so dela pri gradnji novega vodovoda v tem našem rudarskem mestu.

Dejstvo je, da vsa dosedanja zajetja vode ne zadostujejo za kritje vseh potreb mesta. Zato smo začeli iskati izdatnejši vir in trajnejši dotok vode v Podroteji. Izvir je močan, saj daje okrog 1500 litrov na sekundo, naše potrebe pa znašajo le dvajset litrov na sekundo. Raziskave pa so tudi na travniku pri Zagodu. Odkritje talne vode bi namreč izdatno znižalo stroške gradnje, ker bi zajetje bilo bližje mestu in bi odpadle čistilne naprave. Žal pa so prve raziskave pokazale, da bi tu dobili le polovične količine vode.

Med raziskovalnim delom pa je bila že zaznamovana trasa glavnega vodovoda prav do mesta. Trasa poteka po relativno ugodnem terenu, čeprav večkrat prekorači strugo reke in republiško cesto. Polagamo že tudi cevi – zdaj so položene že od vrha Skrenika do ceste pri Likarci. Zgodaj spomladi, takoj ko bo vreme dopuščalo, bomo nadaljevali s polaganjem cevi istočasno proti mestu in proti zajetju. Menimo, da bi ta dela lahko končali do zgodnjega poletja. Črpalnico, čistilnico in raztežilnik pa bi potem postavili le kot provizorije in tako mestu dali čimprej dovolj vode. To je naloga za letošnje leto.

Naslednja faza pa bi bila: dokončna ureditev omenjenih objektov in napeljava priključkov za mestne predele na desnem bregu Idrijce in končno še ureditev srednjega in gornjega pasu mesta. Dela je torej še ogromno in bomo zanj potrebovali še vrsto let. Prav tako seveda tudi sredstev. Voda bo tako zelo

draga, zato naj bi nove naprave delovale le v potrošnih konicah in sušnih dobah, ko dose-danji viri odpovedo.

Primorske novice, 25.1.1961

Borba proti poklicnim obolenjem v idrijskem rudniku

Upravni odbor Rudnika živega srebra v Idriji je pred nedavnim razpravljal o higijensko – tehnični zaščiti v rudniku ter perspektivnem načrtu gospodarskega razvoja komune.

Ugotovili so, da je poklicno živosrebrno zastrupljanje še vedno na prvem mestu med poklicnimi boleznimi v rudniku. Vendar se je število obolenj spriči raznih ukrepov znižalo v zadnjih treh v primerjavi z letom 1954 na polovico. Tedaj je bilo 112 obolenj, zadnja leta pa se sučejo nekoliko nad petdeset primerov. Komisija je tudi ugotovila, v katerih obratih in katerih delovnih mestih se pojavlja ta bolezen, kar bo nedvomno zelo važno za borbo proti njej.

Zanimive so tudi ugotovitve o ponovnem pojavu bolezni, ko je bila že odstranjena. Te ugotovitve se nanašajo na zadnji dve leti. V tem času je obolelo za živosrebrnim zastrupljenjem šestindevetdeset rudarjev po enkrat, 23 po dvakrat, 4 po trikrat, medtem ko je štirikrat obolel le eden. Prvi ukrep, ki so ga podvzeli za tiste, ki so večkrat oboleli, je bil ta, da jih ne zaposlujejo več na nevarnih delovnih mestih.

Zanimivi so tudi podatki o finančnih izdatkih zaradi omenjene bolezni. Izguba narodnega dohodka je v letu 1959 nad 8 milijonov in lani že skoraj 12 milijonov dinarjev. Povišanje izdatkov povzroča v glavnem daljše zdravljenje. Po razpravi je upravni odbor sprejel več predlogov za preventivne ukrepe za borbo proti živosrebrnemu zastrupljenju, ki jih bo obravnaval delavski svet.

V nadaljevanju se je predsednik občinskega ljudskega odbora tolmačil članom upravne-ga odbora koncepcije nadaljnega razvoja občine. Upravni odbor je v celoti odobril in podprl koncepcijo nadaljnega razvoja.

Verjetno je to eden prvih primerov v okraju, da je upravno vodstvo nekega podjetja dalo pobudo za razpravo o širših komunalnih zadevah. Dobro bi bilo, da bi ta primer posneli tudi organi delavskega upravljanja drugih organizacij.

S.L., Primorske novice, 1.1.1961

Kar je zapisano, ostane

Filip Šemrl

Ali je kdo menil, ali bil celo prepričan, da bomo zdržali deset let? Zagotovo vas je bilo zelo malo, vendar več kot tistih, ki so bili prepričani, da več kot mlečne zobe ne bomo preboleli. Pa smo dočakali prvo okroglo obletnico, in to po zaslugi razumevanja mecena, natančneje rečeno, prvega moža koncerna Kolektor Stojana Petriča, ki je še vedno prepričan, da našemu okolju ne bi škodilo, če bi imel tudi časopis.

Saj je Komunitator več kot le časopis. Je revija, ki po novem prihaja v vaše domove štirikrat na leto. Morda smo imeli še največ porodnih težav z njenim imenom. Komunitator se imenuje vseskozi in se je prijelo. Če pa se ponekod še ni, rečejo ponavadi: »Si bral v tistem Kolektorjevem časopisu?« Kot dolgoletnemu uredniku mi je všeč, da smo s pisanjem v Komunitatorju dosegli kredibilnost. Res v njem ni ničesar, kar ne bi »stalo«. Zapisano namreč prekleto drži in je brez takih in drugačnih pleonazmov, denimo sklenili smo strateško zaveznitvo, potem pa Ildrijca še vedno na srečo teče le po običajni strugi, vse res.

Za Komunitator se je trudila in se še trudi maloštevilna ekipa, kar je finančno vzdržno. Nam pa je predvsem v veliko zadovoljstvo, da smo k sodelovanju v Komunitatorju privabili številne sodelavce, med njimi mnoge, ki so se s pisanjem sprijeli prvič. Naša usmeritev, predvsem pa usmeritev našega financerja je, da damo priložnost »našim«, domačim piscem. To tudi počnemo. Veseli nas, da je v desetih letih luč sveta zagledala že 58. številka Komunitatorja, in da je v povprečju na leto v njem s svojimi prispevki sodelovalo več kot 70 avtorjev, leta 2006 celo 101, fotografij pa je bilo na leto v njem objavljenih med 90 v letu 2001 in 212 leta 2005, šteto je samo sodelovanje v splošnem delu časopisa. S sodelavci nismo nikoli imeli problemov, najmanj dve enako zajetni številki bi lahko takoj izdali s prispevki, ki še čakajo na objavo.

Kako ste zadovoljni in nezadovoljni s časopisom Komunitator, čeprav je brezplačnik, budno spremljamo. Doslej sta bili opravljene dve anketi, ki jih je za nas (FMR-Media) opravila zunanja agencija, prav toliko smo jih opravili sami, ker smo prepričani, da je bolje, če sami vzpostavimo neposredni stik z bralci. Dobili smo

zanimive pripombe, ki smo jih že ali pa jih še bomo upoštevali. V bližnji prihodnosti vas lahko spet po telefonu pokliče naša urednica, in prosim vas, da v naše skupno dobro sodelujete z njo.

Toliko o Komunitatorju, ki je neke vrste hibrid, unikum v našem medijskem prostoru, zato ga tudi nismo več pošiljali na ocenjevanja. Za take vrste časopis prepro-

sto pri nas ni ocenjevalne kategorije. Ko govorimo o hibridu ne smemo prezreti njegovega sredinskega dela, Kolektorjevega Informatorja. Dogaja se, da ga imajo mnogi za vir informacij, kajti ob prehodu na elektronsko arhiviranje, je ostal edini pisni vir koncerna. Kdor pa si želi ogledati in prebrati stare Komunitatorje, so ti na ogled in v branje postavljeni na internetni strani www.fmr.si.

Stojan Petrič, predsednik koncerna Kolektor:

Glasilom Komunitator v letošnjem letu praznuje 10. obletnico. Vesel sem, če smo v teh 10 letih z našim glasilom izpolnili vaša pričakovanja. Ni bilo lahko sprejeti odločitve, da naše informacije posredujemo v vsako gospodinjstvo 6-krat letno, in pri tem ostati ne samo Kolektorjevo glasilo, ampak tudi glasilo Ildrijčanov. Želeli smo in želimo ostati glasilo s poudarkom na strokovnosti, ki za popestritev vsebuje tudi malo humorja, nikakor pa ni trač glasilo. Članke in informacije smo izbirali tako, da ste dragi bralci od tega časopisa nekaj imeli, predvsem tisti, ki ste to želeli. Poudarek smo dali našim, Kolektorjevim temam, poskušali smo osvežiti pomembnejše dogodke iz zgodovine Ildrije in spremljali aktualne dogodke v mestu. V zadnjih letih smo število Komunitatorjev na letnem nivoju zmanjšali s 6 na 4 številke, kar želimo ohraniti tudi v bodoče. Vsekakor bomo zaradi internacionalizacije koncerna Kolektor in z njim tudi Ildrije same iskali možnosti, da informacije posredujemo tudi našim družbam po svetu v njihovih jezikih. Tako vam bomo internacionalizacijo poskušali približati ne samo kot besedo, temveč kot del vsakodnevnega življenja. Želimo vam omogočiti, da si boste z branjem našega glasila sami ustvarili mnenje o tem, kako je koncern Kolektor v resnici pomemben ne samo za nas in naše mesto, temveč tudi veliko širše. To naj bi bil naš izziv v naslednjih letih. Želimo vam še veliko prijetnih uric ob branju našega Komunitatorja.

Idrija je tudi uradno postala alpsko mesto leta 2011

Na slavnostni prireditvi Življenje je kot film, ki je bila na kulturni praznik v idrijski Modri dvorani, je Idrija kot 14. mesto iz držav podpisnic Alpske konvencije in edino aktivno slovensko mesto tudi uradno prevzela laskavi naziv »alpsko mesto leta 2011«.

Idrija bo letošnje leto, ko nosi ta laskavi naziv, posvetila trajnostnemu razvoju občine s poudarkom na ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Emil Ferjančič, vodja slovenske delegacije v stalnem odboru Alpske konvencije, je izrazil zadovoljstvo, da je Idrija v nazivu videla izziv in da se je znala postaviti ob bok bolj zvenečim in razvpitim alpskim mestom. Sama sebi je dokazala, da si ta naziv zasluži. Prireditev Življenje je kot film, na kateri je nastopilo okrog sto domačih umetnikov ali umetnikov, ki so tako ali drugače povezani z Idrijo, je le ena v nizu prireditev in dogodkov, ki se bodo v tem letu zgodili v Idriji. Že naslednji dan so v Idriji pripravili skupščino Društva alpsko mesto leta, na kateri so tudi odločili, katero bo tisto mesto, ki bo drugo leto prevzelo ta laskavi naziv. To bo francoski Annecy.

ZD Idrija izplaval iz rdečih števil

Vodstvo Zdravstvenega doma Idrija je na novinarski konferenci predstavilo poslovanje v preteklem letu in načrte za naprej. Po besedah direktorja doma Marka Hvale se zdravstvenemu domu po črni preteklosti obeta bolj svetla prihodnost.

Idrijski zdravstveni dom, ki skrbi za 17 tisoč prebivalcev idrijske in cerkljanske občine in je lani zabeležil 157 tisoč obiskov, je poslovno leto 2010 zaključil z izgubo v višini 160 tisoč evrov. Kljub vse večjim stroškom, pa so v zdravstvenem domu v celoti ohranili storitve, ki jih ponujajo pacientom in v opremo investirali kar dobrih 350 tisoč evrov. Manjšega obiska v prihodnje ne pričakujejo, saj opažajo, da se prebivalstvo stara in da imajo vse več kroničnih bolnikov s sladkorno ali srčno-žilno boleznijo. Razveseljiv pa je podatek, da jim je ministrstvo za zdravstvo odobrilo dve referenčni am-

bulanti, eno v Idriji in eno v Cerknem. Prav tako jim je odobrilo 200 tisoč evrov več finančnih sredstev na letni ravni. Kot pravi Hvala, to ne pomeni, da jim bodo nakazali 200 tisoč evrov več, pač pa so pristali na to,

da jim plačajo tisto delo, ki ga opravljajo že vrsto let, pa jim ga do zdaj niso priznavali. Sicer pa je Zdravstveni dom Idrija rešil tudi kadrovske podhranjenosti. Na novo so zaposlili pediatrijo in dva zobozdravnika.

Dela na 4. razvojni osi potekajo dobro

Minister za promet dr. Patrick Vlačič, predstavniki ministrstva za okolje in prostor in Direkcije Republike Slovenije za ceste so se v Cerknem srečali z župani občin ob trasi 4. razvojne osi in lokalnimi gospodarstveniki.

Namen srečanja je bil pregled dejanskega stanja del na trasi in umeščanje ceste Cerkno–Hotavlje v prostor. Četrta razvojna os, ki bo povezala Idrijsko, Cerkljansko in Posočje z osrednjo Slovenijo, je nujna za nadaljnji uspešen razvoj gospodarstva na severnem Primorskem. Po petih letih cesta med Cerknim in Hotavljami še vedno ni umeščena v prostor. Občini Gorenja vas – Poljane in Cerkno ostajata vsaka na svojem bregu, minister za promet Patrick Vlačič pa je na srečanju napovedal hitro rešitev. Dejstvo je, da je ureditev cestne povezave nujna za obstoj lokalnega gospodarstva – tako hotela Cerkno s smučarskim centrom

kot korporacij v idrijsko-cerkljanskem industrijskem bazenu. Te namreč v dolino in iz nje prepeljejo na deset tisoče ton materiala. Poleg omenjenega zapleta pa dela na

trasi četrte razvojne osi potekajo dobro in po terminskem planu, v državni proračun pa so tudi že uvrščene obvoznice v Spodnji Idriji, Godoviču, Hotedršici in Tolminu.

Spomin na rojaka Damirja Feigla še živi

Na idrijski Gimnaziji Jurija Vege so pripravili znanstveni simpozij z naslovom Popularni žanri v slovenski književnosti, posvečen pa je bil pisatelju in idrijskemu rojaku Damirju Feiglu.

Na njem so priznani poznavalci slovenske književnosti spregovorili o Damirju Feiglu in njegovem prispevku k razvoju slovenske književnosti ter popularni, trivialni in žanrski literaturi z različnih zornih kotov. Znanstveni simpozij je le eden od dogodkov obeležitve spomina na Damirjan Feigla, pisca humoristične in znanstvenofantastične proze. Kot je povedal Robert Jereb, član odbora za obuditev spomina na Damirja Feigla, je bil Feigl najbolj dejaven med obema vojnoma, ko je bil tajnik in predsednik goriške Matice, kjer se je zelo zavzemal za izdajo slovenskih knjig. Bil je tesen sodelavec Franceta Bevka. Sicer pa so organizatorji simpozija z njim želeli osvetliti eno temeljnih vprašanj, ki zaznamujejo slovensko književnost, to je vprašanje delitve na tako imenovano visoko in nizko književnost ali laično besedila za izbrance in besedila za množice. Namen avtorjev prvih besedil je usidrati se v literarno zgodovino, medtem ko si želijo biti avtorji drugih predvsem brani.

B

BRUS

TRANSPORT

730

BRUS d.o.o. Godovič 154, 5275 Godovič

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201

E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

BUREAU VERITAS
Certification

KOLEKTOR

Informator

ČASOPIS KONCERNA **KOLEKTOR** • Marec 2011

Če se Kolektorju zalomi, to tudi za Idrijo ne bi bilo dobro

Kolektor ne bo nikoli več tak, kot smo ga poznali nekdaj. Od tistega pred skoraj pol stoletja ni ostalo v stavbah nič več, samo komutatorji še, ki pa so se tehnološko razbohotili do svetovnih širjav in namembnosti. Tokrat nas slednji niti ne zanimajo, ker niso predmet našega zapisa. Osredotočili se bomo zgolj na tisto, kar vidite na zunaj. Torej na našo stavbno podobo, ki ima svoj pomen, namen in smisel.

Preden smo začeli graditi Razvojno-tržni center, smo porušili prvo proizvodno halo Kolektorja, 22. julij se je imenovala, ki smo jo kupili od istoimenske lesne industrije. Sicer pa se je ekspanzija Kolektorja kot koncerna začela konec marca leta 2001, ko je slednji odprl prvo tovarno zunaj slovenskih meja, in sicer v ameriški zvezni državi Južna Karolina. Kmalu zatem je kupil južnokorejski Sinyung, ki je bil pretesen in je zato naslednje leto gradil v tej državi novo proizvodno halo. Skratka, od takrat se šteje, da je Kolektor postal mednarodna družba z lastno blagovno znamko, v procesu globalizacije na matični lokaciji je divizijsko organiziral proizvodnjo komutatorjev in razvoj tehnologij, po svetu pa proizvodnjo in trženje približal kupcem od Amerike do Kitajske. Tako imenovana diverzifikacija je imela glavni namen v morebitnih težkih okoliščinah ohraniti delovna mesta v Idriji, saj je koncern prevzel vlogo Rudnika živega srebra in postal glavni zaposlovalec v mestu.

Koncernovi inovatorji leta 2010.....

2

- Prvič niso koncernovi inovatorji samo iz Idrije

V Nanotesla inštitutu so razvili prve komercialne izdelke.....

5

- V TKI Hrastnik bodo izdelovali čistila za kopalnice, ki so jih razvili v Kolektorjevem inštitutu

Na mladih svet stoji.....

7

- Koncernovi kadroviki si na vse načine prizadevajo pridobiti strokovno podkovane mlade kadre

Znani koncernovi inovatorji leta 2010

Kolektor že leta spodbuja množično inovativno dejavnost, saj se zaveda, da je prav vsaka ideja lahko osnova za napredek. Realizacija dobrih idej omogoča, da Kolektor ostaja korak pred konkurenco.

Tokrat je skupina za inovativno dejavnost šla še korak dlje in pripravila prvo inovativno konferenco, ki je bila namenjen direktorjem koncernovih slovenskih družb, vodjem poslovnih področij in programov in skrbnikom za inovativno dejavnosti. Kot so povedali, so želeli primer dobre prakse z razvojno-tržnih konferenc prenesti še na področje inovativne dejavnosti. Uspelo jim je več kot odlično. Za udeležence so pripravili pester program. V uvodnih besedah je glavni izvršni direktor koncerna Kolektor **Radovan Bolko** izpostavil pomembnost inovativne dejavnosti za koncern ter da samo govorjenje o njej ni dovolj, ampak je potrebno procese nadgraditi in si na tem področju postaviti še višje cilje, kot jih imajo v Kolektorju že zdaj.

Razveseljivo je, da iz leta v leto naraščata tako število sodelujočih v inovativni dejavnosti kot število podanih predlogov za inovacije. V pretek-

em letu so bili na tem področju najbolj uspešni v podjetju Kolektor KFH. Za letošnje leto si je skupina za inovativno dejavnost zastavila še bolj ambiciozne cilje, ki pa so po mnenju koordinatorske inovativne dejavnosti v koncernu **Klemna Šavlija** povsem realni. Naj omenimo najpomembnejše tri: 4 predlogi na zaposlenega, 80-odstotna realizacija podanih predlogov in 70-odstotna udeležba v množični inovativni dejavnosti.

Osrednjo vlogo na prvi Kolektorjevi inovativni konferenci je imel **izr. prof. dr. Borut Likar**, ki je zbranim spregovoril o inovacijah. Na duhovit način in z nazornimi primeri je poskušal odgovoriti na vprašanje, kaj je množično inoviranje – grožnja zaposlenim ali pogoj za preživetje.

Prvo Kolektorjevo inovativno konferenco so sklenili s slavnostno podelitvijo nagrad inovatorjem leta 2010 na koncernskem nivoju. V kategoriji koristnih predlogov so nagradili Dejana Kacina iz Kolektor Sikoma, v kategoriji tehnične in druge izboljšave je nagrado dobil Marko Gantar prav tako iz podjetja Kolektor Sikom in v kategoriji znanstveno-raziskovalno delo Nevenka Rajnar iz Nanotesla instituta.

Kategorija Znanstveno-raziskovalno delo:

Nevenka Rajnar, Nanotesla inštitut

Nevenka Rajnar aktivno sodeluje pri razvoju različnih nanostrukturnih materialov na osnovi titanovega in silicijevega (IV) oksida ter aluminijevega (III) oksida. V laboratoriju je uspešno razvila prve komercialne izdelke na nivoju nanomaterialov za področje lesnih in fasadnih premazov ter nano materialov za področje čistilne tehnike (čistila za steklene površine, inox in steklokeramiko). Na osnovi doseženih laboratorijskih rezultatov ter uspešnega testiranja vzorcev pri industrijskih partnerjih Helios, Belinka, Akripol in TKI Hrastnik se na lokaciji TKI Hrastnik zaključuje postavitve prve pilotske linije namenjene proizvodnji nanomaterialov in disperzijskih sistemov za premazne sisteme, nanočistila ter akrilne sisteme. Razvojni dosežki, pri katerih je Nevenka Rajnar aktivno sodelovala, so patentno zaščiteni. V letu 2010 je Nanotesla inštitut na Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino vložil 7 patentov, ki se nanašajo na omenjeno tematiko.

Kategorija koristnih predlogov:

Dejan Kacin, Kolektor Sikom

Dejan Kacin je pri svojem delu hitro napredoval. Pridobljeno znanje in izkušnje zna s pridom nadgraditi in jih koristno udeležiti. Njegova inovativnost izhaja predvsem iz želje narediti proizvode kakovostno, hitreje, bolje in ceneje. Svoje delo skrbnika orodij jemlje kot izziv, postavljene cilje pa dosega z veliko vneto in vztrajnostjo. Poznajo ga kot natančnega, vestnega, zanesljivega in v komunikaciji zelo direktnega sodelavca, ki je pripravljen v vsakem trenutku sodelavcem pomagati ter nanje prenesti del svojih bogatih izkušenj in znanj. Dejan je imel v lanskem letu kar enajst realiziranih predlogov, ki so pripomogli k ohranjanju konkurenčne prednosti podjetja.

Kategorija Tehnične in druge izboljšave:

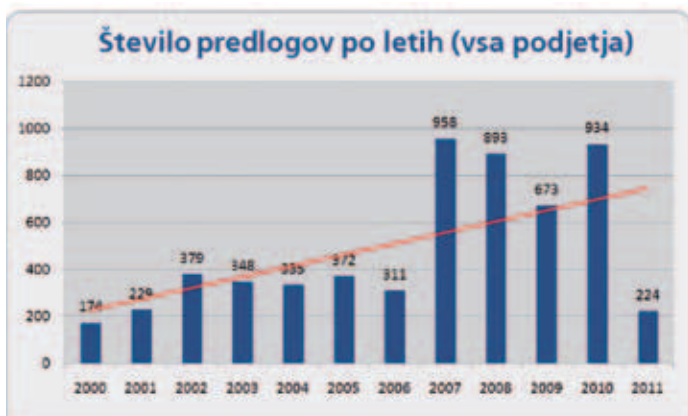

Marko Gantar, Kolektor Sikom

Marko Gantar dela kot skrbnik orodij v delavnici hladnega preoblikovanja surovcev. Svoje inovativno žilico in željo po spremembah nadgrajuje z bogatimi izkušnjami in znanjem, ki si jih je skozi dvajset delovnih let na Kolektorju pridobil predvsem z delom na strojih za hladno preoblikovanje v tej delavnici. To vse skupaj s pridom izkorišča za uvajanje koristnih izboljšav in sprememb na strojih ter samih izdelkih, ki jih v večini realizira sam. Za odločitev, da je nagrada inovator leta 2010 za področje tehničnih izboljšav podeljena prav njemu, govori predlog z naslovom Izdelava surovca 063. Gre praktično za novo tehnologijo izdelave HPL surovca, pri kateri se zmanjša tako poraba materiala kot tudi število operacij, potrebnih za izdelavo surovcev.

Tako Dejan Kacin kot Marko Gantar sta s svojimi predlogi veliko prispevala k učinkovitejši proizvodnji. Njune izboljšave bodo vsekakor bistveno pripomogle k temu, da bo Kolektor svojim kupcem, ki jim je tudi razvojni partner, še naprej dobavljal visokokakovostne izdelke. Na linijah, kjer delata

Kacin in Gantar, med drugim izdelujejo tudi komutatorje, ki so sestavni del črpalk za gorivo. Te Kolektor dobavlja vsem najuglednejšim proizvajalcem prestižnih avtomobilov kot so BMW, Volkswagen in drugi.

Borut Likar pravi, da mora vodstvo inovativnost uvrstiti med strateške projekte

Svoje predavanje, ki ste ga imeli na 1. Kolektorjevi inovativni konferenci, ste naslovili Množično inoviranje – grožnja zaposlenim ali pogoj za preživetje. Na katero stran se nagibate?

No, jaz to vidim kot nujno stvar, ki istočasno postane tudi zanimiv izziv za ljudi. Grožnja pa je predvsem zato, ker je po več letih, tudi desetletjih rutinskega dela, kar je precej ustaljena praksa v slovenskih podjetjih, težko narediti preskok in kar naenkrat začeti razmišljati kreativno, iskati probleme, biti pogumen do novih stvari ... To pomeni, da moramo najprej v veliki meri spremeniti samega sebe, da smo lahko potem inovativni.

Kaj predlagate podjetjem, da stopijo izza okvirov?

Prvo je gotovo to, da ta proces prepoznamo kot potrebo in priložnost. Vodstvo je tisto, ki mora narediti prve korake in inovativno dejavnost uvrstiti med svoje strateške projekte. Istočasno je potrebno vzpostaviti formalne mehanizme in začeti krepiti kulturo in klimo inovativnosti. To je tesno povezano z novimi znanji o tem, kako sploh prepoznati idejo, kako jo oceniti in kako jo implementirati, in pa seveda z zgledi. To je po navadi ključno. Saj veste, kako so nas učili: besede učijo, zgledi vlečejo.

Ideje naj bi torej prihajale z vseh ravni – iz proizvodnje in tudi od top menedžmenta.

Ja, to je cilj, da so v ta proces vključeni prav vsi. Še vedno prevladuje tipično prepričanje, da so ideje vezane na razvoj, proizvodnjo. Če pa hočemo izkoristiti ves potencial, moramo v proces vključiti vse ljudi; ne samo zato, da bomo imeli več idej, ampak zato, da inovativna dejavnost postane vrednota celotnega podjetja/sistema. Na ta način bomo dosegli še večje sinergijske učinke.

Kako pa gledate na Kolektor in njegovo inovativno dejavnost?

Gotovo je Kolektor eno tistih podjetij, ki velja v Sloveniji za bolj inovativno, z bolj odprto inovacijsko kulturo in seveda z odličnimi gospodarskimi rezultati. Vem, da imate formalno razvit sistem inoviranja, da je inovacijska kultura razvita. Kaj in v kakšni meri bi se dalo še narediti, bi na tem mestu težko rekel, vendar zmeraj obstaja prostor za izboljšave.

Info točke

Na 1. Kolektorjevi inovativni konferenci so prvič predstavili info točke, s katerimi bodo opremili proizvodne prostore. I-točke so namenjene zaposlenim v proizvodnji, ki nimajo dostopa do računalnika in posledično ne dostopajo do intraneta. Na začetku je bila želja, da zaposlenim povečamo možnost vnosa predlogov, brskanja po predlogih (idejah) in posledično širjenje idej. V nadaljevanju so se pojavile potrebe tudi po dostopu do informacij, ki se pojavljajo na intranetu. Zakaj ime I-točka? Ker črka lahko pomeni inovacija, informacija, IT ... Po eno I-točko se bo postavilo v vsako proizvodno halo. Prvi dve bodo zaposleni lahko začeli uporabljati v kratkem.

Koncernov Nanotesla inštitut je razvil prve komercialne izdelke

V Kolektorjevem Nanotesla inštitutu v Ljubljani so razvili prve komercialne izdelke na osnovi nano materialov za področje premaznih sistemov (lesni in fasadni premazi) ter nano čistila za steklene in kovinske površine ter steklokeramiko.

Zato je tokratni zapis namenjen zgolj nanočistilom, ki jih bo v letošnjem letu začelo tržiti Podjetje Studio Moderna (v okviru TOP SHOP prodaje). Na temelju njihove tehnologije v tovarni TKI Hrastnik končujejo prvo fazo postavitve in testiranja posameznih segmentov pilotske linije za izdelavo nanomaterialov in disperzijskih sistemov za Helios iz Domžal, ljubljansko Belinko in JUB Dol ter nanočistil, ki jih bo TKI Hrastnik sam izdeloval in prodajal pod lastno blagovno znamko. Na novi pilotski liniji, ki jo je postavilo koncernovo podjetje Kolektor Sinabit, so lani jeseni že izdelali prvih 2000 kompletov čistil z dodanimi nano materiali za inox in steklokeramiko oziroma za čiščenje kopalnic in steklokeramičnih kuhalnih plošč. Prva nova nanočistila so kot promocijska darila predstavili oktobra lani, ko je podjetje TKI Hrastnik praznovalo 150-letnico delovanja. Z redno proizvodnjo bodo predvidoma začeli sredi tega leta. Tehnologijo za proizvodnjo disperzijskih sistemov za premazne sisteme in nanomaterialov za čistila so v TKI Hrastnik zaščitili s patentom.

V sodelovanju z Akripolom iz Trebnjega so v Kolektorjevem Nanotesla inštitutu končali razvoj nano kompozitov za trde prevleke na akrilnih sistemih. Skupaj s Kolektor Sinabitom pa so izdelali tudi razvojno-investicijski elaborat ter ponudbo za prodajo tehnologije.

V sodelovanju z Onkološkim inštitutom so končali raziskave v in vitro sistemih. »Preliminarni rezultati nove metode zdravljenja rakavih obolenj z uporabo magnetnih nanodelcev so v primerjavi s trenutno uporabljenimi metodami zdravljenja raka (kemoterapija, lipofekcija, elektroporacija) boljše oziroma ob manjši koncentraciji dragih zdravilnih učinkovin dosegajo najmanj enak, če ne celo boljši terapevtski učinek, tarčni vnos zdravilne učinkovine ter bistveno zmanjšanje stranskih učinkov,« pravi direktor Kolektorjevega Nanotesla inštituta **dr. Andrej Žnidaršič**.

Nevenka Rajnar, v.d. vodja laboratorija v Nanotesla inštitutu in njegov direktor docent dr. Andrej Žnidaršič z nanočistilom, ki ga bo sredi leta že mogoče kupiti, ekskluzivno le v TOP SHOP prodaji

Nevenka Rajnar izvaja analize na ZetaMetro, napravi za določanje stabilnosti disperzijskih sistemov

Trenutno Nanotesla inštitut, ki zaposluje devet sodelavcev, z domžalskim Heliosom razvija fasadne premaze z vgrajenimi magnetnimi nanodelci. Te vrste zaščitni premazi objektov v bližini baznih postaj mobilne telefonije bodo ljudi v njih ščitili pred zdravju škodljivim elektromagnetnim sevanjem. Projekt naj bi predvidoma končali letos. Potencialni izdelovalec in dobavitelj nanomagnetnih materialov bo Kolektor Magma.

So redki v Sloveniji, ki izvažajo v Skandinavijo, kjer so dvorni dobavitelji za določene moči transformatorjev

Filip Šemrl

Kar precej časa sem imel v mislih, da bi napisal nekaj o tako imenovanih »Energoinvestovcih«. To so tisti delavci črnuške Kolektor Etre, ki so bili v njej vseskozi zaposleni in odhajajo v zaslužen pokoj. V veliko pomoč mi je bila zdaj že nekdanja poslovna sekretarka družbe Breda Jeran, ki je skrbela za kadrovski in splošni sektor v njej. Čeprav je že nekaj časa doma, je organizirala sestanek z vsemi »Energoinvestovci« v Kolektor Etri, ki pa se ga na žalost niso mogli udeležiti vsi. Saj veste, da noben upokojenec nima časa! Zapisal pa sem si, da je takih, ki so pravkar šli ali bodo kmalu šli v pokoj, devet.

Naj jih navedem: Janez Podboršek, Juso Ikanović, Breda Jeran, Iztok Jeran, Bogomir Kovač, Janez Kralj, Stane Kuhar, Franc Muhič in Mira Vidmar. Mislili so, da bom delal intervju z vsakim posebej. Pa ga nisem, ker sem hotel samo njihovo pripoved, iz katere bi bilo mogoče razbrati, kako je bilo s sedanjo Kolektor Etra v preteklosti. Moja ugotovitev je bila, da je šlo za zelo tesno navezanost in pripadnost podjetju, ki ima že skoraj 80-letno tradicijo. Moji sogovorniki se še spominjajo, da so jim dolgo časa plače obračunavali v Sarajevu in da so te praviloma zamujale ali jih sploh ni bilo, dokler si

niso izborili finančne avtonomnosti. Sicer pa je bila črnuška tovarna edina znotraj Energoinvesta, ki je izdelovala transformatorje, medtem ko sta bila hrvaški Rade Končar in srbski Minel v tistih časih jugoslovanska proizvajalca sorodnih izdelkov. Vsi so imeli po prepričanju Bogomirja Kovača dovolj dela, saj so morali samo za nekdanjo Sovjetsko zvezo na leto izdelati 15.000 distributivnih transformatorjev. Energetske transformatorje pa so izdelovali v glavnem za nekdanje neuvrščene države: Alžirijo, Kubo, Etiopijo, Irak, Libijo, Sirijo in druge, iz katerih plačila nikoli ni bilo. Plače, ki so jih prejeli v stečajnem postopku, ki je sledil razpadu nekdanje države, so izplačevali samo na račun prodanih transformatorjev v Alžirijo. Ta država je bila med vsemi neuvrščenimi tudi edina, ki je izpolnjevala svoje finančne obveznosti do njih. Pred tem se jim je banka usedla na 1,5 milijona dolarjev za transformatorje, ki so jih dobavili Kuvajtu, je povedala Mira Vidmar, komercialistka v Kolektor Etri, ki je v zameno za izgubljena tržišča na Bližnjem vzhodu predlagala severnoevropska, ki so se na njeno srečo »prijela«, tako da danes Kolektor Etra večino svoje letne realizacije ustvari prav na teh tržiščih. Začeli so s Švedsko in na koncu pristali na Nizozemskem. Z angleškim tržiščem se še intenzivno ukvarjajo, prav tako tudi z nemškim. Breda Jeran mi stalno moli pod nos publikacijo z naslovom Z energijo tradicije odločno v prihodnost, ki so jo

izdali ob 70-letnici družbe, in me opozarja, da v njej piše o vsem. Že res, toda jaz bi rad slišal tudi kaj mimo nje, kaj bolj sočnega in kar v njej ne piše.

Denimo, zakaj se imenujejo Etra? Tako ime so si naredili šele leta 1997, prej so bili Energoinvest – tovarna transformatorjev Črnuče. Etra pravzaprav pomeni energetski transformatorji, mi pojasnijo sogovorniki, Breda Jeran pa še doda: »Šla sem na sodišče, kjer so ugotovili, da je v sodnem registru že ena Etra, zato pridem nazaj in povem to takratnemu direktorju Dariju Stabeju, ki mi je dejal, da bomo Etri dodali še številko 33.« To je bilo namreč leto ustanovitve podjetja. Bogomir Kovač pa v šali doda: »Ni res, ni res, 33 je direktor dodal zato, ker se je prav takrat vozil v alfi 33.« Mira Vidmar resno pove, da so tovarno ustanovili že leta 1933 kot elektromehanično delavnico za popravila, vzdrževanje ... Kasneje, to je bilo po drugi svetovni vojni, so se preimenovali v Jambor, v podjetje za postavljanje električnih drogov (elektrifikacija dežele) in šele s pripojitvijo k Energoinvestu so postali tovarna za izdelavo transformatorjev. Leta 1954 smo izdelali prvega. »Vse lepo piše v brošuri«, me spet opozori gospa Jeran. »Saj jo bom prebral,

toda ne za omenjeni prispevek,« ji odvrnem, gospa Vidmar pa hiti z vprašanjem. »Kdo vas je poslal sem, po čigavem nalogu ste prišli?« »Za Komunitator bom napisal prispevek o tako imenovanih Energoinvestovcih. Raje slabo kot dobro, ker ga boste potem zagotovo prebrali.«

Kako jim ni bilo preprosto delati in živeti brez plač, pove že podatek, da so se leta 1975 razdelili na dva tabora. Mira Vidmar: »Eni so bili za odpis ene plače, drugi ne. Se še spominjate tega dogodka?« pogleda po ostalih. Veliko je bilo govora tudi o poznem lastninenju, o tem, da so bili zaposleni nekaj let kar 38-odstotni lastniki, da je bilo podjetje na borzi, da so prejeli vsako leto dividende, da so jih ostali lastniki izplačali in s tem stisnili v kot. Da jih je končno kupil koncern Kolektor, so delavci v Etri zadovoljni. Prejšnjim je šlo le za zaslužek, so ugotavljali. Sedanji lastniki so zagotovilo in neke vrste varnost za podjetje, ki so mu bili zvesti vseh 40 oziroma 35 let. Pogovarjal sem se namreč s tistimi, ki jim je vseeno, kako se bodo volivci na referendumu izrekli o pokojninski reformi. Oni so svoje opravili, zdaj so na vrsti njihovi nasledniki.

Znanje je ključ do uspeha

Pridobivanje novih strokovno usposobljenih kadrov je koncern Kolektor zastavil zelo resno. Tu ne mislimo samo na številne razpise za nove zaposlitve, pač pa promocijo tudi koncerna med bodočimi iskalci zaposlitve in izobraževalnimi ustanovami na vseh nivojih, od osnovnih do srednjih šol in fakultet, ter dodatna izobraževanja svojih zaposlenih, s katerimi se dviga izobrazbena struktura v koncernu, ki je že tako na zavidljivo visokem nivoju.

Letošnje aktivnosti na tem področju so začeli s podelitvijo certifikatov 32 zaposlenim za uspešno zaključeno izobraževanje za pridobitev nacionalne poklice kvalifikacije upravljalec oziroma upravjalca strojev v proizvodnji. Avtomatizacija proizvodnje, uvedbe novih linij in tehnologij v proizvodnjo zahtevajo vedno več dodatnega znanja in kvalificirane zaposlene. Nekvalificiranih delovnih mest v koncernu ni več, zato so želeli svojim zaposlenim, ki do zdaj niso imeli ustrezne izobrazbe, omogočiti, da si jo pridobijo. Ob tem je glavni izvršni direk-

tor koncerna **Radovan Bolko** izrazil zadovoljstvo, da so kandidati izobraževanje uspešno zaključili, in udeležence pozval, da morda svoje pridobljeno znanje še nadgradijo. Kolektor bo pri tem podprl vsakega, ki se bo za to odločil.

Seznanjanje bodočih potencialnih sodelavcev s koncernom se je izkazalo kot dober način pridobivanja strokovnega tehničnega kadra, ki ga v Sloveniji primanjkuje, v idrijskem industrijskem bazenu pa ga praktično ni več. Ko so učenci in

dijaki na informativnem dnevu po srednjih šolah in fakultetah nabirali informacije, ki jim bodo še kako prav prišle pri odločanju, na kateri šoli oziroma fakulteti nadaljevati izobraževalno pot, je bil zraven tudi Kolektor. S svojimi strokovnjaki se je predstavil na poklicni in strokovni šoli na Gimnaziji Jurija Vege v Idriji ter na Fakulteti za strojništvo in Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani.

V sklopu predstavitve koncerna so gostili študijsko skupino učiteljev za poslovanje in organizacijo na strokovnih in poklicnih šolah po Sloveniji in učiteljski zbor spodnjeidrijske osnovne šole. Po kratki predstavitvi koncerna, ki jo je za goste pripravil glavni izvršni direktor koncerna Radovan Bolko, so si obiskovalci ogledali še proizvodne prostore Kolektor Sikoma, Ascoma in Kolektor Orodjarne.

Fakulteta za strojništvo pa je na pobudo koncerna za skupino petdesetih Kolektorjevih inženirjev pripravila predstavitev za koncern najbolj zanimivih kateder, in sicer katedre za dinamiko fluidov in termodinamiko, za kibernetiko, mehatroniko in proizvodno inženirstvo, za tehnologijo materialov, za mehaniko, za mehaniko polimerov in kompozitov, tribologijo in sisteme vzdrževanja, za menedžment obdelovalnih tehnologij, za prenos toplote in snovi ter okoljsko tehniko ter katedre za izdelovalne tehnologije in sisteme. Vodje posameznih kateder oziroma njihovi namestniki so slušateljem predstavili aktualne razvojne projekte in možnosti, ki jih vidijo, za sodelovanje s koncernom. Namen srečanja je bil predvsem poglo-

bitev dosedanjega sodelovanja med koncernom in fakulteto. Zdaj so na potezi Kolektorjevi inženirji, ki bodo podali svoje predloge za skupne projekte koncerna in fakultete. Rezultat tega morajo biti nove rešitve in izdelki, od katerih se pričakuje v končni fazi tudi dobre finančne rezultate.

Kadrovsko področje s številnimi novimi projekti

V Razvojno-tržnem centru so se na 4. kadrovski konferenci zbrali kadrovski strokovnjaki iz vseh koncernovih slovenskih družb. Namen konference je bil seznaniti se z novostmi na kadrovskem področju in medsebojna izmenjava bogatih izkušenj in znanj.

neformalni obliki. Pričakujejo, da bodo z njim dvignili produktivnost, vzdrževali motivacijo za delo (pri mentorjih in mentorirancih), izboljšali komunikacijo in razumevanje v podjetjih in dosegli stroškovno zelo učinkovito izobraževanje.

Udeleženke so se najprej seznanile z novostmi delovno-pravne zakonodaje, ki jim jih je predstavila priznana strokovnjakinja, pravnica **mag. Nataša Belopavlovič**. V drugem delu konference pa je bila beseda v rokah domačih strokovnjakov oziroma koncernove službe za kadre. Kot prva je zbranim spregovorila izvršna direktorica za kadre **Ingrid Kermavnar**, ki je predstavila projekt »Celovit sistem razvoja ključnih kadrov v koncernu Kolektor«. V koncernovi službi za kadre so se najprej lotili ugotavljanja vodstvenega potenciala vodij TED, ki jim je bil nekakšna osnova za postavitve celotnega sistema razvoja ključnih kadrov. Ti so namreč nosilci razvoja posamezne družbe. Ker ustvarjajo prihodnost, je pomembno, da jih prepoznamo in identificiramo njihove sposobnosti. Zato bo glavni namen tega projekta, da jim zagotovimo osebni in strokovni razvoj. Projekt je kompleksno zastavljen in bo vseboval različne podsisteme.

Za prenos novega znanja na zaposlene in za uvažanje na novo zaposlenih v delo je nedvomno potreben mentor. Z uvedbo mentorskega sistema so v koncernu začeli aprila lani in ga bodo zaključili do konca letošnjega leta. Kot je povedala **Martina Podgornik** iz službe za kadre, sicer pa vodja omenjenega projekta, želijo z njim formalizirati potek mentoriranja različnih skupin udeležencev, saj ta proces v koncernu Kolektor že poteka, vendar v

Omenili smo že, da je bilo ugotavljanje vodstvenega potenciala vodij TED osnova za postavitve celovitega sistema razvoja ključnih kadrov. Glavni namen tega projekta je vsekakor dvigniti kakovost vodenja vodij TED in na ta način izboljšati njihovo zadovoljstvo ter zadovoljstvo njihovih podrejenih, nadrejenih in sodelavcev, je v svoji predstavitvi povedala vodja projekta **Barbara Tušar** iz službe za kadre. Eden od koncernovih pomembnih projektov na področju kadrov je nagrajevanje po učinku. Nad njim je od vsega začetka bedela **Erika Bogataj**, vodja oddelka za kadre in splošne zadeve v Kolektor Livu. Projekt so že uspešno zaključili, saj so januarja letos izplačali prve plače, v katerih so že upoštevali nagrajevanje po učinku. Eden od kazalcev v nagrajevanju po učinku vodilnih kadrov je tudi število opravljenih letnih razvojnih pogovorov. Ti pogovori po mnenju **Eve Cvelbar Primožič**, vodja oddelka za kadre v družbi Kolektor Sikom, niso projekt, ampak že kar naloga. Kot pravi, si prizadevajo za doslednejše izvajanje letnih razvojnih pogovorov v vseh družbah na idrijski lokaciji.

Temeljni cilj tokratne kadrovske konference je bil priprava na unificiranje posameznih projektov na koncernovi ravni. Predavatelji so bili prepričani, da so na dobri poti. Na podobni kadrovski konferenci koncerna, ki bo jeseni, pričakujejo že zavezujoče sklepe.

Svet Ekonomske fakultete tokrat zasedal na Kolektorju

Svet Ekonomske fakultete je eno najpomembnejših svetovalnih teles Ekonomske fakultete. Sestavlja ga 26 direktorjev in predsednikov uprav najuspešnejših slovenskih in mednarodnih podjetij. Med prepoznavnejšimi in prisotnimi na seji v Idriji so bili poleg Kolektorja še Petrol, Trimo, Pipistrel, ACH, SKB banka, Hella Saturnus Slovenija in drugi.

Vloga Sveta je, da s fakulteto sodeluje predvsem pri strateških usmeritvah, ji pomaga oblikovati njeno strategijo, cilje, da dela tisto, kar gospodarstvo od nje pričakuje in potrebuje. Zato je bila ena od osnovnih točk seje v Idriji strategija Ekonomske fakultete v letih 2010-2015.

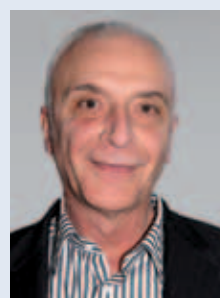
Kot je po seji Sveta povedal dekan Ekonomske fakultete **dr. Dušan Mramor**, je bila seja izjemno živa, fakulteta je dobila izjemno veliko priporočil, tudi potrditev usmeritev razvoja do leta 2015. Direktorji in predsedniki uprav podjetij so bili po Mramorjevem mnenju zelo zahtevni; želijo namreč večjo vlogo fakultete pri sporočanju javnosti, kakšne usmeritve potrebuje Slovenija na ekonomskem področju, da se bo vrnila med najuspešnejše države.

Predsednik koncerna Kolektor **Stojan Petrič**, ki je član Sveta Ekonomske fakultete že od njegove ustanovitve, je obisk uglednih predstavnikov

Tatjana Fink, Trimo Trebnje

»Mi že dolga leta poslovno sodelujemo s Kolektorjem, tudi zdaj, konkretno na enem projektu v Ljubljani. Smo dobri znanci. Srečujemo se na raznih poslovnih dogodkih, ker pa smo vsi, tako Trimo kot Kolektor, zelo inovativno naravnani, sodelujemo tudi pri razvojnih projektih. Ne samo da prodajamo Kolektorju, kdaj tudi od njega kaj kupimo.«

Ivo Boscarol, Pipistrel

»Všeč mi je, da je idrijsko območje, ki ima zaradi odmaknjenosti od glavnih prometnic vse predispozicije, da bi bilo slovensko Kozjansko ali Goričko, krenilo v drugo smer in se usmerilo v visoko tehnologijo. Nenazadnje je to območje zdaj bazen z največ inženirji in tudi največjimi potrebami po inženirjih. Se pravi, da če je ideja prava, če so cilji dovolj visoki, se da tudi v puščavi prodajati pesek. Mislim, da je to prava smer in da, če so nekateri grdo gledali gospoda Dušana Mramorja, mu zdaj daste prav, da je pred leti zaprl rudnik. Prisilil vas je, da ste začeli razmišljati drugače, v nasprotnem bi bili danes verjetno še vedno knapovski bazen z minimalnimi plačami.«

najuspešnejših slovenskih podjetij in Ekonomske fakultete izkoristil za predstavitev koncerna. Najprej je gostom pokazal novi hotel Jožef in jih odpeljal na ogled prenovljene orodjarne. Gostje so bili nad videnim navdušeni.

Meditacija – praktično koristna za življenje

»Kdor dela, ta greši,« pravi pregovor. In res, v decembrskem Komunitatorju smo v prispevku z naslovom Dr. Tomaž Kmecl je Kolektorjev menedžer leta 2010 med drugim zapisali, da je prvi mož koncerna Kolektor Stojan Petrič predal besedo tokratnima predavateljema, in sicer kardiologu profesorju dr. Radovanu Starcu, predavatelju na Medicinski fakulteti, ki je navzočim (direktorjem posameznih koncernovih družb) spregovoril o razumevanju transcendentalne meditacije in ne materije, kot se nam je zapisalo, ter o njeni uporabi v vsakdanjem življenju.

(Celotni članek si lahko preberete v decembrski številki Komunitatorja št. 57)

Avtorju in zvestim bralcem se za omenjenega škrata najiskrenejše opravičujemo in slednjim dajemo v pokušino naslednje branje, iz katerega je razvidno, da marsikdo, ki meditira, že kmalu opazi, da zvečer lažje zaspri in da potrebuje manj spanja, čez dan pa ima več energije, bolje se počuti in lažje se koncentrira.

V čem je skrivnost? Ko si vzamemo čas za zavestno sprostitev, usmerimo pozornost k sebi in znova vzpostavimo ravnovesje med počitkom in aktivnostjo. Kar vzbuja optimizem, je dejstvo, da za ohranjanje tega ravnovesja za ves dan zadostuje, da pozornost usmerimo vase le za 20 do 25 minut. S pomočjo tehnike globinske meditacije GAMA zavestno aktiviramo parasimpatični del avtonomnega živčnega sistema in dosežemo sprostitveni odziv: mišične napetosti popustijo, lahko se pojavijo občutki toplote v posameznih delih telesa, dihanje se umiri in srčni utrip se upočasni. Umirijo se tudi miselne aktivnosti, čustvene napetosti pa začnejo počasi popuščati. Vsi ti znaki so ravno nasprotni od dogajanj v stresnem odzivu, ko se vznemirimo in raven metabolizma naraste: mišice se napnejo, obliva nas hlad, dihanje in srčni utrip se pospešita.

Gledano z nevrofiziološkega vidika med globinsko sprostitvijo dosežemo stanje, ki je podobno dogajanju v telesu med spanjem. To pomeni, da iz aktivnega, mnogokrat stresnega stanja, v katerem prevladujejo možganski valovi beta, preidemo v umirjeno stanje, kjer prevladujejo možganski valovi alfa. Organizem se v tem stanju prenavlja in

vitalizira. Razlika med spanjem in meditacijo je, da smo med sproščanjem povsem budni, kar ima zelo blagodejen vpliv na duševnost. V budnem stanju lahko zavestno uživamo v prijetnih občutkih, ki se ob tem porajajo. Poleg tega pa se psihofizično ravnovesje, ki ga dosežemo, na ta način ohrani mnogo dlje kot učinki spanca.

Meditacija je posebna vrsta treninga in vzgoje naše pozornosti. Večji del budnega stanja je naša pozornost usmerjena navzven in razpršena v različne smeri vsakodnevnega delovanja. Z meditacijo svojo pozornost obrnemo navznoter, jo osredotočimo in tako prihajamo v stik z globljimi plastmi svojega bitja in zavedanja. Izvajanje globinske meditacije je zelo preprosto. Prakticira jo lahko vsakdo, ki je čez dan sposoben biti do te mere pozoren, da na primer bere časopis in sledi vsebini članka ali se pogovarja z znancem in lahko sledi toku pogovora. To pa prav gotovo velja za veliko večino ljudi.

Tehnika temelji na mehkem usmerjanju pozornosti, ob čemer je bistvena nestorilnostna naravnost. Pomemben je torej predvsem zaupljiv odnos do tega, kar med meditacijo počnemo. S pomočjo posameznih korakov se prepustimo doživljanju sedanosti, ne da bi nam bilo ob tem potrebno doseči kakršnekoli vnaprej določene učinke. Temeljna modrost globinske meditacije je, da začnemo tam, kjer smo. Če smo na začetku meditacije, ko se usedemo in zapremo moči, napeti, se ne trudimo biti sproščeni. Sprejmemo in občutimo svojo napetost. S tem, ko se ji ne upiramo, temveč dopustimo, da je, ji omogočimo, da sama polagoma popusti.

Učinki globoke zavestne sprostitve se nemalokrat prav presenetljivi. Marsikdo že zelo kmalu opazi, da zvečer lažje zaspri in da potrebuje manj ur za spanje, energetska opremljenost čez dan pa je boljša. Boljše je tudi splošno počutje, psihična stabilnost in sposobnost koncentracije. Zaradi vsega tega postanemo bolj ustvarjalni in učinkoviti ter bolj strpni in samozavestni v medsebojnih odnosih. Tudi učinki na zdravje niso zanemarljivi. Zabeležili smo primere, ko je izginil čir na želodcu, ko se je normalizirala stopnja holesterola v krvi, ublažile so se težave z astmo, izginila je kožna alergija in podobno. Omejeni prispevek smo povzeli po Dnevniku, ki ga je objavil v rubriki Zdravje 15. novembra lani.

Skupen nastop Kolektor Etre, Kolektor Sinabita in Kolektor Synateca na posvetu o pametnih omrežjih En.grids 011

Predstavniki koncernovih podjetij Kolektor Etre, Kolektor Sinabita in Kolektor Synateca so se udeležili posveta o pametnih omrežjih, ki ga je na Gospodarski zbornici Slovenije pripravil spletni časnik Energetika.NET. Na posvetu so strokovnjaki s področja energetike spregovorili o rešitvah, izkušnjah in priložnostih, ki jih ponujajo pametna omrežja kot inovativna elektroenergetska infrastruktura 21. stoletja.

Koncern Kolektor se je s svojimi družbami predstavil v drugem delu posveta, ko so strokovnjaki spregovorili o pilotnem uvajanju rešitev na področju pametnih omrežij. »V koncernu Kolektor imamo izkušnje tako kot proizvajalci opreme za elektroenergetske sisteme (transformatorji, stikalni bloki, oprema za razdeljevanje električne energije ...) ter kot proizvajalci in integratorji rešitev sistemov nadzora in vodenja, razvoj pa vse bolj usmerjamo v razvoj sistemskih rešitev za pametna omrežja,« je na posvetu povedal predstavnik koncerna Kolektor mag. Samo Ceferin, sicer direktor tehnološkega področja v Kolektor Sinabitu.

»Koncern si je v preteklosti izkušnje za razvoj tovrstnih sistemov pridobival v različnih industrijskih aplikacijah, danes pa poleg pilotnih projektov, načrtovanja distribucijskih transformatorskih postaj in sistemov za razdeljevanje električne energije v industriji in različnih objektih snujemo tudi rešitve univerzalnih platform RTU naprav za potrebe nadzora in vodenja elektroenergetskih omrežij,« je še povedal Ceferin.

Tesla roadster – več kot zrelostni preizkus

Električni športni avtomobil Tesla Roadster, ki so ga izdelali v kalifornijski (ZDA) tovarni električnih avtomobilov Tesla Motors. Gre za prvo tovrstno avtocestno električno vozilo z litijsko-ionskimi baterijami, izdelano v Združenih državah.

Brez vmesnega polnjenja lahko naenkrat prevozi 320 kilometrov (več preberi na www.google.com). Ta hitri mali avto, ki so si ga privoščili premožni ljubitelji eksotičnih avtov, hvalil ga je na primer Jay Reno, je vendarle pripravljen na osnovi lotusa elise in je bil čisto nišni izdelek za 100 dolarskih tisočakov po kosu, doslej pa so jih prodali 1500. Zdaj, ko v podjetju Tesla Motors razvijajo precej večjega, bolj praktičnega in pričakovano bolj množičnega, teslo model S, je pristop v marsičem drugačen. Tesla model S bo seveda znova električni avtomobil, vendar tokrat bistveno večja limuzina za pet potnikov, morda celo še za dva otroke v tretji zasilni vrsti. V detroitskem razstavišču Cobo razstavljeno aluminijasto ogrodje je pokazalo, da bo sklop baterijskih celic nameščen po celotnem dnu avtomobila, električni motor z menjalnikom in inverterjem pa bo v kompaktni obliki združen med zadnjimi kolesi; vse to naj bi avtomobilu zagotavljalo nizko težišče, malo hrupa, vibracij in možnost za napredno vzmetenje, ki ga prav tako razvijajo sami. Urnik začetka proizvodnje modela S za zdaj govori o sredini leta 2012. S tekočih tra-

kov bo prihajal v Fremontu v Severni Kaliforniji, prav tam, kjer so izdelovali tesla roadsterja, in ga od julija lani nazadnje prodajali v 28 državah. Notranjost tega avtomobila se v ničemer ne razlikuje od bencinskih avtov, le vožnja z njim je brezslušna. Podobno, kot če naš časopis po branju tega prispevka previdno položite na mizo.

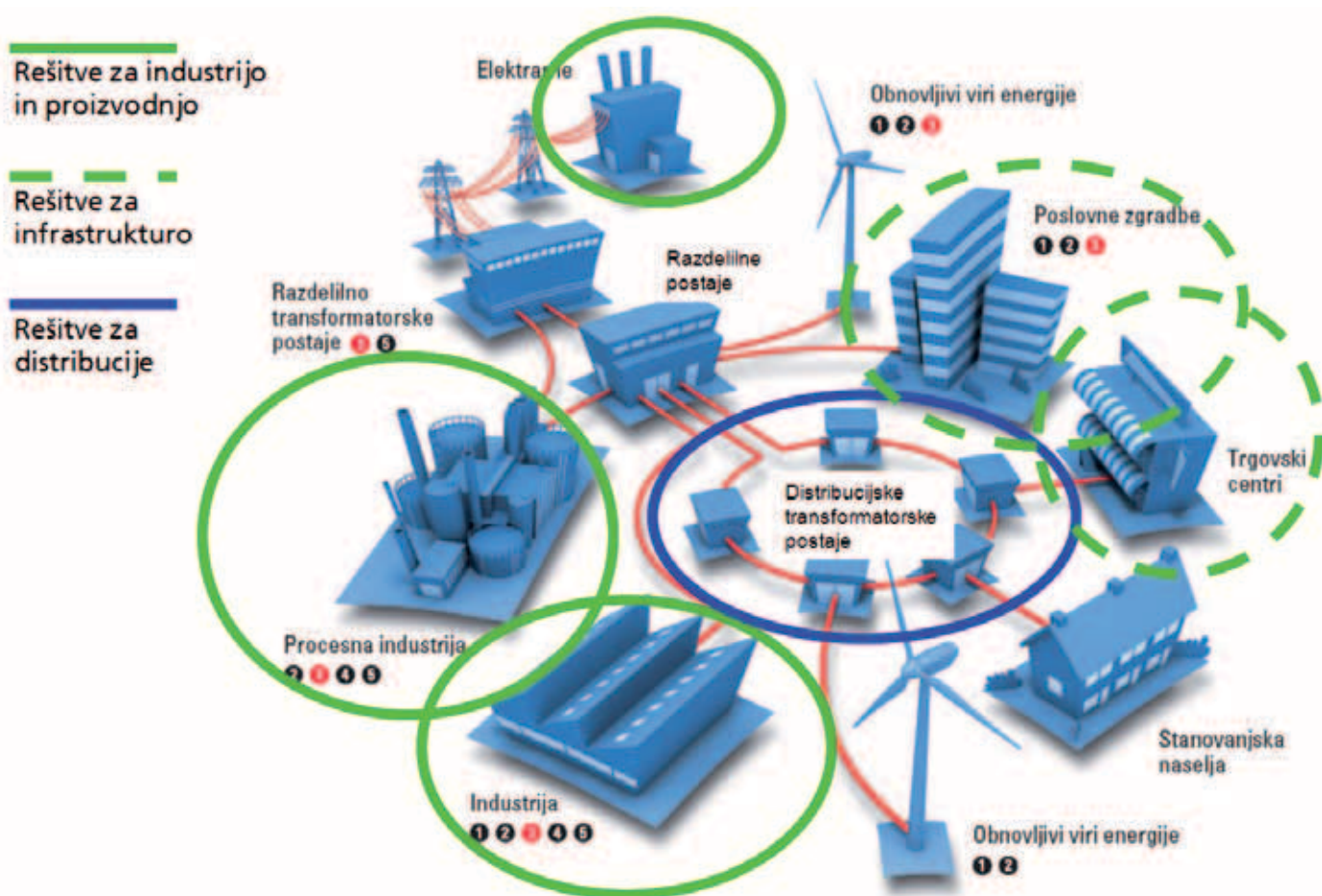
Proces uvajanje pametnih omrežij se šele začne in bo po mnenju strokovnjakov dolgotrajen. Del pametnih omrežij v prihodnosti bodo tudi vozila na električni pogon, ki so okolju prijaznejši način transporta in hkrati hranilniki energije. Februarja je na slovenski trg prišlo prvo električno vozilo. Organizatorji so za udeležence seminarja pripravili poskusno vožnjo z vozilom prihodnosti. Zanimanje je bilo veliko.

Nas je na konferenci predvsem pritegnilo skupno sodelovanje že prej omenjenih Kolektorjevih podjetij. Po podrobnejše informacije smo se odpravili h koordinatorju za sodelovanje, sicer pa direktorju podjetja Kolektor Synatec in prokuristu podjetja Kolektor Sinabit **Stojanu Kokošarju**. Ta pravi, da je omenjeno sodelovanje posledica iskanja sinergij znotraj koncernovih družb. Kolektor Synatec in Kolektor Sinabit sta bila na področju energetike aktivna že prej, z vstopom Etre v skupino Kolektor pa je elektroenergetika dobila bistveno večjo težo. Takoj so našli skupni imenovalac, to je transformatorska postaja, in želeli tržišču ponuditi nekaj več. Začeli so iskati in snovati skupne projekte, ko je, kot naročeno bi lahko rekli, država objavila razpis za kompetenčne centre. V kompetenčnem centru SURE (napredni sistemi učinkovite rabe energije) z drugimi podjetji sodelujejo pri pro-

Stojan Kokošar, direktor Kolektor Synateca

jektih, ki se nanašajo na proizvodnjo, distribucijo in prenos električne energije. Ker pa morajo biti ti na pameten način povezani na vse uporabnike, so ta omrežja poimenovali pametna omrežja ali SmartGrids. Tako so poimenovali tudi slovensko tehnološko platformo, v kateri sodelujejo Kolektor Synatec, Kolektor Sinabit in Kolektor Etra. Njen namen je postaviti razvojna izhodišča za oblikovanje elektroenergetskih omrežij prihodnosti v Sloveniji in pri tem tudi tvorno sodelovati z državo.

KOLEKTOR JE SPET REMYJEV NAJ DOBAVITELJ

V Kolektorjevi prodaji so z velikim zadovoljstvom prejeli novico in plaketo mehiškega Remyja, ki jih je že drugič razglasil za prednostnega dobavitelja komutatorjev visoke kakovosti oziroma za dobavitelja brez napak.

Kolektor Group dobavlja komutatorje, ki so izdelani v Kolektor Sikomu in Kolektor Sinyungu, za motorje za zagon vozila štirim Remyjevim družbam, in sicer v Mehiki, v Južni Koreji, Braziliji in na Madžarskem. Koncern Kolektor Remyju na leto dobavi 10 milijonov komutatorjev. V primerjavi z lanskim letom so njegova naročila najmanj za desetino večja. Povečanje je posledica večjega povpraševanja po tovrstnih in dostavnih vozilih v ZDA in okrepljeni prodaji osebnih vozil korejskih izdelovalcev. Milan Erjavec, vodja prodaje komutatorskega programa v koncernu Kolektor, je prepričan, da bo Remy naročila še povečeval, kajti začel je razvijati tudi zaganjalnike spelji/ustavi, kjer trenutno prevladuje Boscheva ponudba.

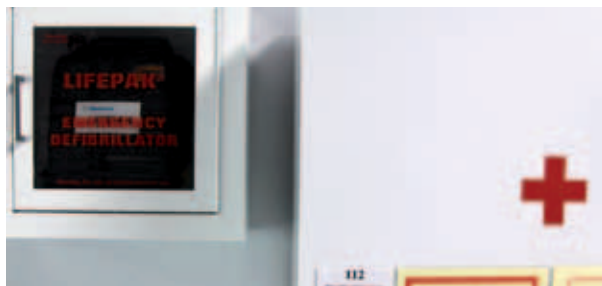
Remy namreč na tržišču nastopa kot eden glavnih izdelovalcev motorjev za zagon vozila in alternatorjev v območju držav severnoameriške proste trgovine, ki jo s kratico imenujemo NAFTA (Kanada, Mehika, ZDA), in na korejskem tržišču. Delno si lahko razlog za ugleden status omenjenega kupca prisvoji tudi Kolektor, ki v tej zgodbi nastopa kot ključni dobavitelj komutatorjev ter drsnih obročev za tako imenovane »heavy duty« in »light duty« aplikacije. Na ta način namreč Remy z omenjenimi izdelki uresničuje potrebe svetovno znanih in hkrati največjih izdelovalcev avtomobilov, kot so Chrysler, General Motors, Mercedes, Toyota, Honda in Hyundai/Kia.

Odkar je Kolektor po letu 1994 začel samostojno nastopati na tržišču, je postal naj dobavitelj vsem svetovnim korporacijam, ki jim prodaja komutatorje. Tako se ponaša s tovrstnimi priznanji, ki so mu jih podelili Black & Decker, Bosch, BSH, Continental, Remy in Valeo.

KUPILI NOV DEFIBRILATOR

Koncern Kolektor že vrsto let z najrazličnejšimi akcijami skrbi za zdravje zaposlenih, mednje sodi tudi izobraževanje za delo z defibrilatorjem in temeljnimi postopki oživljanja. Cilj je, da bi se tovrstnih tečajev, ki jih v koncernu pripravljajo na dve leti, udeležili prav vsi zaposleni. Na letošnjem so bili 203 zaposleni. Po dveh defibrilatorjih, ki jih je Kolektor kupil pred štirimi leti, in po nadstandardni opremljenosti omaric za prvo pomoč v vseh divizijah so z letošnjim letom opremili z nadstandardno opremo prve pomoči še prenovljeno orodjarno, strojegradnjo in Razvojno-tržni center, kamor bodo ta mesec namestili še tretji defibrilator, ki ga je Kolektor kupil pred kratkim.

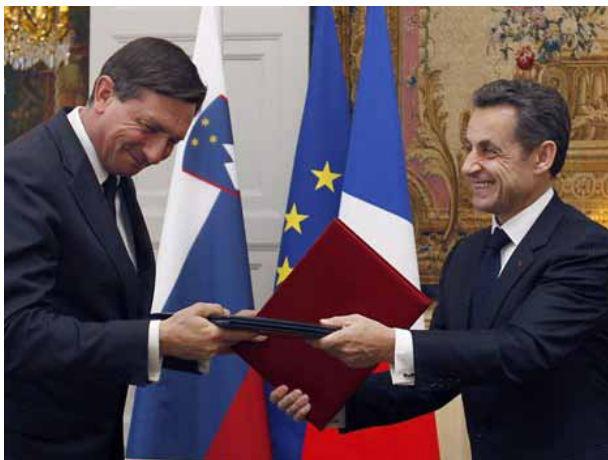
SELITEV DELA PROIZVODNJE V KOČEVJE

Marec je za Kolektor Kočevje pester mesec. Poleg običajnega vsakodnevnega dela so v Kolektor Kočevju dogradili prizidek k proizvodnim prostorom, v katere so že preselili del proizvodnje z idrijske lokacije. Novo zaposlenim, ki so bili 4 mesece na izobraževanju v Idriji, se izteka obdobje usposabljanja. Polovica jih že dela na lokaciji v Kočevju, ostali se jim bodo pridružili v kratkem. Iz Idrije so v Kočevje preselili linije za štancanje in izdelovanje sestavljancev, ki so že v polnem zagonu, usposobili in preizkusili so tudi že prvi brizgalni stroj, drugi se mu bo pridružil v naslednjih dneh. V testiranje so že poslali prve izdelane kose. »Do konca meseca bomo v Kočevje preselili celotno planirano strojno opremo,« pravi direktor podjetja Kolektor Kočevje Ivan Jereb in dodaja, da trenutno potekajo še zadnja dela za ureditev prostorov in priklopov za stroje. Urejevalci specialisti v Kočevju, ki so bili na usposabljanju v Idriji, zdaj z usposabljanjem nadaljujejo kar v Kočevju, kjer bodo tudi delali. Proizvodnja profilnih komutatorjev naj bi v Kočevju stekla v začetku aprila.

KOLEKTOR O OBISKIH POLITIKOV V TUJINI

Mediji so veliko poročali o obiskih slovenskega premiera Boruta Pahorja pri amerškem predsedniku Baracku Obami ter francoskem predsedniku in premieru Nicolasu Sarkozyju in Francoisu Fillonu. Pri slednjih dveh se je slovenski premier pogovarjal o francoskih investicijah v slovensko infrastrukturo in energetiko. Kot pravi predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič, Kolektor podpira prizadevanja slovenske politike v smeri iskanja poslovnih priložnosti za slovensko gospodarstvo v meddržavnih srečanjih, ob tem pa opozarja, da je potrebno boljše poznavanje slovenskih izdelkov, ki naj bi se ponudili ob takih priložnostih. Po Petričevem mnenju imajo slovenska podjetja kar nekaj produktov, ki bi jih slovenski politični vrh lahko ponudil državam, ki jih obiskujejo. Nedvomno je eno od teh podjetij tudi koncernova Kolektor Etra s svojimi transformatorji. Kolektor Etra je sposobna na leto prodati dodatno za vsaj 20 milijonov evrov transformatorjev, kar pomeni približno 100 delovnih mest ter v zvezi s tem vsi prispevki in davki, ki bi jih moralo podjetje in zaposleni plačati državi.

KOLEKTOR GLAVNI POKROVITELJ MATURANTSKEGA PLESA IDRIJSKIH DIJAKOV

Za maturanti idrijske Gimnazije Jurija Vege je slavnostni večer, s katerim so se na družaben način, poln smeha, petja in plesa, poslovili od dijaških let in pogumno zakorakali v svet odraslosti. Ob tej priložnosti sta jih nagovorila ravnatelj Gimnazije Jurija Vege Borut Hvalec in glavni izvršni direktor koncerna Kolektor Radovan Bolko. Kolektor namreč vsako drugo leto prevzame štafeto palico glavnega pokrovitelja maturantskega plesa.

Več kot 360 milijonov evrov prodaje, 20 podjetij doma in v tujini, več kot 2900 zaposlenih, od tega dobra tretjina v Idriji, je le nekaj podatkov, s katerimi je želel glavni izvršni direktor koncerna Kolektor Radovan Bolko dijakom ponazoriti pomembnost in velikost koncerna. Predvsem pa je za dijake pomemben podatek, da jih ima od omenjenih več kot tisoč zaposlenih na idrijski lokaciji skoraj 200 najmanj visokošolsko izobrazbo. Od tega je nekaj manj kot dve tretjini nekdanjih

dijakov Gimnazije Jurija Vege. Kot je povedal Bolko, so prav idrijski maturanti vseh generacij nosilci ključnih procesov in aktivnosti v koncernu Kolektor. Kot primer je izpostavil poslovodstvo koncerna, ki šteje 10 članov, od tega jih je sedem nekdanjih gimnazijcev. Podobna slika je v vseh podjetjih na Idrijskem in Cerkljanskem, za katera je značilno, da so uspešna, rastejo in za rast potrebujejo tudi nove kadre. Ob tem je Bolko dijakom sporočil: »Mi vas čakamo.« No, vsaj tiste, ki so se odločili za poklice, ki jih v koncernu potrebujejo.

Ob koncu je vsem dijakinjam in dijakom zaželel veliko uspeha na maturi in uspešno dokončanje študija.

PRIČAKUJEMO PODVIG KOLEKTORJEVIH KOLESARJEV

Štirje Kolektorjevi kolesarji Damjan Rupnik, Damjan Mohorič, Franci Klun in štipendist Alen Štucin se bodo udeležili najtežje kolesarske preizkušnje na svetu, in sicer dirke po Ameriki (RAAM). Ekipo so organizatorju že prijavili pod startno številko 406 in pod imenom Idrija hommage to Jure Robič ter plačali polovico prijavnine, ki znaša 6.200 evrov. Fantje zbirajo denar za udeležbo in so si že kupili letalske vozovnice. Pridno tudi trenirajo. Damjan Rupnik nam je zaupal, da so prevozili že več kot polovico od predvidenih pet do šest tisoč kilometrov, Sine Pečelin, ki ima bogate izkušnje s tovrstnimi preizkušnjami, pa je navdušen nad vnemo fantov, ki se niso ustrašili niti finančnih zagat. Na fotografiji je celotna ekipa, ki bo odpotovala v ZDA.

Kolektor odprl podružnico v Indiji

Spredi lanskega oktobra je koncern Kolektor v Indiji ustanovil podjetje Kolektor Technologies India Private Limited in za direktorja imenoval Niranjana Seshadrija, ki je pred tem delal v Kolektorjevi prodajni službi v Idriji. Novoustanovljeno podjetje ima sedež v New Delhiju.

Podjetje je bilo ustanovljeno, da bi z njim raziskali poslovne priložnosti na indijskem trgu za koncern Kolektor in njegova podjetja. Dejavnost podjetja se osredotoča na trg sanitarne tehnike z blagovno znamko Schwab in na izolirne izdelke z blagovno znamko Missel. Ciljni kupci so predvsem hoteli, nakupovalna središča, letališča itd. Trenutno v podjetju aktivno deluje skupina štirih zaposlenih: koordinator, svetovalec (inženir z 10-letnimi izkušnjami v sanitarni industriji), mojster inštalater, ki vgrajuje naše izdelke za potrebe praktičnih prikazov, in **Niranjan Seshadri** kot direktor podjetja. Seshadri je ob odprtju podjetja povedal: »Prisotnost na prostnem indijskem trgu širi Kolektorjevo globalno sled. Prednosti so še lažje poslovanje brez ovire časovne razlike in ugodna lokacija«.

Indija je namreč ena izmed najhitreje rastočih svetovnih gospodarstev in v svetovnem merilu druga največja država po številu prebivalcev. »Kolektor ima trenutno močno bazo kupcev v avtomobilski industriji, vse bolj pa prodira na področje stavbne tehnike; na trg sanitarnih in izolirnih izdelkov. V Indiji živi 1,2 milijarde ljudi, znatni delež le-teh spada v zgornji srednji - bogati - razred. To so naši ciljni kupci, ki si v življenju želijo in lahko privoščijo izdelke višjega razreda v smislu varnosti, udobnosti

in prestiža, pri čemer se upošteva njihov življenjski slog in okolje. Naši sanitarni, izolirni in ostali izdelki iz segmenta stavbne tehnike (blagovni znamki Missel in Schwab) imajo tukaj velik potencial,« je še povedal direktor podjetja Niranjan Seshadri.

Podjetje Kolektor Tehnologijes India se je s svojimi izdelki tržišču prvič uradno predstavilo na sejmu ET ACETECH, ki je bil med 17. in 19. decembrom lani v New Delhi-ju. Gre za največji sejem za področje stavbne tehnike v Aziji.

1. februarja letos se je podjetje preselilo tudi na dokončni naslov. To bo torej Kolektorjev »dom« v Indiji. Kot pravi Seshadri, imajo tu tudi prostor za prikaz izdelkov za potencialne kupce, kajti le-ti radi vidijo estetsko prikazane izdelke »v živo«.

Predstavitve Schwabovih izdelkov na sedežu podjetja v Indiji

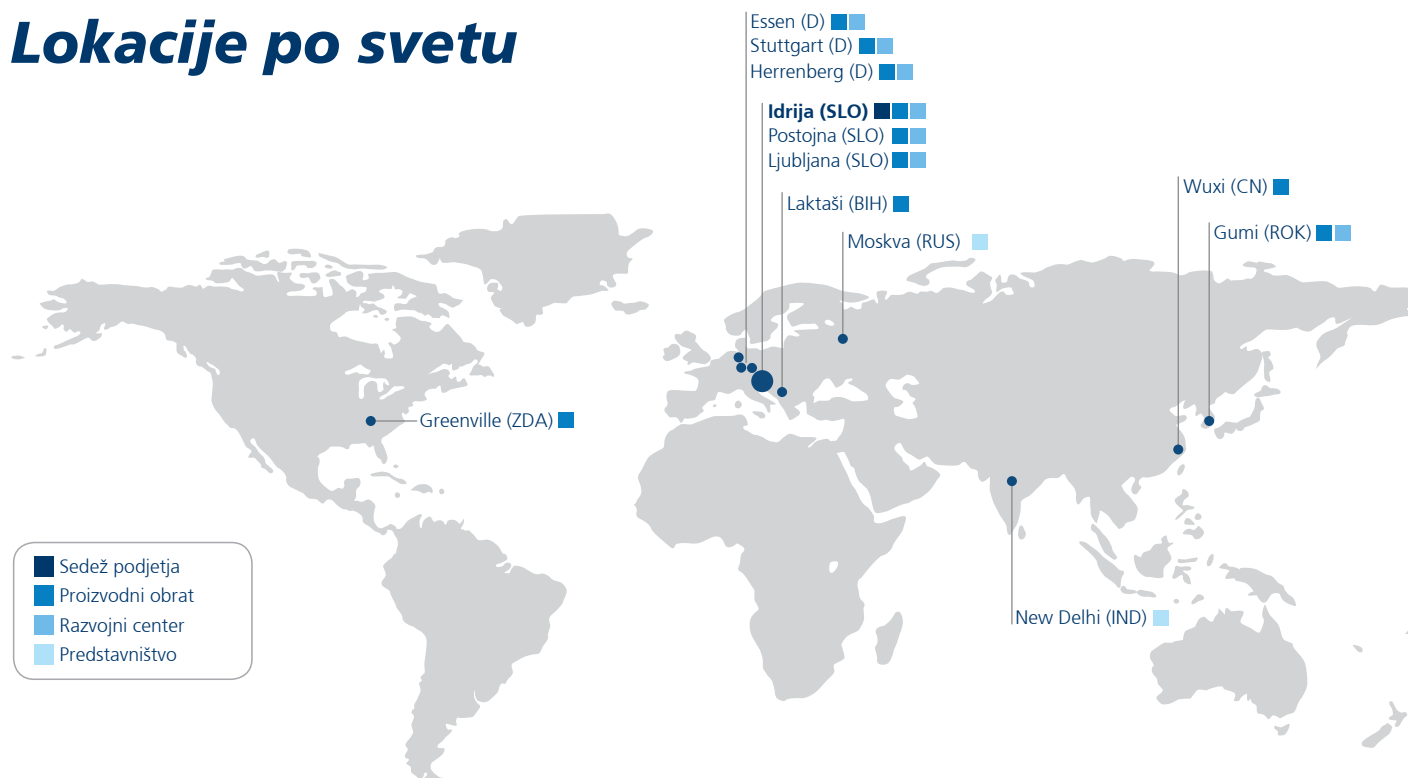

Direktor podjetja Niranjan Seshadri na svojem delovnem mestu

Za vso administracijo in druga tajniška dela skrbi tajnik Sunny Rai

Lokacije po svetu

Na čelu Kolektorjevega predstavništva v Rusiji Janez Modrijan

Obsežen ruski trg za Kolektor predstavlja velik izziv. Kolektor v Rusiji trenutno prodaja samo komutatorje, a kot pravi Janez Modrijan, imajo tudi že kupce za drsne obroče, zelo ambiciozne cilje na področju stavbene tehnike (sanitarna tehnika, protipožarni in protihrupni izolacijski sistemi ... in za začetek aktivnejšega pristopa na področju industrijske tehnike.

Da bi se Modrijan kar najbolje pripravil na izzive, ki ga čakajo v Rusiji, se je z dosedanjim Kolektorjevim predstavnikom v tej državi **Matjažem Urbasom** pogovoril o dosedanjih aktivnostih, obiskal glavne kupce in se dobro seznanil z avtomobilsko industrijo v Rusiji in njenim razvojem. Pri tem mu je bila nedvomno v pomoč konferenca Avtoinvest, ki so jo pripravili v Sankt Peterburgu.

Poleg največjih ruskih proizvajalcev (Avtovaz, Gaz ...) so na ruskem trgu prisotni vsi večji avtomobilski proizvajalci: Volkswagen, Renault, PSA Group, GM, Ford, Toyota, Kia ... Vsi ti kombinirajo svojo prodajo v Rusiji z lokalno proizvodnjo in uvozom. V letošnjem letu je ruska vlada sprejela t. i. »dekret 166«, s katerim sili avtomobilski proizvajalci v lokalno proizvodnjo oz. v nasprotnem primeru v velike uvozne carine. Dekret določa, da mora do

leta 2020 vsak avtomobilski proizvajalec povečati kapaciteto v Rusiji na 300.000 enot na leto. Znotraj teh 300.000 enot mora imeti vsak avto min. 60 % »local content« od vrednosti, za katero je avto prodan do prvega prodajnega salona. To pomeni, da mora biti 60 % komponent, sistemov in dodane vrednosti proizvedenih v Rusiji. To za Kolektor nedvomno predstavlja velik izziv, saj bo zaradi omenjenega dekreta vse več proizvajalcev komponent TIER1 iz Evrope v prihodnje prisotnih na ruskem trgu in bodo od Kolektorja zahtevali vse boljše lokalno podporo.

Nova strojogradnja - skupaj pod eno streho

Kolektor je v Idriji najprej poskrbel za proizvodne hale, potem je za pridobivanje novih poslov in snovanje novih projektov zgradil Razvojno-tržni center, zatem pa zagotovil primerne prostore še za prototipno delavnico, orodjarno in strojogradnjo.

Ko bo konec tega meseca predana namenu nova strojogradnja, gre z njo koncern na matični lokaciji v nove vode. V strojogradnji bo namreč lahko proizvajal opremo za vse projekte koncernovih programov. Nova strojogradnja je našla bistveno večje, pred-

V Kolektorjevi strojogradnji pa niso izdelali zgolj proizvodnih linij, temveč so skonstruirali tudi končne izdelke. Med drugim tako imenovani znotrajkolesni pogon, ki je primeren za transportne naprave, dvizhne ploščadi manjših obremenitev v proizvodnih halah in za lažja plovila

vsem pa svetlejše in funkcionalnejše prostore na kraju, kjer je bilo najprej skladišče pri starem delu tovarne v Vojkovi ulici v Idriji in v katerih je bila še pred meseci Kolektorjeva orodjarna. Strojogradnja je po besedah njenega direktorja **Jožeta Podobnika**, ki je na tem mestu že dobri dve leti, umeščena med novo orodjarno, ki domuje na prostoru nekdanje divizije C in med Razvojno-tržnim centrom. Je samostojni profitni center Kolektor Orodjarne d. o. o., s katero so se združili 1. januarja leta 2009, tako da ta po novem združuje tri »obrate«, že omenjeno orodjarno v Idriji, orodjarno v Postojni in, kot že zapisano, tudi strojogradnjo. Pred tem je bila ta vključena v podjetje Kolektor Group d. o. o. Kolektorjeva orodjarna zaposluje več kot 160 delavcev, od tega jih je 26 zaposlenih v strojogradnji. Tako orodjarni kot strojogradnji bo v prihodnje dan vse večji pomen znotraj koncerna, saj imajo vsi obrati ogromno dela za projekte koncernovih programov. Povpraševanje je izjemno, zato tudi tak pritisk nanje. Samo letos bodo morali v koncernovi strojogradnji realizirati investicijo v opremo, ki je ocenjena na 11,5 milijonov evrov. Obsegu dela primerno bodo morali povečati tudi število zaposlenih. Do leta 2015 predvidevajo, da bi bilo v strojogradnji zaposlenih že 35 ljudi, predvsem na področju konstrukcije in montaže. Skratka, po besedah direktorja **Jožeta Podobnika**, sledijo potrebam koncerna, predvsem pa delajo nove proizvodne linije za izdelke večje dodane vrednosti. Medtem ko so v preteklosti že izdelali proizvodno linijo za Ydria Motors, bodo tudi v prihodnje svoje storitve ponudili tržišču. Dve leti, tekoče in prihodnje, pa bodo imeli obilico dela za potrebe koncerna. **Jože Podobnik** se pohvali, da so v strojogradnji izdelali tudi več strojev na področju strojnega vida in optičnih kontrol, za katere je v matični hiši ogromno znanja. »Bolj intenzivno se bomo ponudbi zunanjemu tržišču posvetili konec novembra, ko bomo nastopili na sejmu Euromold v Frankfurtu v Nemčiji«, poudarja naš sogovornik, ki se sam sicer ne spominja, je namreč še premlad, ve pa, da zametki strojogradnje sodijo v sam Kolektorjev začetek, ekspanzijo pa je dosegla v devetdesetih letih, najbolj pa se je ta okrepila v letih 1997 in 98, ko je Kolektor na desnem bregu Idrijce zgradil nove proizvodne hale.

“Že takrat bi potrebovali take prostore in pogoje dela, smo pa zelo zadovoljni, da smo končno prišli do njih in bomo v njih prvič tudi skupaj: proizvodnja, tehnologija in konstrukcija. Upam, da bo vsaj prihodnjih dvajset let tako (smeh). Največ logističnih težav smo imeli prav zaradi »raztresenosti« strojegradnje po celotni idrijski lokaciji. S kletjo RTC-ja bo na voljo skupaj kar 2000 kvadratnih metrov površin, od tega več kot 1600 kvadratnih metrov za proizvodnjo in delavnice. Ostali prostori bodo namenjeni tehnologiji, programerjem in konstruktorjem. Preselili se bomo postopoma prihodnji mesec. Doslej nobene proizvodne linije nismo mogli narediti v svojih prostorih, zdaj pa nam bo ta kvadratura to omogočala. Tako bomo končno lahko naročniku ponudili celovito storitev. Proizvodne linije in stroje bomo tako sestavili, preizkusili in na njih tudi izdelali vzorčne serije. Prvič bo mogoče v lastnih prostorih izvesti šolanje končnih uporabnikov – operaterjev strojev ter vzdrževalcev. Tla proizvodnih oziroma montažnih prostorov bomo opremili z lesenimi kockami, kar bo prijazno do delavcev in do okolja.

Na tem mestu se zahvaljujem podjetju Kolektor Koling za korektno sodelovanje in doseganje zastavljenih ciljev, še posebno pa gre zahvala arhitektu Miranu Erženu in vodji projektov gradbenega inženiringa Vojku Zidariču.”

Velik vložek v naložbe

Za koncern Kolektor je bilo leto 2010 eno najuspešnejših, če ne kar najuspešnejše poslovno leto. Končali so ga s 360 milijoni evrov prihodkov. Da bi še naprej dosegali dobre poslovne rezultate, bodo v letošnjem letu za naložbe namenili kar 25 milijonov evrov.

Največ denarja bo prav gotovo šlo za novo proizvodno halo, ki jo v Ljubljani za Kolektor Etro gradi Kolektor Koling. Po besedah direktorja Kolektor Kolinga **Tineta Vadnala**, predstavlja gradnja hale za 400-kilovoltni transformator svojevrsten izziv, saj gre za prav posebno vrsto hale, za tako imenovano čisto proizvodnjo. Gre za zelo zahteven projekt tako po višini konstrukcije kot doseganju pogojev čiste proizvodnje. Samo gradbenih del je za 13 milijonov evrov, je povedal Vadnal. Če se osredotočimo na gradnje, ki jih Kolektor Koling za svojega lastnika opravlja doma, torej v Sloveniji, omenimo še gradnjo prizidka v podjetju Kolektor Kočevje, v katerega bodo vgradili dvigalo, da bodo s tem izboljšali funkcionalnost in uporabnost proizvodnih prostorov. Na matični lokaciji v Idriji je prav gotovo najpomembnejša izgradnja nove strojegradnje, o kateri tudi pišemo v tokratni številki Komunitatorja, in pa nekaj manjših investicij, ki so prav tako pomembne, denimo razširitev in rekonstrukcija hale S18 ter prizidek k hali S20. Za širšo javnost pa je gotovo pomembna investicija FMR-a v nov Dom upokojujencev. »Kljub zahtevni gradnji v zimskih mesecih uspešno sledimo terminskim rokom in bomo z deli končali do konca junija,« je bil prepričljiv direktor Kolektor Kolinga Tine Vadnal. Po njegovih besedah je vsekakor potrebno omeniti dve Kolektorjevi investiciji v tujini. Obe sta v fazi projektiranja. Prva je nova proizvodna hala za Kolektor Bosno v Laktaših, ki naj bi bila zgrajena

do oktobra letos. Druga investicija pa je prav tako proizvodna hala, vendar na Kitajskem. Ko bodo zaključili z idejno zasnovo, se bodo, tako Vadnal, tudi tu lotili gradnje. Poleg vseh naštetih projektov, ki jih Kolektor Koling izvaja za koncern, pa delajo še na celem nizu projektov po Sloveniji. »Trenutno imamo 160 aktivnih projektov,« pravi Vadnal.

In kako je Kolektor Koling kljub krizi uspelo obdržati dober položaj oziroma še pridobiti dodatne posle? Njegov direktor Tine Vadnal pravi, da se morajo za to zahvaliti predvsem svojemu nadzornemu svetu, ki je pred letom ali dvema od njih zahteval razrešitev vseh terjatev. V krizo so tako vstopili brez odprtih terjatev in finančno stabilni, k »razcvetu« pa je nedvomno pripomoglo tudi odlično Kolektorjevo poslovanje.

Ker se ob nedavni katastrofi na Japonskem poraja vprašanje, kako varni so objekti, nam Vadnal zatrdi, da so vsi objekti protipotresno grajeni, in ne pozabi dodati, da ima Slovenija glede gradnje zelo visoke standarde, ki vključujejo tudi protipotresno gradnjo.

V Kolektor Magmi konstruirajo komponente za brezžično polnjenje mobilnih telefonov

Filip Šemrll

Direktor Kolektor Magma Bogo Miklavčič pravi, da je bilo zanje v poslovanju odločilno leto 2009. Številni ukrepi, ki so jih takrat uvedli, so jim namreč pomagali preživeti. Pri tem je imel v mislih predvsem zmanjšanje zalog in stroškov dela ter pridobitev novih kupcev, kar se jim je obrestovalo lani.

Res pa je tudi, da so se razmere na tržiščih rahlo izboljšale, zato je bila lanska letna realizacija Kolektor Magma za 30 odstotkov nad načrtovano. Zasluga gre uvedbi novih programov, ki so se jih lotili že Miklavčičevi predhodniki, on pa je v času svojega direktorskega mandata tržišču dokončno ponudil kompozitne magnetne materiale. Gre za soroden proizvodni program kot je v Kolektorjevi nemški družbi KMT iz Essna. Z razvojem kompozitnih magnetnih materialov so se v Kolektor Magmi začeli ukvarjati že pred koncernovim nakupom omenjene nemške družbe. Obenem so se osredotočili tudi na obstoječi proizvodni program, ki ga dobro poznajo. »Dokler nimaš novih produktov, s katerimi povečuješ prodajo, moraš negovati obstoječi program. Mi smo zanj obdržali vse večje kupce ali jih zadržali pri nas. V glavnem vso proizvodnjo izvozimo, od tega skoraj dve tretjini v evropske države, ostalo pa v ZDA, predvsem v Osram Sylvania. Zanje izdelujemo komponente varčnih žarnic, in to že skoraj desetletje,« poudarja direktor Bogo Miklavčič in dodaja, da je do lani dobra polovica proizvodnje odpadla na induktivne komponente, ostalo pa na ferite. V zadnjem času se je razmerje med njima najprej izenačilo, zdaj že prevladujejo feritne komponente, ki so namenjene elektronski in avtomobilski industriji, kratka izdelujemo elektroniko, ki jo uporablja avtomobilska industrija, industrija široke potrošnje in profesionalne elektronike. »Vse našeto je izključno rezultat našega znanja. Izdelke smo razvili že v preteklosti, zdaj pa delamo predvsem na izboljšavah,« je še poudaril Bogo Miklavčič.

Kaj pa letos? Po direktorjevem mnenju želijo še povečati delež prodaje avtomobilski industriji in osrednjo pozornost nameniti razvoju komponent za brezžične napajalnike za mobilne telefone in predvajalnike glasbe. Prva se je razvoja tovrstnega polnilca samo za ameriško tržišče že pred štirimi leti lotila Motorola, zdaj pa bo to postal standard za

Direktor Bogo Miklavčič pred linijo za sestavljanje in testiranje komponent za avtomobilsko industrijo. V konkretnem primeru na njej izdelujejo transformatorje, ki jih vgrajujejo v balaste ksenonskih luči. Transformatorje izdelujejo za Hello Nemčija, ki jih ta vgrajuje v svoja ksenonska svetila in dobavlja izdelovalcem premijskih vozil. S tovrstnimi lučmi, za katere prižiganje žarnic skrbi Kolektorjev transformator, so opremljena vozila koncerna Volkswagen in BMW-ja. Omenjeni posel s štirimi različnimi komponentami v Kolektor Magmi izdelujejo izključno za nemško Hello že od leta 2006. Napak ni, torej ne kupiš mačka v žakljo, če se odločiš za avtomobil omenjenih proizvajalcev.

ves svet. Pri razvoju že od samega začetka sodeluje tudi koncernova Kolektor Magma. Z novo napravo bo mogoče napolniti baterije v vseh vrstah mobilnih telefonov in v MP3 predvajalnikih glasbe, ne glede na proizvajalca. Trenutno je proizvod v fazi vzorčenja.

To pa ni vse, na kar bo letos stavila Kolektor Magma, ki ji je veliko do tako imenovane zelene energije. Rada bi namreč še povečala svoj delež tako pri proizvodnji zelene energije kakor tudi v avtomobilski industriji, saj bi rada pridobila posle v proizvodnji električnih avtomobilov. Direktor Kolektor Magma Bogo Miklavčič je imel v mislih komponente za polnilnike, ki so vgrajeni v avtomobile ali pa jih bodo izdelovalci polnilnih postaj integrirali v svoje proizvode.

Kolektor Magma trenutno zaposluje 110 delavcev in v koncernovo blagajno prispeva dobre tri odstotke letnega prometa. Je naš edini izdelovalec mehkomagnetnih feritnih materialov, feritnih jeder in induktivnih komponent.

Pestra sejemska pomlad za Kolektor

Polonca Pagon

Sejmski in drugi dogodki so za podjetja še vedno zelo pomembna oblika pospeševanja prodaje. Sodelovanje na tovrstnih dogodkih v Sloveniji in tujini predstavlja za Kolektorjeve družbe dobro priložnost za pridobivanje novih kontaktov, spoznavanje potencialnih kupcev, utrjevanje poslovnih odnosov z obstoječimi poslovnimi partnerji in zbiranje informacij s trga. V prvih treh mesecih so se na devetih dogodkih predstavljali programi stavbne tehnike ter industrijske tehnike in energetike.

Sanitarna tehnika in izolacija na sejmu ISH

Kot najpomembnejši dogodek prvega četrtnega leta lahko izpostavimo bienalni svetovni sejem sanitarne opreme, avtomatizacije zgradb, obnovljivih virov energije in klimatizacije ISH, ki je konec marca potekal v Frankfurtu. Na petdnevem dogodku, kjer je sodelovalo več kot 2.400 razstavljalcev in ga je obiskalo več kot 200.000 obiskovalcev, je razstavljalo tudi podjetje Kolektor Missel Schwab.

Rado Starc, ki je vodenje podjetja Kolektor Missel Schwab prevzel februarja letos, pojasnjuje, da na tem sejmu vedno razstavljajo, saj jim bienalni dogodek omogoča, da mednarodni javnosti predstavijo svoje kakovostne produkte in produktne novosti na kreativen in inovativen način. Na 120 kvadratnih metrov velikem razstavnem prostoru so predstavili zanesljivo visoko učinkovito zvočno zaščito in zaščito pred ognjem v povezavi s funkcionalnimi rešitvami, ki omogočajo optimalni izkoristek prostora na področju sanitarne tehnike, predvsem podometnih sanitarnih elementov, ki jih odlikuje majhnost in s tem prihranek na prostoru do zidnih ter podometnih elementov.

Programi divizije Industrijska tehnika in energetika so se v prvih treh mesecih predstavili na šestih dogodkih. Izpostavimo lahko sejem IFAM, ki je bil januarja v Celju. Gre za najpomembnejši dogodek za podjetje Kolektor Synatec. Na strokovnem mednarodnem sejmu avtomatizacije, robotike in mehatronike so program zastopane opreme in lastne namenske proizvode predstavili že šestič. Poleg tega so se skupaj s Kolektor Etra in Kolektor Sinabitom predstavili na posvetovanju o inovativni energetski infrastrukturi 21. stoletja

Razstavljeni prostor Kolektor Missel Schwaba na sejmu ISH

En.Grids 11, posvetovanju o močnostni elektroniki Kotnikovi dnevi in skupaj s Kolektor Sinabitom na posvetovanju o avtomatizaciji v industriji in gospodarstvu. Na mednarodni konferenci daljinske energetike je podjetje Kolektor Sinabit v sodelovanju s podjetjem GIA-S predstavilo napredne gradnike in rešitve vodenja sistemov daljinskih ogrevanj. Na 19. mednarodnem sejmu elektrotehnike in elektronike Amper na Češkem pa je Kolektor Etra predstavila svoj program energetskih in transformatorskih generatorjev, Kolektor Synatec pa svoj program zastopane opreme Indutec.

V drugem četrtnem poudarek na komponentah in sistemih

V prihodnjih mesecih bo koncern sodeloval na številnih sejmskih dogodkih. Izpostaviti pa je potrebno predvsem najpomembnejše sejme za poslovno divizijo Komponente in sistemi, saj bomo maja sodelovali kar na štirih dogodkih: CeMAT v Hanovru, EAC v Stuttgartu, PCIM v Nürnbergu in CWIEME v Berlinu.

Slavnostna Otvoritev hotela Jožef

S hotelom Jožef je Idrija po 100 letih dobila nov hotel. Z njim koncern Kolektor s svojim podjetjem Nebesa d. o. o. začenja novo poglavje na področju gostinstva in turizma ter hkrati uresničuje svojo strategijo do lokalnega okolja, v katerem primanjkuje nastanitvenih kapacitet. Z izgradnjo hotela Jožef pa Kolektor na tem področju še ni rekel zadnje besede, saj se bo v bodoče širil tudi na druga storitvena območja.

Slavnostne otvoritve hotela Jožef so se poleg ministrice za notranje zadeve Katarine Kresal udeležili še drugi ugledni gostje iz gospodarstva in politike ter lokalnega okolja.

Ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal je bila navdušena nad razvojem Idrije, kjer tradicija, potencial prihodnosti in gospodarski razvoj hodijo z roko v roki. »Kolektor, na katerega smo lahko v Sloveniji upravičeno ponosni, se je odločil, da prekine 100-letno tradicijo, ko v Idriji ni bilo nobenega novega hotela, poleg tega pa je uspel zanj pridobiti še evropska sredstva. To je res primer dobre prakse. Verjamem, da bo hotel Jožef obogatil turistično ponudbo kraja in še dodatno pospešil gospodarski razvoj, kar nam je res lahko v ponos.«

Vrednost investicije je 2,5 milijona evrov. Poleg koncerna Kolektor, družbe FMR d. d. in FMR Holdinga je projekt finančno podprlo

tudi ministrstvo za gospodarstvo in bo delno sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (javni razpis za spodbujanje razvoja turističnih destinacij – turistična infrastruktura). Iz tega naslova bo Kolektor za projekt dobil 743.500 evrov, kar predstavlja 37 odstotkov celotne vrednosti investicije.

Po besedah predsednika koncerna Kolektor Stojana Petriča sta poglavitna razloga za odločitev o gradnji hotela dva: prvi je, da Kolektor za svojo dejavnost potrebuje hotel, drugi pa ta, da je Kolektor s svojimi kandidati za župana večkrat poudaril, da tudi mesto potrebuje hotel. »Zdaj smo to obljubo izpolnili.« Naslednja koncernova investicija je Dom upokoјencev v Idriji, ki je že v gradnji, so pa Petričeve želje, da koncern v naslednjih petih letih v Idriji zgradi tudi sanatorij.

Odprtje hotela Jožef je pozdravil tudi idrijski župan Bojan Sever, ki upa, da bo Idrija v prihodnje uspešna tudi na področju storitvenih dejavnosti, kjer do zdaj ni bila. Idrija je dobila hotel ravno v času, ko je postala Alpsko mesto leta.

Pred slavnostno otvoritvijo hotela Jožef si je ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal, v spremstvu predsednika koncerna Kolektor Stojana Petriča, izvršnih direktorjev koncerna in ostalih pomembnih gostov iz gospodarstva in politike, ogledala Kolektorjev Razvojno-tržni center in novo orodjarno.

HOTEL JOŽEF

O hotelu Jožef

Na ozki in za mnoge prej nič kaj ugledni lokaciji v Vojkovi ulici, tik ob bencinskem servisu, v sicer urejenem industrijskem območju koncerna Kolektor, je v letu 2010 v slabih desetih mesecih družba Kolektor Koling zgradila gostinski objekt hotel Jožef. Na tem delu mesta Idrije je v davnih letih idrijskega živosrebrnega rudnika delovala žgalnica in tudi kasnejše stavbarsko dogajanje na »Prejnuti« ni moglo spremeniti videza delavskega naselja. Po pričevanju arhitekta Silvija Jereba je hotel tokrat dobil najprej ime in s tem tudi oblikovalski kontekst. V kontejnerski obliki, konstrukciji in likovno-formalni izvedbi pa so, kot je zapisal idrijski zgodovinar in umetnostni kritik Janez Kavčič, prisotne vizualno pomenljive asociacije na odlične idrijske tehnične naprave. Z nenavadnim izborom fasadne obloge iz predoksidiranega

jekla, ki je predvsem zlitina železa z dodatkom bakra, pa so snovalci hotela ujeli rudniško preteklost in Kolektorjevo sedanost. Predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič, ki je predvsem želel sodoben gostinski objekt, je v tej zgodbi dinamičnih odnosov med investitorjem in projektanti postavil v mesto razpoznavno in v okolju nezamenljivo arhitekturo.

Objekt je za hotelski namen skromnega merila, zato pa z zatečenim urbanim okoljem deluje skladno in obvladujoče. S kortenskimi ploščami obložena in do skrajnosti očiščena »škafela« zgornjega nastanitvenega kubusa lebdi nad kamnitim tektonskim videzom pritličja, ki je namenjen restavraciji in drugim javnim funkcijam. Vrat in okenskih odprtih kot da ni: okrogla okna z obeh koncev objekta se

HOTEL JOŽEF

zdijo bolj v službi atrakcije kot v svoji funkciji, glavni vhod v objekt pa je zlit del velike steklene površine, ki dominira nad Vojkovo ulico in skozi katero vidimo globoko v notranjost hotelske stavbe. Okrogle okenske odprtine pa imajo svoj namen tudi v notranjosti, saj preplavijo hotelske sobe s svetlobo, značilno obliko in nenavadno veliko dimenzijo.

Logotip in celostna podoba hotela Jožef sta delo arhitektke Alenke Planinc Kuhar. Likovna rešitev je sveža in sodobna, predvsem pa sledi idejni zasnovi in zgodbi hotela. Poudarja in asocira arhitekturo stavbe, ravnotežje med temo in svetlobo, med javnim in zasebnim, med preteklostjo in sedanjostjo.

Hotel Jožef nudi 11 moderno opremljenih dvo-posteljnih sob in hotelski apartma ter restavracijo s pestro kulinarično ponudbo. Gostom je na razpolago tudi klubska soba, ki jo lahko rezervirajo za zaključene družbe, delavnice in sestanke za manjše skupine. Ponudbo hotela dopolnjuje najem multimedijško opremljene dvorane, namenjene organizaciji konferenc in seminarjev, ki lahko sprejme do sedemdeset udeležencev. V bližnji prihodnosti bo obiskovalcem na voljo tudi vinoteka, ki bo ponujala doživetje okusov vrhunskih vin in domačih dobrot.

Osebe hotela Jožef nudi gostom kakovostne hotelske, gostinske in druge storitve s področja turizma, s poudarkom na gostoljubju in individualnem pristopu.

Hotele po navadi razvrščamo v različne kategorije, odvisno, komu so namenjeni. Hotel Jožef je odprt za vsakogar in je namenjen tako petičnim in poslovnim gostom, kakor tudi naključnim obiskovalcem, ki obiščejo Idrijo za dan ali več.

Prijeten ambient ter prijazno osebje restavracije hotela sta dober razlog za kosilo ali večerjo v hotelu Jožef, kakor tudi za klepet ob kavici in sladici ali pomenek ob kozarcu dobrega vina.

HOTEL JOŽEF

Sveže pomladno dogajanje

Osebe hotela Jožef bo za vas, dragi bralci, v vsaki številki Komunitatorja predstavilo ponudbo, ki jo poleg osnovnih hotelskih storitev pripravljamo za vas.

Ker smo novi na turistični sceni, hotelu pridno dodajamo vsebino. Odprti za nove izzive smo pred kratkim gostili rusko televizijsko ekipo, ki se je na obisku Slovenije ustavila tudi v Idriji. Za njihov televizijski program so posneli oddajo o kulinariki, v kateri so naši kuharji prikazali postopek izdelave idrijskih žlikrofov.

Verjetno pa vas najbolj zanima, kaj se bo v prihodnjih mesecih dogajalo v hotelu Jožef.

April – mesec slaščic

Ste za sladko? Radi pečete? Pristrčno vabljeni, da se nam pridružite na delavnici priprave pomladanskih slaščic, ki bo potekala v prvi polovici aprila. Za sladokusce, ki se raje prepustijo, da za njihove gurmanske užitke poskrbijo drugi, pa bomo v hotelu Jožef ves mesec april pripravljali »Sladki Jožefov krožnik s toplim napitkom« po promocijski ceni 5,40 evrov.

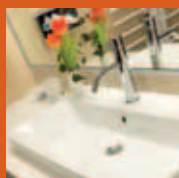
Maj – mesec mediteranske kuhinje

Pravijo, da je maj mesec ljubezni, vsekakor pa je mesec, ko marsikdo že pomisli na morje in počitnice. V restavraciji hotela Jožef bo med vikendi v mesecu maju zadišalo po borovcih in soli, sveži zelenjavi, oljčnem olju in morskih specialitetah. Zanimivi okusi in zdravi obroki so dober razlog, da nas obiščete in užijete kanček mediterana še pred poletjem.

Junij – mesec osvežilnih napitkov

Vroči in sončni dnevi kar kličejo po osvežitvi, zato bomo v juniju za vas pripravili pester izbor najrazličnejših osvežilnih napitkov, ki poživijo telo in duha.

Lepo vabljeni! Vaš obisk nam bo v veselje in izziv.

HOTEL JOŽEF ****

Vojkova ulica 9A, 5280 Idrija
telefon recepcija +386 (0)8 2004 250
telefon vodstvo +386 (0)8 2004 251
faks +386 (0)8 2004 265
e-pošta info@hotel-jozef.si
internet www.hotel-jozef.si

Sedežna garnitura v prostoru

Tanja Žakelj Kosmač

Ko opremljamo stanovanje oziroma ga želimo le prenoviti, se nam porajajo številna vprašanja glede videza, udobnosti, izkoriščenosti stanovanja in še bi lahko naštevali.

Eden od pomembnih elementov je sedežna garnitura, ki nam v današnjem času, polnem stresa in hitenja, predstavlja prostor, kjer se lahko odpočijemo, umirimo in seveda tudi družimo.

Od prostora je odvisno, kakšna sedežna garnitura je najprimernejša. Če imamo velik prostor in po vrhu še številno družino, se lahko odločimo za večjo sedežno garnituro, pa naj bo to v obliki kotne postavitve ali s posameznimi elementi, kot so samostojni trosed, dvosed, fotelj ... Tudi počivalnik je lahko primeren, še posebej, če izberemo takega s funkcijo nagiba in si tako po želji nastavljamo položaj sedenja oziro-

 ŽAKELJ
www.zakelj.si

ma ležanja. Ponavadi je počivalnik izdelan iz istega materiala kot ostalo sedežno pohištvo, ni pa nič narobe, če gremo v kontraste, le toliko bolj je treba pretehtati barvne kombinacije, da na koncu vseeno deluje zaključena celota.

V manjšem prostoru pa je bistvenega pomena razporeditev elementov in velikost le-teh. Pogosto se odločimo za izdelavo po meri, bodisi za pohištvo bodisi za sedežno garnituro. Če sami nismo večji pravilno izmeriti prostor in zasnovati postavitev elementov, je pametno za mnenje povprašati strokovnjaka.

V prostoru, kjer sta združeni kuhinja in dnev-

na soba, je zelo pomembna tudi izbira barv. Barve naj bodo usklajene, elementov različnih barv naj ne bo preveč. Zato priporočamo sedežno garnituro v enobarvni tkanini ali usnju nevtralnih barv. Za popestritev pa lahko s kontrastnimi barvami kombiniramo detajle, kot so npr. preproga, okrasne blazine, ki se npr. ujemajo z barvo kuhinje, in s tem dosežemo določeno skladnost prostora.

Če pa prostor ni ovira in je dnevna soba večjih dimenzij, je pomembno, da to prednost izkoristimo in dnevno sobo opremimo tako, da prostor daje videz razsežnosti. To dosežemo, če prostoru pustimo, da diha, kar pomeni, da sedežna garnitura lahko stoji tudi na sredini prostora in ni potisn-

jena do stene. S tem sicer optično malenkostno zmanjšamo prostor, vendar je to včasih pomembno tudi zato, da nimamo prevelike razdalje npr. za gledanje televizije. V večjih prostorih igrajo veliko vlogo tudi detajli, kot so večje svetilke ali pa stojče vaze, izdelane iz različnih materialov: lesene, pletene ali pa »oblečene« v usnjo ali blago, kjer se imamo možnost poigrati z barvami.

Tako v večjih kot v manjših prostorih se je potrebno držati reka "manj je več", kar pomeni, da prostoru pustimo prostor in ne zapolnimo prav vsakega kotička, ki nam še ostaja. Prav je, da prostor ohrani zračnost, tako se bomo v njem tudi mi bolje počutili.

»Idrijske čipke na totem Štajerskem« Zimovanje Mladinskega odseka PD Idrija

Monika Lapajne

Dogajanje v pohorskih gozdovih smo konec lanskega decembra popestrili mladi Primorci. Čakalo nas je že 5. zaporedno zimovanje in ker vsaki dve leti spremenimo lokacijo, je bilo tokrat potrebno poiskati novo bivališče. Odločili smo se za nam precej oddaljene in neznane kraje. Tako so nam dnevi med božičem in novim letom obetali polno novega: novi kraji, nove poti, nastanitev v novem domu, novi ljudje, novo nam je bilo sobivanje s še eno skupino, na našem seznamu prijavljenih pa je bilo polno novih udeležencev. Vas zanima kako smo se spopadli z vsem tem?

Na dan odhoda je avtobus iz Idrije odpeljal 18 otrok, učence od 4. razreda osnovne šole pa tja do 2. letnika gimnazije ter 4 člane spremljevalne ekipe, stare od 19 do 22 let. Vsi polni pričakovanj smo po treh urah vožnje z zemljevidom v roki prispeli do

doma Miloša Zidanška. Rahlo razočaranje smo najprej doživeli ob pogledu na kopno pokrajino okoli nas, ampak tega smo neko že navajeni od vseh prejšnjih štirih let in ne pustimo, da nas pomanjkanje snega vrže s tira. Spoznavni trenutki z gospodom Mar-

janom in celotnim domom so nam hitro dali vedeti, da nam ničesar ne bo manjkalo, pa smo kljub temu do popolne »udomačitve« potrebovali še kakšno urico. In odgovore na naša mnoga vprašanja. V tem času smo se uspešno naselili po sobah prvega nadstropja, skupaj določili pravila obnašanja in ob kosilu ugotovili, da bo treba pošteno gibati, če bomo hoteli porabiti vso vnešeno energijo. Zadeve smo se lotili kar takoj in se podali na spoznavanje bližnje okolice. Sprehod do Bolfenka in smučišča, z Mariborom pod seboj, nam je pljuča napolnil s svežim zimskim zrakom. Po vrnitvi smo se hitro ogreli z izdelovanjem plakatov po skupinah in spoznavnimi igrkami. K druženju smo zvečer povabili še otroke ZPM Maribor, ki so v dom prispeli popoldan. Bansi, predsedanje, prepevanje in zaključne misli so nas privedli do prvega nočnega počitka.

Lepo jasno jutro nas je v ponedeljek vabilo na planinski pohod. Skozi rahlo pobeljene pohorske gozdove smo prispeli do Ruške kočice na Arehu. Čas za žig v knjižice

in okrepčilo, ki nam je dalo dovolj energije, da smo vračanje popestrili s kepanjem. Ko se je pozno in okusno kosilo malce poleglo, je prišla na dan naša ustvarjalnost in končni pogled na izdelane voščilnice za sponzorje je bil res raznolik. Prireditel »Pohorje ima talent« nam je po večerji nudila različne pevske, plesne, šaljive in igralske nastope. Strinjanje z odločitvijo žirije, da smo zmagovalci vsi, nam je nato prineslo še razigran in razgiban ples v soju disko luči.

Torek dopoldan smo se med iskanjem površin za sankanje povzpeli do razglednega stolpa od kjer nam je pogled segal vse do visokih avstrijskih vrhov. Razveselili smo se zasneženega sankališča, po katerem so naše sanke in lopate drvele z vso hitrostjo in povzročale veter v lasih. Čisto nova pa nam je bila vožnja s pležuhi. Veste, kaj je to? Na sprednji del smučke pritrjen sedež, tako nekako zglada. Vsekakor zabavno prevozno sredstvo.

Ustvarjanje z vsem možnim materialom je popoldan prekinil gost. Predavanje Borisa Strmška nas je navdušilo. Skozi dokumentarec pa smo spoznali problemsko plat Pohorja. Večer smo Idrijčani preživeli kar na hodniku, kjer smo v napetem ozračju črtali izžrebane številke in se borili za bogate nagrade. Seveda, brez tradicionalne tombole pri nas ne gre! In pozor, prav nihče ne ostane praznih rok!

Po ustaljenem jutranjem ritualu nas je čakala zanimiva sredo. Zbiranje žigov slovenske transverzale nas je vabilo do bližnje Mariborske kočice in prav tam smo na liste zapisali naše velike in male želje ter jih po hitri pošti poslali samemu Dedku mrazu. Prišlo nam je namreč na uho, da še pred kosilom dobimo posebne obiske. Da pa bi jih lažje počakali, smo našo 10 minutno vrnitev do doma podaljšali na celo uro. Ne, nismo hodili en korak naprej in dva nazaj. Tekmovanja v štafetah, ciljanju smreke s storži in ekipnem smučanju so prinašali točke za skupno razvrstitev v pokalu »Pohorjade 2010«. Naj še omenimo, da je vse potekalo s pravično igro in brez dopinga. Premraženi smo odhiteli v dom in čakali na goste. In glej ga zlomka, prišel je stari dobri Dedek mraz s celotnim spremstvom: snežinka, jež in trije škratje izpod idrijskih korenin. Eden izmed njih nam je celo povedal lepo pesmico. Skupaj smo nato peli, se pogovarjali in se veselili ob sprejemanju daril. Prav za vsakogar se je naša vrečka z uporabnimi stvarmi. Naše veselje pa je bilo že naslednjega dne vidno tudi na nacionalni televiziji. Popoldanskemu ustvarjanju je sledilo predavanje našega najstarejšega udeleženca Primoža, pripravnika za mladinskega voditelja. Razpredelnico Pohorjade smo dopolnili še z uporabo malih sivih celic, ki so pomagale pri odgovarjanju na težka vprašanja kviza. Natrpan urnik nas je nato pognal v hladno temo. Le-to smo pregnali z baklami, ko smo se podali na nočni pohod. Veste, da v goz-

dovih Pohorja straši? Joj, kako smo kričali, ko je nekaj priletelo med drevesi in koreninami! Še dobro, da nas je čakala okusna večerja in nas malo pomirila. K temu pa je dodatno pripomogla še »zimsko čokolada«. Ni enostavno jesti čokolado z nožem in vilicami, zaviti v šal, kapo in debele smučarske rokavice, kar poizkusite. Zadnji večer smo imeli »Space night«. Ovijanje v svetlečo folijo in izdelovanje izvirnih modnih dodatkov zna biti precej zanimivo in zabavno!

Dan odhoda je prišel prehitro. Ravno smo se navadili in toliko vsega bi še počeli! Dopoldan smo se podali do sankališča in si privoščili še nekaj zimskih radosti s spuščanjem po strmini. Ob vrnitvi v dom je sledilo slovo Mariborčanov, nas pa je čakalo še podeljevanje diplom, razglasitev rezultatov Pohorjade, krst novih udeležencev z zagovarjanjem pred strogo komisijo, zahvala gospodu Marjanu in skupinsko fotografiranje z letošnjimi darili sponzorjev.

Vožnja z avtobusom nas je vse zazibala v globok razmislek o doživetem vse dokler... nas niso zbudili trojanski krofi! Mmmm. Nasmeh na obrazih in mehiški val za starše na avtobusni postaji v domačem kraju, so dali vedeti, da bo o 5. zimovanju še veliko lepega za povedati.

Po petih uspešnih dneh na štajerskem lahko torej besedico »novo« malce spremenimo: odkrivali smo čudovite kraje, se sprehajali po lepih poteh, bivali v udobnem domu, se družili s prijaznimi ljudmi, dobro sodelovali z mariborsko ekipo in na zimovanje odpeljali najboljše udeležence! Ni nam žal niti minute, ki smo jo vložili v organizacijo in letovanje, kajti dobili smo veliko »plačilo«: nasmejane zadovoljne obraze otrok, polno lepih doživetij, z novimi prijateljstvi pa smo uspeli sklekljati prav posebno »idrijsko čipko s štajersko-koroškim vzorcem«.

Nekatere ujete trenutke si lahko ogledate tudi na spletni strani <http://mo.planinsko-drustvo-idrija.si>.

Velik hvala vsem sponzorjem, ki ste otrokom omogočili še prijetnejše in bogatejše dneve. Finančno so nam pomagali: Pivk Slavko s.p., Orko d.o.o., Sterle Tomaž s.p., Gravi Miha Mlakar s.p., Vidmar Miran s.p., Virtek d.o.o., Oro3 cnc d.o.o., Gazela d.o.o., Gostiša Milica, Likar Projektiranje d.o.o., Komunala Idrija d.o.o., Tehnometal d.o.o.

Zahvala gre tudi sponzorjem, ki so omogočili da so bili dobitki pri tomboli tako raznoliki: Simobil, Mobitel, Zavarovalnica Paglovec, Tuš drogerija, Knjigarna Abc, Zavarovalnica Maribor, Nova Ljubljanska banka, Foto Bobnar, Frizerstvo Munh, Kristal, Žilnik, Picerija Kut, Mlinotest (Podroteja), Boštjan Novak - Nebesa, Kibuba, Taurus modni dodatki.

Gimnazija Jurija Vege gostila 28 profesorjev iz devetih evropskih držav

Božena Rudolf in Manica Seljak

Gimnazija Jurija Vege Idrija ima s projekti Comenius že kar nekaj izkušenj. Lani smo se spet prijavi in poleti veseli prejeli novico, da je naš dvoletni projekt z naslovom "Državljanstvo, lokalno in globalno" potrjen in bomo zanj dobili pripadajoča finančna sredstva.

GD Izobraževanje in kultura

Comenius

S projektom želimo odkriti, kaj je potrebno v šolskem sistemu spremeniti, da bi bili dijaki boljše pripravljene na izzive, s katerimi se v sodobni družbi soočajo oziroma se bodo morali z njimi spoprijeti. Prav tako pa želimo, da dijaki razmislijo o svojem življenju ter o svoji aktivni vlogi v odnosu do participatorne demokracije, odgovornosti do okolja in splošne dobrobiti širše družbe. Ker so socialne in interkulturene spretnosti (sodelovanje, reševanje konfliktov, empatija in komunikacija) vedno pomembnejše, bomo v okviru projekta namenili pozornost tudi tem temam, še posebej pa ustvarjalnosti in prevzemanju iniciative.

Od srede, 21. januarja, do nedelje, 23. januarja, je Gimnazija Jurija Vege Idrija v okviru projekta organizirala drugo srečanje in gostila 28 profesorjev iz devetih evropskih držav (Avstrije, Bolgarije, Danske, Italije, Latvije, Norveške, Poljske, Španije in Velike Britanije).

Tema tokratnega srečanja je bila vrstniško nasilje (bullying). V uvodu je mag. Mojca Pušnik z Zavoda RS za šolstvo predstavila stanje v Sloveniji. Sledilo je delo v delavnicah, ki se je naslanjalo na igre vlog, ki so jih v angleščini pripravili dijaki. V nadaljevanju so udeleženci predstavili svoje izkušnje in primere dobre prakse. Naslednji dan smo v delovnih skupinah pripravili zbirko na to temo, scenarij za film in konkretne priprave za vključevanje teme državljanstvo v pouk.

Dijaki so udeležence popeljali po gimnaziji in jim predstavili delo ter odgovarjali na njihova številna vprašanja. V popoldan-

skem času so jim razkazali še glavne znamenitosti Idrije. Profesorji so bili prijetno presenečeni nad razstavo na hodnikih gimnazije – na plakatih so dijaki predstavili posamične države in šole, s katerih so udeleženci prišli.

V petek popoldne in v soboto so si gostje ogledali še Ljubljano in slovensko obalo. Čas druženja je zelo pomemben, saj je to čas navezovanja pristnih stikov, ki so že obrodili sadove: z nekaterimi šolami smo se namreč že odločili sodelovati tudi pri mednarodnih izmenjavah razredov in individualni mobilnosti dijakov.

Vsi udeleženci so bili nad Slovenijo in prijaznostjo ljudi ter organizacijo sestanka navdušeni in marsikdo se bo zagotovo še vrnil.

Naslednje srečanje bo potekalo marca na Norveškem. Tega srečanja se bodo udeležili tudi štiri dijaki, ki se tega že veselijo. Vsak mlad človek, ki ima možnost potovanja v drugo državo in bivanja pri vrstniku, si razširi obzorje s spoznavanjem druge kulture, sklepa nova poznanstva, se veliko novega nauči ter utrjuje znanje tujih jezikov. Učenje za življenje v pravem pomenu besede.

Ve-GRAD d. d.

Alenka Abram

Kot uveljavljeno med-korporacijsko gradbeniško podjetje, ki je na dan popisa prebivalstva na Kitajskem štelo 8 registriranih in 4 na črno zaposlene uslužbenke, smo bili skoraj prisiljeni, da vesoljni javnosti dokažemo, da situacija na slovenski gradbeniški sceni ni do vratu v betonu, kot jo hočejo prikazati finančni zlomi nekaterih ikon, ki visijo z večine po zadnji vojni zgrajenih predorov, viaduktov, mostov in nebotičnikov. Da dokažemo, kako je situacija na trgu lahko tudi do vratu v snegu, smo se šli predstaviti na množično prepoznano snežno prireditve Gradovi kralja Matjaža v Podpeci, ki je letos slišala na zaporedno št. 19 in kjer smo naše žage in lopate pomerili s smetano približno šeststotih snežnih arhitektov in gradbincev.

Žal smo za las zgrešili lento za 1000 zgrajeni grad, ki nam jo je odnesla skupina koroških županov s svojo maketo 3. razvojne koroške osi, in po občutkih v želodcu med vožnjo na tešče čez hribe in v doline do pod Pece, jim tega sploh ne zamerimo.

Ušla nam je tudi prva nagrada občinstva, ki jo je dobila skupina iz Velike Nedelje za nadpovprečno veliko glavo kralja Matjaža, ki namesto krone nosi grad. Tu se je žal marketing pokazal kot naša šibka točka v poslovnem planiranju in vsekakor bo za leto 2012 potrebno spremeniti marketinški plan v točki komuniciranja z masami ljudi oz. v sili zimskih razmer aktivirati plan B, v katerem si kritično maso oboževalcev, ki bodo oddali glas za nas, v skupnem številu vsaj 1,5 avtobusa, pripeljemo na prizorišče kar od doma. Po prvih ocenah jih je Velika Nedelja letos s seboj pripeljala cca 1,0 avtobusa. Mogoče bi pomagalo tudi to, če bi na objektu izdatno povečali prostor, ki je namenjen ogrevani grajski vinski kleti, kamor bi deponirali zalogo klinčkov in sveže skuhanih vinskih osnovnih sredstev, ker je lobiranje na krajih, kjer se sprejemajo pomembne odločitve, žal postalo del našega vsakdana. Nabiranje glasov javnosti v obliki referendumov se je v ostalih sferah javnega življenja sicer pokazalo kot dovolj drago, da se ga ljudje še dolgo spominjajo vsakič, ko si pogledajo v denarnico, a je z vidika doseganja cilja žal čisto neučinkovito. Sredstva, ki bi jih naša organizacija porabila v ta namen, bomo zato raje pretvorili

v čevapčiče, ki jih bomo najprej nekaj časa obračali na žaru, da se donosnost na njih hrustljivo zapeče, na koncu jih bomo pa investirali vase, skupaj s preostalim tekočim kapitalom, ki ga med računi pretakamo v hrastovih depozitih, medtem ko glavnic ostaja varno deponirana v vipavskih in briških trezorjih.

Prav tako smo se v tiem protestu odrekli prvi nagradi strokovne žirije kralja Matjaža osebno, ker če gredo sodobni gradbeniški trendi v smer energetske učinkovitosti in rabe okolju prijaznih naravnih materialov, nismo želeli, da se naš 100 % naraven objekt na zmagovalnih stopničkih postavi ob bok oranžno, na modro in v rjavo umetno pobarvani hišici Smrkcev, ki jo je na vrhuncu prireditve predstavljala Smrketa, ki je bila v času priprav na dogodek očitno podvržena več resnim plastičnim posegom.

Ker se kakovost hvali sama, smo bili opaženi od vseh pomembnejših domačih TV in časopisnih medijev. Tako je bilo mogoče naše strokovnjake za tehnike finalne obdelave fasade in logistični center za transport večjih količin snega na daljše razdalje videti pri vseh prispevkih, ki so medijsko razpršili utrip prireditve. Naš končni izdelek je tudi izjemno fotogeničen na vseh fotografijah naključnih opazovalcev, s katerimi se na facebooku sprožajo nacionalne pobude na temo »Revitalizirajmo upravni sistem in prekinimo slovensko zimo!«

Smo si pa s tehnološko visoko dodelano tehniko razžaganja snega uspešno izbo-

rili položaj pomembnega kupca surovin na svetovni snežni borzi in cestna uprava Kravska gora nam je poslala prijazno prošnjo, da jim v mesecu aprilu pomagamo razžgati sneg okrog Tičarjevega doma na Vršiču, kjer so baje lansko jesen zadnjič videli občinskega redarja, ki tam ob cesti pobira parkirnino. Dodatno k temu beležimo drastično povečanje povpraševanja po naših storitvah ob vseh grosističnih dostavah snežnih padavin, kjer nas poslovni partnerji želijo najeti, da jim odkidamo dvorišče in umetniško oblikujemo odkidan kup snega, da sovpada z arhitekturo stavbe in ceno avtomobila, ki je parkiran v garaži. Imeli smo že tudi primer povpraševanja, da bi z našo tehnologijo in orodjem pomagali pri zazidavi tašče v snežni model Trnjulčičinega stolpa, in po iskanju pogrešanih govejih zrezkov, ki so se izgubili v kompaktnem snegu, ki ga v nadpovprečnih količinah proizvedla nekoliko postarana zamrzovalna skrinja.

Vsekakor si želimo našo ponudbo razširiti tudi na poletni program, kjer je naša osrednja močna točka izdelava gradov iz peska. Projekt kliče po internacionalizaciji, ker nam uprava Portoroške plaže ne izda lokacijskega dovoljenja za repliko hotela Kempinski v neposredni bližini originala, na drugih domačih lokacijah pa žal ni dovolj surovin za gradnjo in zato se zna zgoditi, da bomo, tako kot ostala uspešna slovenska podjetja, prisiljeni poiskati poslovne priložnosti na tujem. Kot možna lokacija so trenutno v igri Kajmanski otoki in o vseh novicah boste ažurno obveščeni s strani našega tiskovnega predstavnika.

Zaključek smučarske sezone je pred vrati

Vsi se še dobro spomnimo, kako vroča tema je bila združitve zimskih počitnic, ko so žičničarji in turistični delavci napovedovali, kakšno izgubo bodo imeli zaradi tega in kakšna gneča bo v času počitnic na smučiščih.

Pred zaključkom smučarske sezone, ki se bo zaključila v začetku aprila, smo se odpravili v Cerčno. Pa ne zato, da bi ugotavljali, kdo je imel prav – ministrstvo za šolstvo in šport ali žičničarji in turistični delavci. Zanimalo nas je predvsem, kako ocenjujejo letošnjo smučarsko sezono. V grobem bi lahko rekli, da so z njo zadovoljni, bi pa tako kot vedno in povsod lahko bilo bolje. Dejstvo je, da je bil obisk Smučarskega centra Cerčno letos skozi celotno sezono manjši, pa ne zgolj zaradi združenih zimskih šolskih počitnic, svoje je naredila tudi gospodarska kriza, ki se z zamikom pozna tudi na področju turizma. Kot pravi direktorica hotela Cerčno Renata Kovač Bajt, so ljudje postali bolj previdni. Za plačilo hočejo dobiti maksimalno – lepo vreme, dobro pripravljene proge, pester program ... Obisk je bil od decembra pa do konca februarja za 4 odstotkov manjši kot leto poprej, če ga primerjamo z najboljšo sezono 2008/2009 pa je bil obisk manjši za skoraj petino, torej za 20 odstotkov, je povedal Boris Drešček, odgovoren za organizacijo in trženje. Kovač Bajtova ob tem ne pozabi pohvaliti sodelavcev, ki so skrbeli, da so bile proge vso sezono odlično pripravljene. Potrditev so dobili tudi v

zadovoljstvu obiskovalcev in tekmovalcev različnih tekmovanj, ki so jih to sezono pripravili na Smučarskem centru Cerčno. Bilo jih je res veliko. Posebej pa velja izpostaviti mednarodno FIS tekmovanje, ki se ga je udeležilo več kot 180 tekmovalcev iz 15 držav. Poleg omenjenega tekmovanja, ki so ga po dolgih letih ponovno pripravili in je bil zelo dobra promocija za smučišče in Cerčno, so za smučarje pripravili še tri pomembnejše novosti – razširili so gostinško ponudbo na vstopni postaji Brdo, vpeljali dodatne aktivnosti v smučarskem vrtcu in dodali nekaj novih objektov v snežni

park. Nad novostmi so bili obiskovalci več kot navdušeni.

Čeprav smučarska sezona še ni končana, pa se na SC Cerčno že vneto pripravljajo na poletno sezono. Maja bo restavracija na vrhu smučišča ponovno odprla svoja vrata in med vikendi prijazno sprejela prav vsakega gosta. Tudi poleti bo na SC Cerčno kar nekaj zanimivih prireditev in tekmovanj, avgusta drugič tekmovanje z gorskimi kolesi. S številnimi kolesarskimi in pohodniškimi potmi želijo v hotelu Cerčno upravičiti sloves pohodniškega hotela.

2. tekma v smučarskih skokih v Idrijskih krnicah

Martina Podgornik

V nedeljo, 27. februarja 2011, je v Idrijskih Krnicah potekala 2. tekma v smučarskih skokih. Prireditvev, ki jo organizira Smučarsko skakalni klub Krnice skupaj s Turističnim društvom Idrijske Krnice, se odvija na prireditvenem prostoru v Cesarjevi Pancali, kjer sicer vsako leto konec avgusta poteka Oglarski praznik, najbolj znana prireditvev v Idrijskih Krnicah. Od jeseni 2009 je prizorišče bogatejše tudi za 30-metrsko skakalnico ter krajše urejene proge za tek na smučeh.

SSK Krnice, ki danes šteje 31 članov.

Dober odziv tekmovalcev in obiskovalcev prve tekme je bil velika spodbuda za nadaljnje načrte in aktivnosti. V letu 2010 so člani ob pomoči poznavalca smučarskih skokov Ota Giacomellija opravili nekaj pomembnih tehničnih izboljšav na odskočišču in izteku skakalnice, tako da je le-ta sedaj mnogo bolj varna. Nabavili so tudi teptalec za lažje vzdrževanje izteka in tekaških prog. Zanimljivo pa ni niti dejstvo, da se je eden od članov kluba udeležil tečaja in pridobil naziv trenerja za smučarske skoke.

Letošnja 2. tekma v smučarskih skokih je v Pancalo privabila okrog 400 obiskovalcev in 36 tekmovalcev, ki so pomerili v 7 kategorijah. V kategoriji do 15 let, kjer so mladinci tekmovali na manjši skakalnici, je bil med fanti najboljši Aljoša Mlakar, med dekletki pa Karmen Prezelj. V kategoriji od 16 do 25 let je zmago domov odnesel Sergij Kacin, v kategoriji od 26 do 35 let Damjan Lahajnar ter v kategoriji od 36 do 45 let Robert Justin. Med veterani (45+) je slavil Milan Potočnik. S skakalnimi smučmi pa je najdlje skočil Klemen Grahelj, ki je z daljavo 34 metrov postavil tudi rekord skakalnice.

Tako lani kot letos je na ogled tekme prišel tudi Danilo Pudgar, bivši smučarski skakalec (udeleženev zimskih olimpijskih iger leta 1972 v Saporu) in trener smučarskih skokov. Pohvalil je zagnanost in napredek skakalcev ter izpostavil odlično urejenost skakalnice glede na lanskoletno stanje. Tudi sicer klub teži k nenehnemu razvoju, velik poudarek pa dajejo na vzgojo mladih skakalnih upov. Skupina petih osnovnošolskih otrok iz Krnic je v letošnji sezoni pod vodstvom trenerja že začela z rednimi treningi.

Želje članov SSK Krnice za naprej so usmerjene predvsem v doseganje vedno boljših uspehov na amaterskih tekmovanjih v smučarskih skokih, vsakoletno organizirajo vsaj ene tekme v Pancali ter na vzgojo mladih skakalcev, ki bodo nekoč morda stopili po poteh Kranjca, Damjana, Tepeža in Prevca. Največje pričakovanje pa se seveda nanaša na to, da bi tudi naslednjo zimo zapadlo dovolj snega za uspešno izvedbo te športno-družabne prireditve.

Pa se vrnimo najprej na začetek, kako je sploh prišlo do ideje za organizacijo tekme in ustanovitev športnega kluba. V Krnicah se je pred približno tremi desetletji kar dosti smučalo in tudi skakalo, saj je bilo na Prihodu urejeno manjše smučišče z vlečnico. Temu je sledilo nekaj bolj milih zim, pa tudi časi so se spremenili, tako da je smučarja v teh krajih počasi zamrla. V zimski sezoni 2008/2009 pa se je ponovno zbrala skupina zagretilih domačih ter okoliških fantov (tudi nekaj veteranov se najde vmes), ki so se povsem spontano odločili obuditi tradicijo amaterskih smučarskih skokov.

V različnih dolinah po Krnicah so začeli postavljati skakalnice iz utrjenega snega, iz podstrešij poiskali starejše modele alpskih smučič in se malce preizkušali med sabo.

Začetnega zagona jim ni manjkalo, tako da so se skakalci počasi začeli piliti v tehniki in daljavah, skoki pa so ob vikendih postali tudi lepa priložnost za druženje domačinov. V skakalcih je zato vedno bolj rasla želja, da bi zgradili »pravo« skakalnico. Po znanje so se odpravili v SSK Ponikve in tako je spomladi leta 2009 na prireditvenem prostoru v Pancali začela nastajati 30-metrsko skakalnica. Zgradili so jo domačini sami s prostovoljnimi delom in lastnimi stroji. Ob prvem snegu sezone 2009/2010 je bila nared, februarja 2010 pa je na njej že potekala prva tekma. Krniški skakalci so se namreč že prej udeležili nekaterih amaterskih tekem v smučarskih skokih na Primorskem in Gorenjskem in ugotovili, da bi nekaj podobnega lahko priredili tudi sami. Zaradi boljše prepoznavnosti in urejenosti pa so se združili v

Tierra del Fuego - morski pastirji na koncu sveta

Filip Šemrl

Les habla kapetan Anvaro Rodriguez. Estimados pasajeros, ocupad sus asientos y abrochaos el cinturón de seguridad. Se estamos acercando al aeropuerto de Eshuaia. Quedados sentados hasta que no se apaguen los motores del avion.

Ponavadi se na potovanje pripravim, še posebej, če gre za manj znane lokacije, kar v tem primeru Ognjena zemlja tudi je. Prebrskal sem po vseh vodičih in enciklopedijah in ostal razočaran, saj razen tega, da je Ushuaia najjužnejše mesto na svetu, v njih ni pisalo. »Če sem zdaj tu, hočem vedeti kaj več.« Moja zvedavost je lahko mnogim odveč, toda ne dam se tako poce-

Morje na ekvatorju gori, so plašili mornarje. Morske pošasti napadajo ladje sredi noči. Mnogi so še dolgo verjeli tem zgodbam. Ob hudih viharjih so na ladjah klečali in brali sveto pismo pri gorečih svečah. Na sodobnih ladjah so zdaj poklicni mornarji, ne zločinci, ki so jih prej pobrali kar iz beznic in jih potem z revolverjem prisilili na morje. Še sredi prejšnjega stoletja kapitan ni nikoli

Bi živeli v kraju, ki je popolnoma odvisen od uvoza vsega: hrane, pijače, oblek, čevljev? V tem kraju ne raste nič, samo rib so včasih imeli na pretek in zdaj nafto in zemeljski plin. Ushuaia je središče Ognjene zemlje in najjužnejše mesto na svetu. In če pogledam na jug - sama voda do Antarktike.

No, pa sem prav tam, kjer sem mislil, da nikoli ne bom. Na koncu sveta, kot pravijo Ognjeni zemlji. V istem letu iz iste družine, eden na skrajnem severu in drugi na skrajnem jugu sveta. Se to še kje zgodi? Medtem ko je mlajša hči Špela vsaj leto prej vedela, da ima odobreno štipendijo za izmenjavo na Visoki šoli za telesno kulturo v Oslu, sem jaz za svoj južni konec sveta izvedel maja lani, dva meseca in pol pred odhodom. »Šel boš v Ushuaio, na generalno skupščino svetovnega združenja novinarjev smučarjev,« je bil sklep izvršnega odbora slovenskega SCIJ-a. Že res, bom v Argentini, toda na koncu sveta, tako rekoč na pragu Antarktike. Če bi se sam odločal, bi zagotovo prej šel še kam drugam.

Po štirih urah in pol vožnje iz Buenos Airesa z Aeroplanes Argentinas smo pristali na Ognjeni zemlji, kjer je bila zima. Tako sem po skoraj enem dnevu potovanja iz vročih avgustovskih madridskih 30 stopinj Celzija pristal sredi zime na povprečnih minus šestih. »Je to mogoče,« sem se vprašal in zelo hitro zamenjal bermude za bundo. Ushuaia. Morje se zaganja na obalo in oblaki visijo nizko na nebu. Morje je kobaltne barve, ob obrežju pa je svetlo zeleno. Kam sem prišel v svojem življenju - na konec sveta. Kjer me preganjajo vetrovi in se morski tokovi borijo med seboj. Tudi popolna tema ob devetih dopoldne in ob šestih popoldne se mi ni zdela nenavadna.

Celotna Ognjena zemlja je brezcarinsko območje, a je vse dražje kot v Buenos Airesu in drugih argentinskih krajih. To pa zato, ker je treba v Ushuaio vse pripeljati. Z letalom traja pot iz argentinskega glavnega mesta štiri ure in pol, z avtomobilom tri dni in z ladjo en teden.

ni. Zato sem gostitelje najprej vprašal, o tem skoraj nikjer nič ne piše, zakaj se najjužnejše območje sveta imenuje Ognjena zemlja, kjer pozimi vsak dan sneži, poleti pa tudi vsak dan pada dež. »Ognjena zemlja, pa tako hladno?«

vedel, ali se bo še kdaj vrnil domov ... Zdaj je vse drugače. V argentinsko-čilskih vodah ni več piratov, morskih razbojnikov, stare škripače so izginile, karavele, ki so včasih križarile po Tihem oceanu, so pospravili v muzeje, v zraku pa brnijo reaktivna letala. Z letalom - ni problemov, ali pa?

Ognjeno zemljo - Tierra del Fuego, onstran Magellanovega preliva, je kot najjužnejši konec sveta imenoval šele največje ime človeškega raziskovanja: oče razvojnega nauka Anglež Charles Darwin. »Sinovi rdeče Amerike so kurili ognje, kadili so dolge pipe. Bili so goli, zato so se grel in ker jih je zeblo, so stalno kurili kresove.« Imenovali so se Yamana, Ushuai, kjer so živeli, pa so v staroselskem jeziku pravili zato, ker je *ush* po njihovem pomenil zaliv, ki gleda na zahod - *wuaia*. Danes pripadnikov tega indijanskega plemena ni več, belci so poskrbeli za njihovo izumrtje, tako kot v drugih krajih po svetu. Najprej so jih seveda oblekli, za kar so poskrbeli angleški misijonarji, ker pa so imeli samo eno obleko, se je ta na njih tudi sušila, nato so jih dokončno iztrebili z alkoholom. Biologi pravijo, da se niso znali prilagoditi spremenjenim pogojem.

Tako je bilo do konca 16. stoletja. Prvi Evropejec, ki je začel vohljati tam okoli, je bil nesrečni Juan Diaz de Solis. Po reki Rio de la Plata je iskal prehod med Atlantikom in Pacifikom, namesto njega pa našel urugvajsko pleme, ki ga je meni nič tebi nič

– pojedlo. Ledino evropskega raziskovanja Južne Amerike je prvi zaoral Španec Francisco Magellan, tudi krstni boter Patagonije. Beseda patagon pomeni velika noga, izhaja pa iz odtisov sledi indijskih nog, zavitih v debele živalske kože, ki so bile v snegu res velike. Raziskovalci si niso dali miru tudi kasneje, saj so želeli skrajšati pot med Pacifikom in Atlantikom, predvsem pa se izogniti najbolj južnemu delu Latinske Amerike, kjer je zloglasni morski prehod Drake, kar 1000 kilometrov širok preliv, na glasu kot vremensko najhujši, najnevarnejši in najmanj predvidljiv morski kotel na svetu, kjer lahko mimogrede končaš z brodolomom ladje. Kdor pluje skozi podivjani preliv Drake, med čilenskim otokom Horn in Shetlandskim otočjem, ki spada že k Antarktiki, si še dolgo ne bo več upal na odprto morje. Šele angleški viceadmiral Robert FitzRoy je bil tisti, ki je v konvoju več ladij preplul kanal Beagle, ki so ga poimenovali po drugi ladji v konvoju, na kateri je bil znameniti Charles Darwin. Potem so leta 1914 dogradili dvainosemdesetkilometrski panamski prekop in ladijski promet je stekel skozenj. Medtem ko je kanal Beagle, dolg 350 milj – 550 kilometrov, naenkrat postal manj prometen. Zanj se dolgo ni vedelo, čigav je. Čilenci so bili na jugu celine prvi, potem so jim sledili Argentinci, ki so hoteli ozemlje zase. Pa se jim Čilenci niso pustili, rekoč: »Tu se ameriška kopnina zarije v morje (Andi), na dan pogleda šele krog Južnega tečaja. Torej naj bo to ozemlje še naprej tudi čilsko.« In res, mednarodna skupnost je po skorajšnji vojni med Argentino in Čilom z arbitražo razsodila: meja med državama bo potekala po sredini kanala Beagle! Na kaj sem ob tem pomislil? Na naše pravdanje s Hrvaško glede Piranskega zaliva.

Ker je čilska meja tik za letališčem v Ushuaí, je temu primerno zahteven tudi letalski manever. Letalo, ki se komaj odlepi od steze, v zraku takoj ostro zavije na levo, da ne bi slučajno kršilo zračnega prostora sosednje države. Toda, kaj me briga, važno je, da si na njem. Tistega septembrskega dopoldneva je malo manjkalo, da ne bi bil, kajti ob prihodu na letališče je bil prvi let za Buenos Aires odpovedan, drugi let pa je bil združen z drugimi argentinskimi destinacijami. Pred okencem Aeroplanes Argentinas pa potnikov za najmanj dve letali. Stojim v vrsti in se počasi pomikam naprej. K potniku pred mano pristopi ženska, ki je bila pred tem na okencu za informacije, in mu reče: »Letalo je padlo, zato zdaj združujejo let.« On pa ji je odvrnil: »Še nikoli nista na isti dan, od iste letalske družbe strmoglavili dve.« In smo čakali naprej. Ne zaman.

El fin del mundo. Hasta luego.

Evito (Evo Duarte) še zdaj mnogi častijo kot svetnico in zahtevajo od Vatikana, naj ji svetništvo uradno prizna. Poleg pevca tanga Carlosa Gardela in nogometaša Maradone Evita spada med najslavnejše argentinske osebnosti. Spomenik ima domala v vsakem kraju druge največje dežele v Južni Ameriki. Zasenčila je tudi svojega moža, predsednika Juana Perona, ki mu je pomagala pri vladanju s svojo karizmatično osebnostjo in skrbjo za reveže. Toda številni Argentinci menijo, da je denar za reveže dajala prav tako kot drugi iz državne blagajne. Ta je bolj prazna kot ne, saj se iz nje hrani razbohotena administracija, ki je številčnejša kot v ZDA, ki ima sedemkrat več prebivalcev kot Argentina.

Morski tokovi imajo tu svobodno pot, saj lahko krožijo okrog in okrog naše zemeljske oble. Gorje pomorščaku, če ga na morju zaloti vihar – kam naj se reši v uri nevarnosti? Iz preliva Beagle je tudi najbližje na Falklandske otoke – Malvini jim zdaj pravijo v Južni Ameriki. Na teh otokih se spet vije angleška zastava. Tu živi le skromna angleška kolonija. Vendar mnogi ne izključujejo možnosti, da so tod okrog velike plasti nafte.

Na Ognjeni zemlji, v tem samotnem svetu, kjer raste od našega rastja samo krompir, mulijo travo (tudi pod snegom) samo konji dolgih griv. Kje pa je pastir – kaj dela ves božji dan? Nič, ker je zemlja tako borna, da na prostosti ne preživiš, pa tudi zaradi hladne vode, ki obliva Ognjeno zemljo in tudi poleti ne preseže štiri stopinje Celzija, ne moreš nikamor. Zato je bil poleg Alkatraza pri San Franciscu in južnoafriškega zapora (Robben Island), kjer je bil zaprt Nelson Mandela, še na Ognjeni zemlji zapor (teoretično iz njega ni bilo mogoče pobegniti), v katerem ni bilo paznikov, saj so se zaporniki po končanem delu vanj vedno vračali.

Več kot polovica Argentineciv živi pod pragom revščine. Najprej jih večina dela uradno, potem pa še prav toliko časa na črno. Ker nimajo časa za otroke, imajo veliko psov, ki jim jih pazijo tako imenovane baby sitterke.

V pristanišču nezaželene japonske kitolovke, ki se vsako leto odpravijo v hladne vode v bližini Antarktike na lov za največjimi sesalci sveta. V »našem« hotelu so imeli tudi borzo in soproge. Na srečo, pričujoči članek sem bral, ko sem pisal ta potopis, je ameriška organizacija za zaščito morskega življa Sea Shepherd Conservation Society (Morski pastir) dosegla prvo večjo zmago, odkar je leta 2005 zagnala kampanjo proti lovu na kite. S 172 ujetimi kiti je japonska flota letos izpolnila le petino zastavljene kvote 850 živali, kar je še veliko manj kot lansko sezono, ko so ujeli le malce več kot polovico zastavljene kvote skoraj tisoč kitov.

V Buenos Airesu je množica klubov, v katerih domačini brez predaha plešejo tango. Za Argentineciv je tango več kot le ples. Je način življenja, je pripoved o deželi in ljudeh. Argentina živi v tango razpoloženju.

“Harambee!” – Potegnimo skupaj!

Humanitarno-medicijska odprava v Kenijo

Barbara Kokošar

Kaj vam pride na misel, če omenim Kenijo? Dragi safariji, nacionalni parki, turizem, lepi sončni zahodi, morda pridih stare angleške kolonije? Navidezni obraz bogate turistične države, ki obiskovalcem nudi prekrasne prizore živalske divjine in razkošne nastanitve, na žalost mnogokrat zakrije tistega pravega, ob katerem si včasih raje zatismo oči. Preprosta dejstva o 50 odstotkih deleža prebivalstva pod mejo revščine, pričakovani življenjski dobi 58 let, 6,7-odstotni okuženosti z virusom HIV in o le enem zdravniku na 10000 ljudi (v Sloveniji 1 zdravnik na 345 ljudi) prepričajo, da so stvari v državi vse prej kot urejene.

Aprila 2011 se dve mladi zdravnici, absolventka medicine in absolvent zdravstvene fakultete odpravljamo v eno od odročnih vasic te vzhodnoafriške države, kjer bomo poskušali vsaj peščici ljudi za 3 mesece zagotoviti tisto malo, kar je pri nas za marsikoga samoumevno. Humanitarno-medicijska odprava bo potekala v sklopu Sekcije za tropsko medicino, ki že od leta 1990 združuje mlade zdravnike, študente medicine in študente zdravstvene fakultete in jim pomaga pri usposabljanju, organiziranju in izpeljevanju humanitarnih odprav v dežele tretjega sveta. Za izvedbo odprave smo se dodatno izobraževali na področjih tropske medicine, kirurgije, infekcijskih boleznih, epidemiologije, ginekologije in porodništva ter interne medicine.

Kam se odpravljamo?

Naše delo bo potekalo v improvizirani ambulanti v vasi Majiwa na jugozahodu Kenije, v neposredni bližini Viktorijinega jezera. V njej živi kar 1500 prebivalcev, ki se preživljajo pretežno s poljedelstvom, živijo pa v obliki velikih družin v hiškah iz blata in slame. Vas je brez elektrike, tekoče vode in kanalizacije. V vasi se slovenske odprave študentov in mladih zdravnikov vrstijo že od leta 2004 in majhna zidana stavba, ki nam jo v te namene odstopijo domačini, se za čas odprave spremeni v ambulanto, lekarno, improviziran mikrobiološki laboratorij in malo operacijsko dvorano. Vizija za prihodnost je, da bi se v vasi postavil prvi slovenski dispanzer v Keniji, ki bi zagotavljal neprekinjeno, brezplačno, predvsem pa kvalitetno zdravstveno oskrbo. Za delo v dispanzerju bi

se izobrazilo lokalno prebivalstvo, podpirali pa bi jih slovenski zdravniki, specializanti in študenti.

Kakšen je naš namen?

Zdravstveni sistem na tem področju Kenije je zelo slabo organiziran. Prva večja bolnišnica se nahaja šele v 100 km oddaljenem mestu Kisumu, ki pa je vaščanom finančno in logistično žal mnogokrat nedosegljiva. Ljudje se zato velikokrat zatečejo k osebam, ki nimajo ustreznega strokovnega znanja, zdravila pa zaradi nižje cene kljub neustreznosti zdravilnih učinkovin raje kupujejo na črnem trgu. Tako bolniki, ki jih v razvitem svetu že desetletja uspešno zdravimo ali celo preprečujemo, ostajajo še vedno pereč problem. Glavni vzrok smrti predstavlja AIDS, velik delež umrljivosti pa gre pripisati tudi okužbam spodnjih dihal, driskam, tuberkulozi in malariji. Namen našega trimesečnega dela bo predvsem zagotavljanje osnovne zdravstvene oskrbe, opravljanje sistematskih pregledov v lokalnih šolah in osveščanje lokalnega prebivalstva o osnovnih higienskih ukrepih, možnostih preprečevanja širjenja nalezljivih boleznih in o pomenu ustrezne prehrane in pitne vode. Po potrebi bomo organizirali tudi prevoze v bolnišnico v Kisumu in skušali kriti stroške za nadaljnje zdravljenje.

Organizacija odprave

Organizacija tako velikega projekta je zahtevala enoletno strokovno in logistično pripravo. Celotni stroški odprave, ki zajemajo nakup sanitetnega materiala, zdravil,

transporta materiala v Kenijo, plačilo prevajalcev in osnovne stroške za člane odprave, predvidoma znašajo slabih dvajset tisoč evrov. Kljub podpori Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in Ministrstva za zdravje RS smo pri zbiranju sredstev odvisni izključno od pomoči donatorjev.

Iskreno bi se radi zahvalili koncernu Kolektor, ki je finančno prispeval pomemben delež na poti do uresničitve naših ciljev in verjame, da lahko tudi mala skupina zdravstvenega osebja iz male Slovenije nekaj pripomore k reševanju problemov tretjega sveta.

Na odpravo se odpravljamo v začetku aprila, naše korake in delo pa lahko spremljate preko bloga na naši spletni strani: www.odprava-kenija.com.

Alma

Marija Trušnovec

Ne, ni mišljen začetek naziva za univerzo – alma mater. Znamenite Alme Maximiliane (mama si je želela fantka) Karlin bi se marsikatera ustanova z naslovom dela imena bistre, studiozne, natančne, svetovne popotnice, poliglotke (10 jezikov), pisateljice, prevajalke danes ne sramovala. Škoda (ali pač ne), da je bila rojena in občasno živel v tedaj pretežno nemškem Celju, ki je slovenstvu obračal hrbet. Slovenci so si sicer zgradili svoj dom. Del nje smo nekoliko поблиže spoznali na kulturni dan v organizaciji Muzejskega kluba Cerkno. Pokrajinski muzej Celje je pripravil ob 120-letnici njenega rojstva (1889) razstavo, vredno ogleda z naslovom Poti v pritličju Stare grofije.

Almina starša sta kupila hišo na dražbi v Celju. V zgodovini rodovnika obeh rodbin je prevladovalo slovenstvo, a močni vplivi okolja so spreminjali mentaliteto ljudi. Kljub dvojezičnosti je bil njen učni jezik v osnovni šoli nemščina. Oče: »Življenje avstrijskega vojaka pripada cesarju in domovini.« Tudi mama se je opredelila za celjsko Nemko iz praktičnih razlogov (bila je učiteljica), iz Vilike je postala Waldi. Almin materni jezik postane nemščina. A občutek pripadnosti in zavest o sebi izreče po 2. svetovni vojni na prijavi, da je Jugoslovanka in Slovenka (!).

Mama jo je skušala čim bolj izolirati tudi zaradi »nelepega« izgleda in telesnih hib. Namesto da bi hčerko zaščitila, je iskala načine, kako bi te napake odpravila. Zelo sta se odtujili v popolnem nasprotju z očetom, ki mu je bila všeč, kakršna je bila, tudi po značaju. Po očetovi smrti (Almi je bilo devet let) je bilo konec »sončnosti njenega bivanja« in z mamo je sklenila dogovor, da jo bo brez nasprotovanja pustila oditi od doma, ko bo sposobna skrbeti zase.

Tako je tudi storila, bila je daljnovidno dekle. Z lastnim šolanjem se je naučila francoščine in angleščine, kasneje še osem jezikov; poučevala je, prevajala doma in izven, dokler je ni z nekaj denarja in s svojo eriko – pisalnim strojem – potegnili za osem let in še dodatno s prekinitvami po celem svetu: proti severu, jugovzhodu in preko luže. Ne brez težav: bolezenskih (»za tistega, ki bolezen skriva, ni zdravila«), denarnih (jih je sproti odpravljala), tragičnih osebnih ob spoznavanju raznih narodov in ljudstev (»ali je prevladala trezna pamet znanstvenika ali lirična duša poeta?«). Pogum? Pa saj se je takrat iz Neslovenije izselilo v Ameriko, Aleksandrijo in še kam v neznano mnogo nebogljenih ljudi. Drznost? Le da se je ona vrnila.

Najbolj jo je prevzela Japonska. Ves čas je

pisala (20 daljših objavljenih del, od teh je 16 že prevedenih v slovenščino), prevajala, predavala, včasih se je umaknila v misijone, pošiljala je domov in prinesla v svojih kovčkih razglednice, semena, rastline, čaje, koščke lubja oziroma lesa, koral, svoje risbe in akvarele, slovar v desetih jezikih, batik; original kopja in puščice z Nove Gvineje so pa šli z njo do doma. A kot so bili Nemci sumničavi (zapor, Dachau) zaradi njenega bivanja med partizani v Beli krajini, na Dolenjskem in v Dalmaciji, tako je bila po vojni nerazumljena zaradi »nemštva« in nepartijstva. V tolažbo ji je bilo že pred vojno in do smrti (1950) prijateljstvo in skupno bivanje z Nemko Theo (spet sumljivo) v Celju in kasneje blizu Celjske kočve v Pečovniku, ki tudi dobiva nov obraz. »Če bi se še enkrat rodila, bi bila rada ptica, da bi lahko potovala.«

Zanimivo je bilo soočenje z zapuščino rimske Celeie – mesto pod mestom. V 15. stol. pr. n. št. je bil Noricum priključen rimski državi, leta 41 n. št. je Celeia postala neodvisno mesto. Naslednjih 200 let je doživela največji razcvet. Staro mesto je bilo iz raznih razlogov zasuto, arheološke najdbe, vsaka s svojo zgodbo, odkrivajo v podzemlju še naprej: ostanki fresk, mozaikov, gradbenih elementov, grobnih dodatkov, kanalizacije, vodnjaka, antičnega ženskega kipa iz bellega pohorskega marmorja, ki je nekoč krasil FORUM, tlakovane rimske glavne ulice (lep primer gradnje cest za še nadaljnjih 2000 let), izbočene zaradi odvodnjavanja, iz 1. stol. pa ostanek makadamske ceste s še vidnimi kolesninami vozov, bazena, kamor se je stekala deževnica, peči za keramiko. V notranjem prostoru vile urbane je še ostanek kurišča z nišo za boga. Glavna cesta je povezovala Acquileio, Emono, Celeio, Poetovio ... To je največji ostanek profane arhitekture IN SITU pri nas – v nedrjih Knežjega dvorca.

V enajstih prostorih Pokrajinskega muzeja si dodobra napaseš oči: poslikave v flamskem slogu, Avrelijev zlatnik, grobne plošče Celjskih, lobanje ene družine taistih, renesančne skrinje in umetelno izrezljane omare s skrivnimi vratci in zaklepanjem, sobe iz reformacije, baroka, protireformacije, ure, žetoni, intarzije iz slonovine in želvovine, etiketirana meščanska omara, žigi za hostije, razkošno baročno češko ogledalo, keramika in steklo iz časa glažut, originalna slika cesarice Sissi (ki se ni nikoli smejala) in še in še.

Pika na i pa po naključju odkrit strop neznanega avtorja z verjetno italijansko izobrazbo. Izpod lesenega pokritja se je pokazal prvi večji ohranjeni primer iluzionistične posvetne umetnine, poslikane s tempero na platno. Razdeljen je na 11 polj, ločenih z letvicami. V sredini so štirje stolpi, okrog pa balustradna ograja s preprogami, preko katere gledajo meščani, imenitneži, vojaki, avtoportret slikarja s pomočnikom. Upodobljeni so še štirje letni časi s prizori vsakdanjega dela, štirje velikani, Jupiter in Neptun. Sikstinski strop v malem!

»Včasih je januar sredi poletja.« (A. Šteger) No, v bistvu februar in Celjski so nas tople sprejeli sredi mogočnih ostalin in lepo obnovljenega Friderikovega stolpa (tudi po zaslugi kastelologa I. Stoparja). I. Grdina: »Razvoj Žovneških oziroma Celjskih je mogoče razdeliti na pet obdobj. Zlata leta so bila pod grofom Hermanom II., ko se uveljavijo kot pomemben dejavnik evropske politike z naslonitvijo na cesarja Sigismunda Luksemburškega. V petem se povzpno do statusa državnih knezov in postanejo tudi formalno enakopravni svojim velikim tekmečem Habsburžanom. Poslednji Celjan knez Ulrik II. (pogojno rečeno zvest bojevnik ogrskega kralja Ladislava) postane celo državni

namestnik na Češkem in Ogrskem. V času križarskega pohoda je bil pred Beogradom na ogrskem zboru imenovan za vrhovnega kapitana Ogrske. Ta položaj je imel pred smrtjo Oger Ivan Hunjadi, junak iz bojev s Turki. Njegov sin Ladislav (brat Matije Korvina – kasneje »Kralja Matjaža«) je bil prepričan, da gre to mesto le njemu. Ko so križarji prišli za predhodnico v Beograd, je bil Ulrik zahrbtno umorjen. Celjski so s svojimi tremi zvezdami v grbu izumrli. Bili so poslednja srednjeveška dinastija, ki se je s slovenskih tal povzpela v kroge evropskega visokega plemstva. S porazom še Goriških, ki so se tudi hoteli okoristiti z izumrtjem svojih sorodnikov, tod spet tudi s pomočjo vojskovodje Celjskih Jana Vitovca zavladajo Habsburžani.« Spomin na Celjske je med Slovenci in v literaturi ostal živ: Trubar, Ipavec, Švara, Jurčič, Aškerc, Novačan, Župančič.

Že v dopoldanskem času smo si v Žalcu ogledali Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva. Iz pripovedi in ogleda smo se dodobra spoznali z gojenjem, pridobivanjem na star in današnji sodobni način, s predelavo in različno uporabo ter trženjem nekoč in težavami danes tako priljubljene rastlinice hmelja zlasti pri moškem spolu.

Kulturno – Prešernu na čast – smo se

spomnili obeh letošnjih dobitnikov nagrad, po rodu Primorcev, maestra Antona Nanuta ter književnika in narodnjaka Miroslava Košuta. Poleg tega smo prejeli osebno v dar od sopotnice avtorsko knjižico s kaligrafsko napisanimi štirimi haikuji.

»B. J.: Verjetno ne kaže primerjati jezikov. Vsi evropski jeziki so bolj ali manj na visoki ravni.

S. V.: Že, že! Toda vsem tem evropskim jezikom se visoka raven prizna – razen slovenščini!

B. J.: Kobacati se po materinem jeziku je pa kot stiskati se v materinem naročju.

S. V.: To ste lepo povedali. Pisanje je garanje. Je to, kar ste!»

In Alma je bila to, kar je bila. Ni govorila slovenskega jezika, a ga je imela v srcu. Prav je, da jo sprejemamo v naše domoznansko poznavanje, če ne kar literarno klasiko brez strahu pred prangerjem. Na glavnem starem sprehajališču Celja ne moremo mimo kipa bronaste figurice v naravni velikosti, obrnjene proti domu, z značilno pričesko in vedno žalostnim izrazom. Prišla je s svojo eriko domov k na smrt bolni materi, a jo je na postaji pričakal le nosač. Podali smo ji roko, kar nam menda prinaša srečo in potovanja.

**EVT
SISTEMI d.o.o.**

Ekologija, Varnost, Trgovina

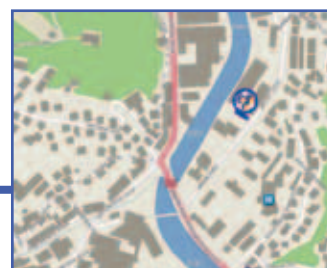
Novo v ponudbi!

Lahek pohodni čevlji, namenjen za bolj zahtevne pohodnike. Dober kompromis med podporo in udobjem. Stabilen Vibram podplat z EVA peno.

142,20 €

Gojzar Fitwell Aliot

Vabljeni vsak delovnik med **10:00** in **15:00**
Trgovina **EVT**, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

K9 servis – Društvo za šolanje psov ponovno v Idriji

Polonca Pagon

Glede na vse večje število pasjih ljubljencev, ki jih skupaj z njihovimi lastniki srečujemo po sprehajalnih poteh v okolici mesta, lahko zatrdimo, da Idrija potrebuje kinološko društvo. Po 17 letih v Idriji tako ponovno deluje društvo za šolanje psov. Društvo je ustanovila Maja Golob, vzrediteljica vrhunskih sibirskih haskijev, kinološka sodnica in predvsem vaditeljica psov pomočnikov.

PSI, KI REŠUJEJO ŽIVLJENJA

Golobova je izšolala že kar nekaj psov pomočnikov. Kot pravi, je prav to glavna dejavnost društva: »Smo društvo, ki se ukvarja s šolanjem psov na splošno. Naša prioriteta pa je šolanje psov za ljudi s posebnimi potrebami, kot so slepe osebe, invalidi, diabetiki, gluhi, alergiki, ljudje s psihološkimi potrebami, osebe, ki imajo probleme z ravnotežjem«. Izpostaviti je potrebno, da je Golobova edina v Sloveniji, ki ima za šolanje psov pomočnikov pridobljeno ustrezno izobrazbo. V Združenih državah je pridobila ustrezna znanja tudi za šolanje psov pomočnikov za alergike, gluhe osebe in diabetike. »Tovrstni psi pomočniki so v Sloveniji še prava neznanka. Lansko leto smo izšolali psa pomočnika za tetraplegika, za gluho osebo, za alergika in dva za diabetika. Od tega je v Sloveniji ostala le ena psička za diabetika in pes za pomoč tetraplegiku, saj težko pridobimo ustrezne kandidate,« pojasnjuje Golobova.

Ustrezni kandidati se za psa pomočnika težko odločijo predvsem zaradi financ. Zavod za zdravstveno zavarovanje RS pokrije stroške za psa pomočnika le slepim ljudem, ostalim pa ne. Tako pomeni za mnoge pes pomočnik le še eno neizpolnjeno željo, ki pa njim pomeni ključ do samostojnosti. Zato sodeluje društvo tudi pri zbiranju sredstev za šolanje psov: »Zelo velik problem je zbiranje sredstev za nakup in šolanje psov pomočnikov. Aktivno pridobivamo donatorska sredstva in tudi vsa vplačana članarina je namenjena šolanju psov pomočnikov. Trenutno zbiramo sredstva za labradorca Mosesa (pomoč tetraplegiku) in Beo (pomočnik diabetiku), ki pa že vestno opravljata svoje delo«.

▲ Maja Golob s psičko Beo in Jakobom Škanteljem s psom Mosesom

PODPORA LOKALNEGA OKOLJA

V društvu opažajo, da zanimanje za aktivno delo s psi pri lastnikih narašča, kar je pohvalno, saj si vsi, lastniki psov kot tudi tisti, ki psov nimajo, a se z njimi vsakodnevno srečujejo, želijo, da bi s pasjimi ljubljenci dosegli čim boljše sobivanje. Želijo si, da bi tudi lokalno okolje in občina podprla njihovo dejavnost. Dvakrat letno izvajajo tudi šolo poslušnosti, in sicer na travniku ob sprehajalni poti Rake: »V primerjavi z drugimi društvi so naši pogoji za delo zelo slabi, lahko pa se pohvalimo z velikimi us-

pehi. Želimo si, da bi z občino našli skupen jezik in tako skupaj dosegli še boljše rezultate in predvsem dvignili stopnjo kinološke izobrazbe pri nas,« zaključuje Maja Golob.

Donirajte za psa pomočnika

Svojo donacijo nakažite na
TRR 051008013088396

Več o donatorstvu za psa
pomočnika na
www.k9-servis.com

▲ Lansko leto so izšolali pet psov pomočnikov (manjka pes pomočnik za alergika)

Boštjan Brus zmagovalec Intersport Hit pokala

Amaterskemu smučarju Boštjanu Brusu, članu IC Teama, je uspel veliki met. Po letih, ko je sicer stal na stopničkah za zmagovalce, a ne na najvišji, se mu je letos uspelo zavihteti prav tja, na sam vrh. Postal je zmagovalec najelitnejšega tekmovanja v Sloveniji Intersport Hit pokala. Sezone, kot pravi sam, ni začel najbolje, je bilo pa nadaljevanje zato toliko boljše in je serijo 5

tekem zaključil odlično. Številne ure, ki jih je preživel na snegu, so obrodile sadove. Poleg omenjenega pokala je Boštjan Brus dosegel odlične rezultate tudi na tekmah za Primorski pokal, FIS masters, Partizanske smučine, Navtični pokal ... Več o amaterskih smučarji, ki so se združili v IC Teamu si boste lahko prebrali v eni od prihodnjih števil.

Velemojster Škoberne je zmagal, toda ne prepričljivo

Na 14. Trohov spominski šahovski turnir, ki so ga tudi tokrat pripravili člani Šahovskega kluba Kolektor se je prijaviło 35 tekmovalcev iz različnih slovenskih klubov in trije člani Slovenske športne zveze iz Celovca. V prostorih Kolektorjeve restavracije Nebesa se je med njimi zbralo tudi šest dosedanjih zmagovalcev turnirja, in sicer poleg dolgoletnega organizatorja Silvija Kovača še Boštjan More, ki prav tako tekmuje za Šahovski klub Kolektor, Martin Kraševc iz Postojne, Boris Mitrovič iz Frama pri Mariboru, Dušan Zorko iz Kranja in 24-letni velemojster Jure Škoberne iz Tolmina. Slednji je igral na prvi šahovnici, na kateri je prvo potezo potegnil Samo Bevk, poslanec v državnem zboru

in tudi sam dober šahist. Med šahisti velja izpostaviti še aktualnega zmagovalca 10. državnega prvenstva invalidov Slovenije, ki je bilo dan prej v Trbovljah, in sicer Mateja Ušeničnika, člana medobčinskega Društva invalidov Idrija-Cerkno. Tudi tokrat je pričakovano, vendar ne prepričljivo, zmagal velemojster Jure Škoberne s šestimi točkami, kolikor jih je zbral tudi drugouvrščeni Vladimir Vodopivec iz Nove Gorice. Posebno priznanje je pripadlo veteranu Rupertu Reichmanu (SŠZ Celovec) in zmagovalcu v kategoriji šahistov do 16 let Galu Drnovšek iz Kranja. Najmlajši udeleženec tokratnega Trohovega spominskega šahovskega turnirja je bil prvošolec Anej Bevk.

NOVO V SALONU NATAŠA NaYo: zadovoljstvo v barvah

Tržišče barv za lase se neprestano razvija: ženske so vedno bolj previdne pri izbiri izdelkov, namenjenih skrbi za lepoto. Zahtevajo visoko strokovne storitve, ki jim dajejo občutje ugodja, in naravne izdelke, ki zagotavljajo nežno zaščito las.

NaYo, tj. nov sistem za trajno barvanje las z NARAVNIMI IZVLEČKI BIOLOŠKE PRIDELAVE BREZ AMONIAKA. Naravna visoka tehnologija

OGNJIČ: ima blažilen in pomirjevalen učinek

IZVLEČEK JOGURTA: ščiti lasna vlakna.

LAN: lasem daje sijaj in svilnat videz

Frizerski salon Nataša

Nataša Černilogar s.p., Gortanova 3, 5280 Idrija
Tel. 05 37 22 920, NOVA GSM številka 070 745 212

Lepi lasje so vam v črasi, zato naj vam bodo v ponos.

Tor: 8:00 - 12:00
15:00 - 20:00
Sre: 8:00 - 12:00
Čet: 12:00 - 20:00
Pet: 8:00 - 15:00
ali 12:00 - 20:00
Sob: 7:00 - 12:00

TK Kolektor Idrija z otroki preživel aktivne teniške počitnice

Gregor Ficko

V tednu med 21. in 25. februarjem, v času zimskih počitnic, so otroci v starosti od 4 do 6 let, ki obiskujejo teniški motorični vadbi v programu »Otroci in starši telovadimo skupaj« oziroma »Teniški vrtec«, ki ju vodi Nataša Pivk skupaj z Janjo Grošelj in Marjanco Fortuno, preživali aktivne teniške počitnice. Janja bo v projektu Planica, ki je športni program za osnovnošolce, tudi v prihodnje ponudila možnost seznanjanja s tenisom. Otroci so se ob dinamičnih ritmih glasbe spoznali s pravim teniškim igriščem, žogo in loparjem ter tako naredili svoje prve teniške korake. Na ta način so nadgradili pridobljeno osnovno motorično znanje z bolj specifičnim – teniškim.

▲ Najboljši slovenski teniški igralec Blaž Kavčič z najboljšimi slovenskimi mini dvojicami, med temi tudi zmagovalca B-turnirja, igralca TK Kolektor Idrija, Denis Šubic in Jaša Cvek

Kot rečeno, prve teniške korake idrijski otroci lahko naredijo v prej omenjenih programih, pri šestih letih pa so pripravljene za vpis v »Teniško šolo«. Le-ta poteka na osnovnih šolah Idrija, Sp. Idrija, Godovič in Hotedriča. Teniško šolo na prvih dveh lokacijah vodi Aleš Cankar, na drugih dveh pa Domen Jereb. Ko se otroci naučijo osnovnih teniških udarcev, gibanj, pravil in obnašanja, napredujejo v Teniško šolo za starejše otroke v starosti od 8 do 10 let, ki že poteka na teniških igriščih Teniškega kluba Kolektor Idrija v Mejci. Tukaj se znanje nadgradi do specialnih teniških udarcev in gibanj, pridobiva se teniška motorika in splošne kondicijske sposobnosti, otroci pa so že pripravljene za tekmovanja v kategorijah mini in midi tenisa. Ta program vodi Gregor Ficko. Nato sledi predtekmovalno obdobje »velikega tenisa«, kjer otroci tekmujejo v kategoriji veliki tenis za 10- in 11-letnike. Potem pa se začne pravo tekmovalno obdobje, kjer igralci delujejo v tekmovalnih skupinah, ki jih vodita Gregor

Ficko in Jaka Flajšaker. Igralci v tem obdobju razvoja teniškega znanja dosegajo tehnično dovršenost, pridobivajo taktično širino teniške igre, izboljšujejo kondicijske sposobnosti, kot so moč, eksplozivnost, hitrost, vzdržljivost, gibljivost ter krepijo svojo mentalno moč. Do dopolnjenega šestnajstega leta so tako igralci pripravljene na samostojno profesionalno teniško pot. Trenutno so najuspešnejši tekmovalci idrijskega kluba Luka Miklavčič, ki na lestvici TZS do 12 let zaseda 5. mesto, med deklicami sta v isti starostni kategoriji na 9. in 17. mesto uvrščeni Veronika Erjavec in Tjaša Rant. V kategoriji do 14 let so Žana Lapajne, Blažka Tratnik in Anja Humar uvrščene na 10., 13. in 22. mesto TZS lestvice. Simona Rejc na lestvici TZS do 16 let zaseda 12. mesto.

Denis Šubic in Jaša Cvek iz TK Kolektor Idrija zmagala na B turnirju mini dvojic Babolat cup (letnik 2001 in mlajši) na Davis cup-u Slovenija : Finaska

V soboto, 5. marca je na prizorišču Davisovega pokala med Slovenijo in Finsko ob Hali Tivoli v Ljubljani potekalo odprto prvenstvo v mini dvojicah Babolat cup za letnike 2001 in mlajše. Udeležilo se ga je 14 dvojic iz različnih slovenskih klubov. Opazno je, da je idejni projekt TK Kolektor Idrija s prvim organiziranim turnirjem v tekmovanju mini dvojic, ki je 22. januarja letos potekal na igriščih v Mejci, lepo in pravilno zastavil nov sistem oziroma kategorijo tekmovanja v slovenskem tenisu, kategorijo mini dvojic, saj se le-tega udeležuje vedno več otrok. To potrjuje, da gre za zelo zanimivo in potrebno kategorijo za najmlajše tenisače.

Že prej omenjeno prvenstvo je potekalo kar na asfaltni ploščadi, zunaj za Halo Tivoli, kar je pritegnilo mnoge mimoidoče, da so videli, za kaj sploh gre. Udeleženci so igrali najprej skupaj v A-turnirju, tisti, ki so iz njega izpadli, pa še v B- in C-turnirju. Na prvenstvu sta nastopala tudi predstavnika TK Kolektor Idrija Denis Šubic in Jaša Cvek, ki sta zmagala v B-turnirju. Ista dvojica je že na prvem turnirju serije masters dosegla 2. mesto A-turnirja, na drugem turnirju v organizaciji TK Koper sredi februarja pa 3. mesto B-turnirja. Na zadnjem prvenstvu tekmovanj v mini dvojicah smo videli dobro znanje v igri tenisa mini dvojic, saj je bil pri tekmovalcih opazen precejšen napredek. Prvenstvo je potekalo ob obilici zabavne glasbe, slastnih pustnih krofov in s spektakularnim zaključkom v nedeljo, 6. marca, ko je v premoru med tekmama med Slovenijo in Finsko na peščenem igrišču v dvorani Hale Tivoli, zmagovalce turnirja nagradil trenutno najboljši slovenski teniški igralec Blaž Kavčič. Velika zahvala gre tudi generalnemu sponzorju mini dvojic Babolat Slovenija, ki je vsakega posameznika nagradil z opremo Babolat. V nadaljevanju sezone se obetajo novi turnirji serije masters v mini dvojicah, in sicer 2. aprila v Portorožu (organizator TK Potrotož), 16. aprila v Novi Gorici (organizator TK Nova Gorica) in zaključni masters turnir za najboljših 12 dvojic, ki bo v organizaciji domačega kluba potekal na igriščih v Mejci zadnji dan v aprilu. Na zaključnem mastersu ne bodo manjkali tekmovalci domačega kluba v mini in midi tenisu Dule Atlagič, Anil Kovačević, Jakob Gnezda, Denis Šubic, Žiga Peršl Leban in Jaša Cvek. Vabimo vas, da pridete in navijate za čim boljše uvrstitve naših tekmovalcev v kategoriji mini dvojic.

Novo ime na novi lokaciji in širitev kroga strank

Logistično podjetje Logwin, ki je kot Welz začelo pri nas poslovati leta 1992, se je iz ljubljanskega BTC-ja letos preselilo v logaško obrtno cono pri Kli-ju in se po skoraj sočasni zamenjavi lastništva preimenovalo v Quehenberger Logistika d. o. o. Za Logatec so se odločili, ker je ta lokacija cenejša kot v Ljubljani, ker je s strateškega vidika blizu koprskega pristanišča in ker je industrijska cona ob avtocesti, poudarja direktor podjetja Martin Majcen. Zaradi bližine koprskega pristanišča so postali predvsem logistično središče za različno azijsko blago, ki je namenjeno nam in ostalim državam Evropske unije ter državam bivše Jugoslavije. Stranke se bodo morale navaditi še na njihovo novo ime. Velika prednost, ki se skriva za novim in težko izgovorljivim imenom, pa je v tem, da so njihovi lastniki spet špediterji, in sicer Augustin Quehenberger Group GmbH s sedežem v Salzburgu, ki je z več kot 1000 tovornjaki eden največjih evropskih »kamionskih« prevoznikov in Logatec izkorišča tudi kot odskočno desko za prodor

Quehenbergerja na tržišča držav nekdanje Jugoslavije in v zakavkaške republike. Tako so preko makedonskega partnerja že začeli tržiti svoje storitve na Kosovu in v Albaniji. Dejavni so tudi na območju BiH. Še vedno pa največji delež prihodka prihaja iz zahodne Evrope, s katero logaški Quehenberger za domače gospodarstvo tudi največ posluje. Sodelovanje s Kolektorjem je dolgotrajno, sodi namreč v obdobje po propadu Kautt & Buxa, ko je bilo treba njegove komutatorje spraviti do kupcev. Sedaj pa Quehenberger namenja koncernu Kolektor tudi večji skladiščni prostor, v katerem dobavitelji prešne mase hranijo ustrezne količine te surovine, ki so jo prek koprskega pristanišča pripeljali z Japonske in iz ZDA.

Augustin Quehenberger Group posluje na 76 lokacijah v 16 državah sveta. 2100 zaposlenih ustvari na leto 360 milijonov evrov prometa. 30 zaposlenih v njihovem novem logističnem centru v Logatcu, ki so ga najeli od FMR, je lani ustvarilo 7 milijonov evrov prometa.

Quehenberger
logistics ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

Close to your business.

Quehenberger logistika d.o.o. | Obrtniška ulica 4 | 1370 Logatec | Tel.: 01 520 61 00 | Tel.: 01 520 61 04 | Fax: 01 520 61 30
office.si@quehenberger.com | www.quehenberger.com

Nagradna križanka

						AVTOR GOVEKAR BRANKO	LASTNIK LEKARNE	PLAČILO NA RAČUN	ŠPORT TRDIH PESTI	PROVINCA V KANADI	NEKDANJI KUBANSKI MINISTER RAUL	AMERICIJU	PREBIVALEC TIBETA	KRAJ NA OTOKU CRESU	NAJ JUŽNEJŠI DEL JUŽNE AMERIKE	SLOVENSKI PLESALEC OTRIN	JUŽNA AFRIŠKA REPUBLIKA
						PROSTOR ZA ZNANSTVENE POSKUSE											
						STROKOVN-JAKINJA ZA EKO-NOMIJO											
						PIJAČA NAŠE MLADOSTI					HRIB NA KOZJANSKEM						
						ITALIJANSKA TISKOVNA AGENCIJA					LEAN-DROVA LJUBICA				ZVEZDO-SLOVEC	NEKDANJI SLOVENSKI PREDSEDNIK	
						KONEC POLOTOKA			REKA V NEMČIJI						ZELO NEVARNI BOLEZEN		
						ČAS PRED NOČJO			DEL KONJSKE UZDE								
														NEKDANJI NEMŠKI AVTO			
														VEČERNO ZVONJENJE			
	KOLE-SARSKO DIRKALIŠČE	PUŠKA Z ENO CEVJO	KITAJSKA POKRAJINA	ELDA VILER	KULTURNA RASTLINA	RIMSKA BOGINJA JEZE IGRALKA RINA			REKA V RUSIJI						TOMAŽ CATER		
								SAMU-RAJSKA SABLJA							PRVOTNI PREBIVALEC ITALIJE		
ZIVINO-ZDRAVNICA										SINTETIČNA TKANINA							
SAMOTNI ATOL V TIHEM OCEANU								ANGLEŠKO SVETLO PIVO				ČISTILO ZA LAK					
UDAREC PRI NOGOMETU				OKRASNA PTICA			DEL ELEKTRO-MOTORIJA						NEMŠKI KAMION				
				PRSI			LASTNIK PODJETJA						VAS PRI NOVEM MESTU			NATRIJ	
KRITIKA, PRESOJA						GLAVNO MESTO SAMOE			ANDREJ STARE			ZRAČNO PLOVILO					
						SLOVENSKA VOJSKA			GRŠKA CRKA			RENIJ					
OTROK				PREKLIC NAROČILA						ANTIČNA BOJNA LADJA							
				STAR SLOVAN						PRIPADNIK SEKTE V ZDA							
RAFKO VODEB			BIBLIJSKI IZRAELSKI KRALJ				JAPONSKA NABIRALKA BISEROV				PEVEC CLAPTON					KVAR, NAPAKA	
			ORANJE								AVSTRIJSKI SMUKAČ HANS					BARIJ	
IGRALEC MARKO					VINKO JELOVAC			SRBSKA TOVARNA TRAKTORJEV				ČOP JAKA					
					OHIO		CELJE					ITALIJANSKI PISATELJ UMBERTO			REKA V SIBIRIJI		
								ANTIČNA DEŽELA V LIBIJI							HEROJ		
UDELEŽENEC MARATONA								DEL ROKE									
														ULTRA-VIOLETNO NAZIV		DEL PONVE	
						SLOVENSKE NOVICE			LIDIJA OSTERC		SODELAVEC ČASOPISA						
								TINE ROŽANEC			INDIJ						
						NAJBOLJ ZNANI PARNIK											
						FMR-MEDIA	GORA NAD KOBARIDOM			AVTOMO-BILSKA OZNAKA NIZOZEM-SKE		DELAVEC V GOZDU					

Rešitvi nagradne križanke iz decembrske številke Komunitatorja sta: **Jožef Mrak in kolesar.**

Ime in Priimek

Naslov

Pošta

Davčna številka

Izžrebani reševalci nagradne križanke so:

Simon Jeram, Podgora 1, 4224 Gorenja vas

Zdenka Ogrič, Triglavska 9, 5280 Idrija

Vinko Zajc, Spodnji Vrsnik 15, 5281 Spodnja Idrija

Pravilne rešitve pošljite do **1. junija 2011** na naslov:

FMR - MEDIA

Arkova 43

5280 Idrija

s pripisom **"Nagradna križanka"**

Izžrebali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade

Cerkljansko vojaško letališče nameravajo končati projekt p... tudi namestitve opreme za p...

“Rezervacija” parkirnih prostorov je vse bolj inovativna

Tudi lokalne volitve so pripomogle k tej pridobitvi. Prejšnji cerkljanski župan Jurij Kavčič je v svojih mandatih le uspel narediti heliodrom, novi v postavi Mirana Cigliča pa si je privoščil kar letališče, kar je v nekdanji partizanski prestolnici Primorske, ki je utesnjena med hribovi, zelo drzna poteza. Pa šalo na stran. Zmešnjava s Cerkljani, Cerkljani in Cerkljanskim je nastala, ker jo je dr. Jože Toporišič zakuhal, krivdo pa kasneje prenesel na svojo tajnico, češ da se je zmotila pri pretipkavanju. Zato lahko v Slovenskem pravopisu, ki je izšel leta 2001, pod gesli Cerklje na Gorenjskem, Cerklje ob Krki in Cerklje preberemo popolnoma isto. Zvesto narobe pa vedno zasledimo v časopisu Dnevnik, v prispevkih istega avtorja (glej tudi Komunitator, št. 53, ki je izšel decembra 2009)

Hotel Jožef ima po novem tudi vratarja, ki prijazno sprejme vsakega gosta

Člani TD Reka, ki promovirajo Divje babe pod šebreljsko planoto, kjer so našli najstarejše glasbilo na svetu, smo ujeli v naš objektiv na letošnjo pustno soboto

... udobje po vaši meri

Model sedežne garniture TOPAZ

Sedežne garniture ŽAKELJ

sedežne se ponašajo z visoko kakovostvjo, prilagodljivostjo ter udobjem prilagojnim zahtevam kupca

Zavese

paneli, gubani rolo, klasične zavese, naborne zavese, dekorativne zavese, karnise

Dodatki k pohištvu

sedalne vreče, vaze za rože, okrasne blazine, tabureji in blazine različnih oblik

Inženiring

oprema hotelov, javnih ustanov, izdelava oblazinjenega pohištva po meri in naročilu

| svetovanje, izmera na domu

| ideje in nasveti na spletni strani: www.zakelj.si/ideje.html

| več informacij na: www.zakelj.si